

Jaarstukken 2023

gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Deel 1 Jaarverslag	7
Programmaverantwoording	8
Paragrafen	94
Paragraaf 1 Lokale heffingen	95
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	102
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	114
Paragraaf 4 Financiering	122
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	129
Paragraaf 6 Verbonden partijen	140
Paragraaf 7 Grondbeleid	156
Paragraaf 8 Openbaarheidsparagraaf	159
Deel 2 Jaarrekening	160
Overzicht jaarrekening	161
Resultaatbepaling	163
Balans per 31 december	177
Waarderingsgrondslagen	179
Toelichting op de balans	188
Specifieke uitkeringen (SiSa)	214
Gerealiseerde baten en lasten per taakveld	234
Rechtmatigheidsverantwoording	236
Deel 3 Bijlagen	238
Bijlage 1 Kredieten	239

Inleiding

Deze jaarstukken bestaan uit:

- Deel 1 Het jaarverslag
- Deel 2 De jaarrekening
- Deel 3 Bijlagen

Deel 1 Het jaarverslag

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit de volgende verplicht voorgeschreven onderdelen:

- de programmaverantwoording
- de paragrafen

In het jaarverslag gaat het om een verantwoording van de beleidsvoornemens die zijn opgenomen in de Begroting 2023.

Deel 2 De jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2023. De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting
- de balans en de toelichting
- verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)
- overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Resultaat 2023

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
01 Samenleving	-40.391	-44.614	-42.700	1.913
02 Omgeving	-8.411	-9.739	-9.404	335
03 Organisatie	-17.233	-18.518	-17.949	569
Totaal programma's	-66.035	-72.870	-70.053	2.817
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	66.035	73.648	71.805	-1.843
Totaal resultaat	0	778	1.752	974

In deel 1 programmaverantwoording zijn de afwijkingen ten opzichte van de Najaarsnota 2023 nader toegelicht.

In het volgende overzicht is de samenstelling van het rekeningsaldo ten opzichte van de Begroting 2023 kort samengevat. Daarbij is aangegeven:

- welk product het betreft;
 - de in de voor- en najaarsnota opgenomen bijstellingen;
 - de afwijkingen per product zoals in deze jaarrekening is opgenomen;
 - of het een incidenteel of structureel resultaat betreft. Wanneer sprake is van een structureel resultaat in de jaarrekening, zal hier in de voor-/ najaarsnota 2024 op worden teruggekomen.
- Omwille van de leesbaarheid zijn alleen de afwijkingen van € 50.000 en meer opgenomen.

	Bedragen x € 1.000	VJN	NJN	JRK	Totaal	inc/ str
1A	Integraal Zorgakkoord (IZA) gelden			272	272	inc
1B	Doordecentralisatie Brouwerij		58		58	inc
1C	Schade vloer zwembad Doelum		-55		-55	inc
1C	Padel			-50	-50	inc
1E	Opvang Oekraïne			759	759	inc
1F	Tussenvoorziening Wolfheze		-60		-60	inc
1G	Jeugdzorg		-1.123	-641	-1.764	str/ inc
1H	Doelgroepenvervoer			203	203	inc
1H	Algemene voorzieningenHuishoudelijke ondersteuning		-300		-300	inc
1H	Beschermd Wonen LVB		75		75	inc
1H	Wmo vraagafhankelijk vervoer		100		100	str
1H	PGB Wmo			113	113	inc
1H	Hulpmiddelen/individuele-/ woonvoorzieningen			-114	-114	inc
1H	Versterking dienstverlening (POK)			58	58	inc
1I	Nieuw beleid Gelre Pas		75		75	inc
1I	Schuldsanering en bemiddeling		136		136	str
1J	WSW detacheringsofbrengst	-70			-70	inc
1J	Bijzondere bijstand		340	114	454	str
1J	BUIG budget (bijstandsuitkeringen)			194	194	inc
1J	Re-integratiebudget			138	138	inc
1J/ 4A	Energietoeslag		530		530	inc
1J	Brede ondersteuning kinderopvangtoeslagenaffaire			56	56	inc
1J	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)			230	230	inc
2A	Extra capaciteit stikstof	-100			-100	inc
2A	Omgevingswet			59	59	inc
2C	Werkbudget omgevingsplannen		50		50	inc
2D	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen		50		50	inc
2D	Leges omgevingsvergunningen			-109	-109	inc
2H	Winterfonds			151	151	inc
2M	Saldo van baten en lasten Riolerings en water			-254	-254	str
2O	Boombeheer		-75		-75	inc
2O	Plantsoenrenovatie		-55		-55	inc
2O	Plantsoenen en parken overig			60	60	inc
2O	Begraafplaatsen en urnentuinen			-56	-56	inc
2P	Capaciteit wegen		180		180	inc
2P	Wegen, straten en pleinen (ondersteuningskosten uitvoering beheerplan wegen)			84	84	inc

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	VJN	NJN	JRK	Totaal	inc/ str
2P	Openbare verlichting	-50		149	99	inc
2P	Kabels en leidingen			51	51	inc
2P	Straatreiniging			78	78	inc
3A	Verkiezingen		-100		-100	inc
3C	Ciso medewerker	-62			-62	str
3C	Uitloop project zaaksysteem	-57			-57	inc
3C	ICT			293	293	inc
3C	Bedrijfsvoering De Connectie			164	164	inc
3C	P&O/ HRM			-182	-182	inc
3C	Organisatieontwikkelbudget		75		75	str
3E	Subsidiebureau			83	83	inc
3F	Voorziening voormalig bestuur			68	68	inc
3F	Raad en griffie			72	72	inc
4A	Meicirculaire gemeentefonds 2023		1.077		1077	str
4A	Septembercirculaire 2023		490		490	str
4A	Actualisatie huishoudens met laag inkomen			-808	-808	inc
4A	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen			52	52	inc
4B	Afhandeling bezwaren WOZ	-224			-224	str
4B	Kosten beroepsprocedures belastingen en WOZ		-65		-65	inc
4B	Toeristenbelasting		100	113	213	inc
4B	Lagere WOZ-waarde 2023		-254		-254	inc
4B	OZB			-284	-284	inc
4B	Algemene kosten			67	67	inc
4C	Dividend BNG 2022	74			74	inc
4C	Aanvulling stelpost loon- en prijscompensatie		-66		-66	str
4C	Renteresultaat		500	155	655	inc
4C	Panden vastgoed			-102	-102	inc
4C	Taakmutaties gemeentefonds			56	56	inc
4C	Voorziening debiteuren Soza			-181	-181	inc
	Rente (diverse producten)			-282	-282	inc
	Overige	-305	-111	145		inc
	Totaal	-794	1.572	974		

<i>Bedragen x € 1.000</i>	VJN	NJN	JRK
Primitieve begroting/ begroot na wijziging	0	-794	778
Totale bijstelling/ afwijking JRK	-794	1.572	974
Begroot na wijziging/ resultaat JRK	-794	778	1.752

VJN = voorjaarsnota, NJN = najaarsnota, JRK = jaarrekening

*) alleen de afwijkingen van € 50.000 en meer zijn in bovenstaande tabel opgenomen. Deze en de afwijkingen van minder dan € 50.000 zijn in onderdeel 1 programmaverantwoording toegelicht.

In de Najaarsnota 2023 gingen we nog uit van een verwacht positief resultaat van € 778.000. In deze jaarrekening is dit een positief resultaat van € 1.752.000 geworden. De afwijking t.o.v. de begroting bedraagt € 974.000, ca. 0,9%.

In het onderdeel 'resultaatbestemming en -besteding' vindt u het voorstel tot bestemming van dit resultaat.

Deel 1 Jaarverslag

Programmaverantwoording

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's. In de programmaverantwoording worden de drie vragen, gesteld in het programmaplan van de begroting, beantwoord maar dan op basis van de realisaties.

De programmaverantwoording biedt daardoor per product inzicht in:

1. de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd (**Wat hebben we bereikt?**) en;
2. de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken (**Wat hebben we daarvoor gedaan?**), aangevuld met de bij ministeriële regeling vastgestelde verplichte beleidsindicatoren.
3. De gerealiseerde baten en lasten en een toelichting hierop (**Wat heeft het gekost?**).

Daarnaast wordt in de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, de kosten van overhead en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting verstrekt en wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien.

Opbouw programmaverantwoording

Bij elk programma wordt allereerst de ambitie (wat willen we bereiken) van het programma weergegeven en wordt weergegeven wat het gekost heeft.

Vervolgens informeren wij u per product, waar mogelijk, over de voortgang van de doelstellingen en wordt verantwoording gegeven over de in 2023 geplande ('specifieke') activiteiten. Tot slot volgt een weergave van wat het gekost heeft met een toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

De verantwoording over de geplande ('specifieke') activiteiten geven we op vier onderdelen: I = inhoud, P = planning, F = financiën, R = risico's. We maken daarbij gebruik van een aantal tekens, waardoor gemakkelijker zichtbaar is of de realisatie volgens plan verloopt:

✓ (vinkje)	conform plan
+ (plusje)	wijkt af in positieve zin
- (minnetje)	wijkt af in negatieve zin
Toelichting	In het geval van een negatieve/ positieve afwijking is een korte toelichting gegeven.

Voor een toelichting op de in 2023 voorgenomen activiteiten verwijzen we u naar de Begroting 2023 (bij elk product staan deze *specifieke* activiteiten).

De vermelde financiële afwijkingen betreffen het verschil tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Alle afwijkingen groter dan € 25.000 worden toegelicht. Wanneer in de kolom 'afwijking' een positief getal gemeld wordt, is sprake van een voordeel. Een negatief getal (min) houdt een nadeel in.

01 Samenleving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

De gemeente Renkum staat voor een samenleving waaraan iedereen moet kunnen deelnemen. We werken daar samen aan met inwoners, ondernemers en organisaties. Samen organiseren en behouden we goede zorg en ondersteuning voor ieder die dat nodig heeft. Daarbij investeren we in het voorkomen van (grote) problemen. We werken dorpsgericht omdat ieder dorp zijn eigen specifieke kenmerken heeft waarmee wij rekening willen houden.

Speciale aandacht gaat uit naar het voorkomen en bestrijden van armoede. Hierdoor bieden we betere ontwikkelingskansen en een beter toekomstperspectief. We willen dat elk kind gelijke kansen heeft op een goede toekomst, dat er geen grote problemen ontstaan door geldzorgen in gezinnen. En we helpen voorkomen dat ouderen door armoede vereenzamen en grote gezondheidsrisico's lopen. Dat doen we door ongelijk te investeren in gelijke kansen, zonder dat er nieuwe ongelijkheid ontstaat.

Armoede is het negatieve vliegwiel dat wij met onze beperkte middelen willen doorbreken. Dat vraagt om een gecoördineerde maar vooral een domein-overstijgende aanpak. Hiervoor gaan we de zogenaamde doorbraakmethode inzetten. Dit is een wijze van denken en handelen waarbij probleemoplossend werken over de domeinen van Jeugd, Wmo, Participatie en Wonen heen vooropstaat.

Om de verdere verbeteringen in het sociaal domein de nodige sturing te geven is in 2022 het programma "Versterken sociale basis" gestart. Met dit programma werken we hard door aan de toekomstbestendige zorg met kwaliteit dichtbij onze inwoners.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2023.

Producten

- 1A Collectieve voorzieningen
- 1B Onderwijs
- 1C Sport en bewegen
- 1D Gezondheid
- 1E Zorg en Veiligheid
- 1F Integratie en participatie nieuwkomers
- 1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd
- 1H Maatwerkvoorzieningen Wmo
- 1I Minima
- 1J Inkomensvoorziening

Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	52.107	62.269	61.033	1.236
Baten	10.809	16.805	18.784	1.978
Saldo van baten en lasten	-41.298	-45.464	-42.249	3.215
Mutatie reserve	907	850	-451	-1.301
Gerealiseerd resultaat	-40.391	-44.614	-42.700	1.913

Overzicht per product

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
1A Collectieve voorzieningen	-1.344	-1.728	-1.458	270
1B Onderwijs	-3.284	-3.242	-2.946	295
1C Sport en bewegen	-2.032	-2.244	-2.217	27
1D Gezondheid	-1.159	-1.242	-1.189	53
1E Zorg en Veiligheid	-4.011	-4.101	-3.216	885
1F Integratie en participatie nieuwkomers	-326	-408	-409	-1
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-10.942	-12.298	-12.940	-641
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	-10.321	-11.253	-10.999	254
1I Minima	-655	-506	-466	40
1J Inkomensvoorziening	-6.317	-7.591	-6.859	731
totaal	-40.391	-44.614	-42.700	1.913

1A Collectieve voorzieningen

Doel

We stimuleren inwoners om met behulp van hun eigen netwerk zo zelfstandig mogelijk te participeren in de samenleving. Wanneer dit niet lukt zorgen we dat er (tijdelijk) voorzieningen beschikbaar zijn. Waar mogelijk bieden we collectieve voorzieningen in plaats van (kostbaar) maatwerk. Welzijnsorganisatie Renkum voor Elkaar heeft een belangrijke rol in het invullen van deze voorzieningen.

Voortgang

Bovenstaande doelstelling is gedeeltelijk behaald. Zo hebben wij met ontmoetingspartners mooie stappen gezet om het ontmoetingsaanbod voor onze inwoners te versterken, wat bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners.

Tegelijkertijd zijn er zorgen over de uitvoering die welzijnsorganisatie Renkum voor Elkaar aan hun jaarplan geeft. Zij voeren verschillende onderdelen van hun jaarplan onvoldoende uit. Eind 2023 zijn hier gesprekken met hen over gevoerd en hebben wij hen een fors pakket aan verbeteringen opgelegd die zij uiterlijk april 2024 moeten realiseren.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1A	Verstevigen afspraken collectieve ondersteuning & vernieuwde constructie	—	—	✓	—
Toelichting: Renkum voor Elkaar geeft vorm aan collectief aanbod (denk bijvoorbeeld aan een training voor ouders) in onze gemeente. Voor de doelgroep "jeugd en gezin" (programmatisch opgroeien) is dit collectieve aanbod in onvoldoende mate tot stand gekomen. Ook dit is meegenomen in de te realiseren verbeteringen die Renkum voor Elkaar zijn opgelegd. Het risico van het onvoldoende inzetten op het verstevigen van het collectieve aanbod, is dat er meer maatwerk voorzieningen worden ingezet. Alle ontwikkelingen die op dit moment spelen bij Renkum voor Elkaar en het verbetertraject dat Renkum voor Elkaar momenteel doorloopt, maken dat het vinden van een nieuw juridisch construct welzijnswerk vertraging hebben opgelopen.					
1A	Jongerenwerk	—	—	✓	✓
Toelichting: Hoewel Renkum voor Elkaar het afgelopen jaar intensiever heeft ingezet op het jeugdwerk (waaronder jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk) middels een uitbreidingsplan, is de basis nog onvoldoende op orde. Ook dit wordt meegenomen in het verbetertraject.					
1A	Bundelen krachten vrijwilligers	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	2021	2022	2023	Doel
Renkum voor Elkaar*:					
Aantal korte contacten gericht op informatie en advies	311	323	177	nb	
Aantal ondersteuningsvragen	301	414	457	nb	

Output	2020	2021	2022	2023	Doel
Aantal casussen opgepakt door jeugd- en schoolmaatschappelijk werk	N.v.t.	30	68	nb	toename 30% t.o.v. 0-meting 2021
NPO Renkum voor Elkaar					
Aantal bereikte kinderen per week in Renkum/Heelsum	N.v.t.	30	45	nb	toename 25% t.o.v. 0-meting 2021
Aantal bereikte kinderen per week Doorwerth/Heveadorp	N.v.t.	15	45	nb	toename 50% t.o.v. 0-meting 2021
Outcome					
Aantal unieke cliënten jeugd	1.100	1.070	1.040	nb	
Aantal unieke cliënten WMO	1.632	1.685	1.677	nb	

nb = (nog) niet bekend

* ingevulde getallen zijn afkomstig van de jaarrapportage Renkum voor Elkaar. Monitoring vindt jaarlijks plaats en worden weergegeven in jaarrapportages die Renkum voor Elkaar ons na afloop van een kalenderjaar aanbiedt.

** Bij een aantal indicatoren is "n.v.t." ingevuld. Dit komt doordat deze indicatoren in dat betreffende jaar nog niet gemeten werden.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.396	1.787	1.690	97
Baten	18	18	310	292
Saldo van baten en lasten	-1.378	-1.769	-1.380	389
Mutatie reserve	34	41	-78	-119
Gerealiseerd resultaat	-1.344	-1.728	-1.458	270

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Verbouwing 't Middelpunt Doorwerth	119
Exploitatie (kosten en inkomsten) 't Middelpunt	-18
Triage	2
Netwerkorganisatie	11
Integraal Zorgakkoord (IZA) gelden	272
Overig	3
Subtotaal	389
Mutatie reserve (voor verbouwing 't Middelpunt)	-119
Totaal na mutatie reserve	270

Toelichting afwijkingen

Verbouwing 't Middelpunt Doorwerth

Alleen dakwerkzaamheden zijn separaat opgepakt vanwege de urgentie door diverse lekkage's. De andere werkzaamheden worden aanbesteed en uitgevoerd samen met het planmatig onderhoud in 2024/2025 van de andere gemeentelijke gebouwen. Dit voordeel wordt gestort in de reserve gebouwen om de verbouwingskosten te dekken.

Exploitatie 't Middelpunt

Door gestegen energielasten samen met kosten voor belastingen en verzekeringen welke niet aan de huurder kunnen worden doorbelast, is een tekort ontstaan.

Triage

De afwikkeling 2022 in 2023 is lager uitgevallen dan vooraf verwacht.

Netwerkorganisatie

Voor de "netwerkorganisatie" hebben we verschillende activiteiten die al begroot waren, kunnen onderbrengen bij de Brede SPUK. Dit levert een incidenteel voordeel op.

Integraal Zorgakkoord (IZA) gelden

Vanuit de overheid is in 2023 voor de regio Arnhem een bedrag van bijna 3,6 miljoen euro beschikbaar gesteld in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Arnhem heeft als centrum gemeente medio november aan de regio gemeente de vraag gesteld of zij uitgaven hebben gedaan die eventueel te verantwoorden zijn onder deze regeling. De gemeente Renkum heeft hierop aangegeven voor ruim € 272.000 uitgaven te hebben gedaan. Deze uitgaven waren al in onze begroting opgenomen en derhalve ook door onze eigen middelen gedekt. Omdat dekking nu, achteraf, kan plaats vinden door middel van het IZA budget dat aan de centrum gemeente beschikbaar is gesteld, levert dit een incidenteel voordeel op van € 272.000.

1B Onderwijs

Doel

We streven een inclusieve wijze van leren en ontwikkelen na, waarmee we kansengelijkheid vergroten.

Voortgang

Net als in 2022, stond in 2023 met name het nieuwkomersonderwijs centraal. Wij hebben er in 2023 opnieuw samen met scholen voor gezorgd dat deze kinderen naar school kunnen. In 2023 waren er drie verschillende locaties waarop NT2 basisonderwijs voor nieuwkomers verzorgd werd. Hier gingen de kinderen naartoe die korter dan een jaar Nederlands onderwijs genoten hebben. Kinderen die al langer Nederlands onderwijs genoten hebben gingen naar een reguliere school. Jeugd in de middelbare schoolleeftijd ging naar het ISK in Wageningen of het ISK in Arnhem. Omdat begin 2023 beide ISK's vol zaten, hebben we i.s.m. het Dorenweerd College een tijdelijke landingsprogramma opgezet voor jeugd in de middelbare schoolleeftijd die werd opgevangen op het Pro Persona terrein. Na de zomervakantie kon ook deze jeugd weer naar een ISK. Met het verzorgen van nieuwkomersonderwijs hebben wij ons doel van 2022 bereikt.

Ook in 2023 hebben wij samen met het onderwijs, kunst- en cultuurorganisaties en kunstenaars een cultuurprogramma ontwikkeld en uitgevoerd voor alle scholen binnen de gemeente Renkum. Ook doen alle scholen mee met het landelijke project Cultuur met Kwaliteit en kunnen alle leerlingen in Renkum meedoen aan Meer Muziek in de Klas. Dit wordt begeleid door onze cultuurcoach (onderdeel van de Brede Spuk).

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1B	Stimuleren kansen nieuwkomerskinderen	✓	✓	—	✓
Toelichting: In 2023 hadden we te maken met een toenemend aantal nieuwkomerskinderen, waardoor er een extra taalklas (NT2-onderwijs) nodig was. Deze hebben wij samen met de Bernulphusschool opgezet en dit kostte ons tevens extra middelen. Daarnaast hebben we in 2023 i.s.m. het Dorenweerd College een landingsprogramma opgezet voor jeugd in de middelbare schoolleeftijd die opgevangen werd op het Propersona terrein in Wolfheze en die tijdelijk niet na een Internationale Schakelklas kon omdat deze vol zat. Ook dit kostte ons extra middelen. Verder hebben we in 2023 bijgedragen aan een schakelleerkracht en het extra ondersteunen van reguliere scholen bij nieuwkomersonderwijs. Dit hebben wij bekostigd vanuit de OAB-middelen die wij vanuit het Rijk ontvangen.					
1B	Onderzoeken belemmerende factoren gelijke kansen in onderwijs	✓	—	✓	✓
Toelichting: Hoewel we in 2023 wel degelijk ingezet hebben op het stimuleren van gelijke kansen in het onderwijs, bijvoorbeeld door intensief in te zetten op het nieuwkomersonderwijs, zijn we er niet aan toegekomen de belemmerende factoren uitgebreid te onderzoeken. Dit komt doordat alle tijd naar het opzetten van goed nieuwkomersonderwijs ging.					
1B	Integraal huisvestingsplan	✓	—	+	✓
Toelichting: Planning: een aantal onderdelen die voor 2023 stonden gepland zijn niet gehaald. Zo hebben de schoolbesturen nog geen businessplannen ingediend voor de scholen die in aanmerking komen voor renovatie in de periode 2023-2026. Dit leidt tot vertraging in de uitvoering. Financiën: Er vindt uitstel plaats op basis van het faseringsplan conform vastgesteld IHP. Dit leidt tot vertraging in de uitvoering, maar wel tot een voordeel over een aantal jaren. Dit omdat de kapitaallasten later volgen dan begroot.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Indicator	Regio	2020	2021	2022	2023	Doel
Relatief verzuim (BBV)	Renkum	22	24	25	nb	
Relatief verzuim (BBV)	Nederland	20	20	24	nb	
Absoluut verzuim (BBV)	Renkum	4,4	3,8	2,2	nb	
Absoluut verzuim (BBV)	Nederland	2,7	2,7	4,2	nb	
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (BBV)	Renkum	1,1	1,3	1,9	nb	
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (BBV)	Nederland	1,7	1,9	2,4	nb	

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.057	4.208	3.830	378
Baten	958	953	966	13
Saldo van baten en lasten	-3.100	-3.254	-2.864	391
Mutatie reserve	-184	13	-83	-95
Gerealiseerd resultaat	-3.284	-3.242	-2.946	295

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Afboeken investering gymzaal van Spaenweg (vastgoed)	95
Brede scholen; vastgoed	20
Onderzoek bibliotheek naar Doelum	-11
Peuterspeelzaalwerk	8
Nieuwkomersonderwijs	-26
Aanpassing omslagrente naar 0%	307
Overigen	-2
Subtotaal	391
Mutatie reserve (dekking voor afboeken gymzaal van Spaenweg)	-95
Totaal na mutatie reserve	295

Toelichting afwijkingen

Afboeken investering gymzaal van Spaenweg

Bij de het besluit van de investering van de gymzaal van Spaenweg is aangegeven dat een bedrag van € 95.000 als achterstallig onderhoud gezien kon worden. Dit bedrag wordt direct als last genomen en gedekt uit de reserve gebouwen. In verband met de financiële afronding van het project zal dit pas in 2024 plaatsvinden.

Onderzoek bibliotheek naar Doelum

Voor de haalbaarheid van de taakstelling Bibliotheek Veluwezoom is er gekeken naar de huisvesting van de bibliotheek Renkum in het Doelum. Er is aan een architect gevraagd om een aantal concrete mogelijkheden in kaart te brengen.

Nieuwkomersonderwijs

Wij zorgen er samen met scholen voor dat nieuwkomerskinderen die in onze gemeente worden opgevangen naar school kunnen. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd die minder dan een jaar onderwijs genoten hebben, is er intensief NT2-onderwijs nodig. In onze gemeente wordt dit op drie locaties geboden: de Bernulphusschool (fulltime taalklas), de Atlas in Doorwerth (parttime taalklas) en de Atlas in Renkum (parttime taalklas). Aan de parttime taalklassen van de Atlas betalen wij mee vanuit de onderwijsachterstandmiddelen die wij vanuit het Rijk ontvangen. Daarnaast staan wij garant voor de kosten van de fulltime taalklas van de Bernulphusschool. Hier hebben we geen dekking voor. Wat betreft het middelbaar onderwijs gaan nieuwkomerskinderen uit onze gemeente naar het ISK in Arnhem of Wageningen. Sinds 2023 betalen wij mee aan de huisvestingskosten van het ISK Wageningen.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

1C Sport en bewegen

Doel

We bieden onze inwoners voldoende kansen en mogelijkheden om te sporten en bewegen. We zetten sport en bewegen als middel in om een bijdrage te leveren aan verschillende maatschappelijke doelen zoals ontmoeting, leefbaarheid, participatie en gezondheid.

Voortgang

Er is door het Sport- en Beweegteam in samenwerking met sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke partners uitvoering gegeven aan de activiteiten uit het Sport- en Beweegprogramma en het Lokaal Sportakkoord. Dit in relatie tot de doelstellingen en ambities binnen onze sport- en beweegvisie.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1C	Optimaliseren van sportpark Wilhelmina op de huidige locatie	✓	—	✓	✓
Toelichting: Er blijkt meer tijd nodig voor de uitvoering van onderzoeken (Flora en Fauna) in het kader van de bestemmingsplanprocedure voor het clubhuis, uitwerken VO en het maken van afspraken over kosten / dekking. De planning wordt hierop aangepast, waarbij we in 2024 een voorstel met voorlopig ontwerp, kosten en dekking ter besluitvorming willen voorleggen aan uw raad.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
% Volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijn	Renkum	57%		51%		>55%
% Volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijn	Gelderland-Midden	54%		48%		
% Volwassenen lid van een sportclub of -vereniging	Renkum			33%		>35%
% Volwassenen lid van een sportclub of -vereniging	Gelderland-Midden			31%		
% kinderen 4-12 lid van sportclub of -vereniging	Renkum		83%			>80%
% kinderen 4-12 lid van sportclub of -vereniging	Gelderland-Midden		76%			
% kinderen 4-12 jaar beweegt elke dag minstens 1 uur	Renkum		33%			>35%
% kinderen 4-12 jaar beweegt elke dag minstens 1 uur	Gelderland-Midden		30%			
Niet-sporters (BBV)	R			41,4%		
Niet-sporters (BBV)	NL			46,4%		

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.371	3.072	2.521	551
Baten	144	557	379	-178
Saldo van baten en lasten	-2.227	-2.515	-2.142	373
Mutatie reserve	195	271	-75	-346
Gerealiseerd resultaat	-2.032	-2.244	-2.217	27

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Afboeken investering sporthal Doorwerth	149
Overige kosten en inkomsten sporthal Doorwerth	8
Sportparken	-41
Proceskosten MFC Doelum (naar reserve)	85
Zwembad Doelum: exploitatiebijdrage Optisport	-27
Meerjarenonderhoud MFC Doelum (naar reserve)	46
Overige MFC Doelum	5
Afwikkeling voorgaande jaren zwemvereniging	35
Padel	-50
Vervanging sportmateriaal	-7
Combinatiefuncties (inclusief ontwikkeling brede spuk)	66
Aanpassing omslagrente naar 0%	104
Subtotaal	372
Mutatie reserve (dekking voor afboeken sporthal Doorwerth)	-149
Mutatie reserve projecten (proceskosten Doelum)	-85
Mutatie reserve gebouwen (meerjarenonderhoud MFC Doelum)	-46
Mutatie reserve algemene uitkering (combinatiefuncties)	-66
Totaal na mutatie reserve	27

Toelichting afwijkingen

Afboeken investering sporthal Doorwerth

Bij de het besluit van de investering van de sporthal Doorwerth is aangegeven dat een bedrag van € 149.000 als achterstallig onderhoud gezien kon worden. Dit bedrag wordt direct als last genomen en gedekt uit de reserve gebouwen. In verband met de financiële afronding van het project zal dit pas in 2024 plaatsvinden.

Overige kosten en inkomsten sporthal Doorwerth

De sporthal Doorwerth is het grootste deel van 2023 buiten gebruik geweest als gevolg van renovatie. Hierdoor waren de te verwachten inkomsten afgeboekt. De ontvangen inkomsten hebben betrekking op verzonden nota's voor het seizoen 2022/2023, doch zijn geheel in 2023 geboekt.

Sportparken

De gestegen nutslasten zorgen voor een nadeel van € 31.000. Daarnaast zijn de huurinkomsten in totaal € 10.000 lager dan begroot.

Proceskosten MFC Doelum

Voor de proceskosten is een bedrag begroot van € 150.000. In 2023 is hiervoor een bedrag van € 65.000 besteed. De zwembadproblematiek in Doelum loopt nog door in 2024. Via de reserve projecten wordt een bedrag van € 85.000 overgeheveld naar 2024 om de verwachte kosten 2024 te kunnen dekken.

Zwembad MFC Doelum: exploitatiebijdrage Optisport

De overschrijding is veroorzaakt omdat in de begroting 2023 de indexering niet is verwerkt.

Meerjarenonderhoud MFC Doelum

Volgens het onderhoudsplan MFC Doelum wordt jaarlijks een bedrag van € 56.000 gestort in de reserve gebouwen, onderdeel MFC Doelum. Daar tegenover zijn onderhoudskosten gemaakt van € 10.000 die weer wordt onttrokken uit genoemde reserve.

Afwikkeling voorgaande jaren zwemvereniging

Gebaseerd op informatie volgt dit jaar een bijstelling over in eerder(e) jaar(en) verstrekte subsidie die opgenomen wordt in deze jaarrekening. Dit heeft te maken met verrekening van coronamiddelen van het rijk tussen de zwemaanbieder en de verhuurder van het zwembad.

Padel

Er is aan RTV Bakkershaag een éénmalige subsidie verstrekt van € 50.000 als maximale bijdrage in de totale kosten voor de realisatie van een geluidsscherm. De realisatie van het geluidsscherm is noodzakelijk vanwege geluidsoverschrijding van de normen uit het Activiteitenbesluit. Bij de ontwikkeling van MFC Doelum en de betreffende tennis- en padelbanen was destijds nog niet bekend dat deze werden overschreden. Aangezien RTV Bakkershaag op ons verzoek onderdeel is geworden van de sportfaciliteiten bij MFC Doelum is er een bijdrage verstrekt in de totale kosten ad. € 180.000 voor geluidswerende maatregelen.

Combinatiefuncties

Onder de regeling Brede Spuk (waaronder combinatiefuncties binnen het Sport- en Beweegteam) zijn onderdelen toegevoegd die eerder al autonoom door de gemeente werden/worden uitgevoerd. Daardoor ontstaat er een voordeel waardoor er een lagere onttrekking aan de reserve mogelijk is.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

1D Gezondheid

Doel

Vanuit onze (wettelijke) taken draagt de gemeente bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Daarbij kiezen we nadrukkelijk voor een brede benadering die inwoners in staat stelt zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

Voortgang

De GGD (VGGM) heeft conform de lopende afspraken haar taken uitgevoerd, hierop zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Activiteiten

Er waren in 2023 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	2021	2022	2023	Doel
Percentage volledig gevaccineerde zuigelingen	93.3%	91.4%	91.8%		
Bingedrinken (aantal 12-19 jarigen dat afgelopen 4 weken meer dan 5 glazen alcohol per keer gedronken heeft)	-	-	18%*		
Overgewicht 15+	-	-	12%**		

nb = (nog) niet bekend

*gemiddeld Gelderland Midden

**gemiddeld over 2020 tm 2022

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.159	1.548	1.473	75
Baten		305	284	-22
Saldo van baten en lasten	-1.159	-1.242	-1.189	53
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.159	-1.242	-1.189	53

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
VGGM	33
Bestrijding eikenprocessierups	20
Subtotaal	53
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	53

Toelichting afwijkingen

VGGM

Kosten van de GGD zijn lager uitgevallen dan geprognosticeerd met name door lager uitvallende dienstverlening lokaal maatwerk.

Bestrijding eikenprocessierups

Wij bestrijden alleen de eikenprocessierups (EPR) in de door ons aangewezen prioriteringsgebieden (bijvoorbeeld rondom scholen). In 2023 hebben wij minder meldingen ontvangen over overlast EPR waar bestrijding voor nodig is.

1E Zorg en Veiligheid

Doel

Wij zijn een gemeente met een sterke samenleving, waar veiligheid de norm is en misdaad niet loont. In onze samenleving is dan ook geen ruimte voor activiteiten die de samenleving ondermijnen. We zijn een veilige gemeente waar iedereen binnen de samenleving zich prettig en veilig voelt. Ook online, waar een steeds groter deel van ons leven zich afspeelt.

Vanuit de gemeente werken we samen met alle partners, inwoners en ondernemers aan veiligheid en leefbaarheid en maken in deze samenwerking ook de verbinding met zorg. We werken aan een integrale aanpak op het gebied van de lokale zorg en veiligheidssituatie waarbij de regierol bij de gemeente ligt.

Voortgang

In het afgelopen jaar is team veiligheid in formatie gegroeid, waardoor het team robuuster is. Dankzij de uitbreiding zijn dit jaar diverse activiteiten ontplooid gericht op het verbeteren van digitale vaardigheden en konden reguliere werkzaamheden het hele jaar opgepakt worden, ondanks personele wisseling. De personele wisseling had wel gevolg dat niet alle doelen behaald zijn. Het voorstel voor de exploitatievergunning voor specifieke branches vertraagd.

De samenwerking met gemeente Wageningen op het gebied van veiligheid is vergroot, onder andere door een gezamenlijke coördinator voor beide handhavingsteams en door structureel samenwerking te zoeken op de diverse thema's binnen het veiligheidsdomein.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1E	Toenemende druk op veiligheidstaken	—	—	+	—
Toelichting: Wegens personele wisselingen is de formatie niet het hele jaar volledig ingevuld geweest. Hierdoor konden niet alle activiteiten uitgevoerd worden. De bijdrage die de wordt geleverd aan het verkleinen van veiligheidsrisico's is daardoor minder geweest. Het opstellen van een voorstel gericht op de invoering van een exploitatievergunning kon bijvoorbeeld niet gerealiseerd worden dit jaar.					
1E	Antidiscriminatie beleid opstellen	✓	—	+	✓
Toelichting:					

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
	Er is een plan van aanpak opgesteld waarin verschillende activiteiten zijn opgenomen gericht op inclusie en anti-discriminatie. Een onderdeel hiervan is het geven van trainingen aan medewerkers. Deze trainingen vinden pas volgend jaar plaats. Een deel van de middelen wordt dit jaar niet besteed.				
1E	Aanpak vervuilde woningen	✓	✓	✓	✓
1E	Aanpak jeugdoverlast door samenwerking tussen zorg en veiligheid	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
Er is een werkproces ontwikkeld waarmee nu gewerkt kan worden. Deze aanpak is nu niet in beleid beschreven. Tegelijkertijd is er regionaal aandacht voor het thema jeugdoverlast en wordt gezamenlijk gekeken naar een geschikte methodiek. Deze inzichten worden gebruikt om het werkproces te verrijken. Met deze inzichten gecombineerd met de ontwikkelde werkwijze wordt in 2024 beleid opgesteld. Inhoud is conform plan, het werkproces is ingericht. De planning wijkt af in negatieve zin omdat deze specifieke activiteit nog niet is afgerond maar een vervolg krijgt richting 2024.					
1E	Intensivering aanpak digitale veiligheid	✓	✓	✓	✓
1E	Voorstel exploitatievergunning specifieke branches	—	—	✓	—
Toelichting:					
Door personele wisseling met als gevolg tijdelijk minder capaciteit wordt het opstellen van een voorstel voor de exploitatievergunning naar 2024 doorgeschoven. Dit betekent dat we een jaar langer volgens de huidige werkwijze werken, waarbij ondernemers die geen alcoholvergunning nodig hebben zich zonder enige aanmelding in de gemeente kunnen vestigen, met het risico op ondermijnende activiteiten.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Openbare orde en veiligheid

Enkele variabelen zijn opnieuw gedefinieerd, om de cijfers maximaal aan te laten sluiten bij de prioriteiten. Bij een herdefinitie zijn de cijfers van voorgaande jaren op basis van de nieuwe definitie in het overzicht opgenomen.

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
Drank- en drugsoverlast meldingen	R	45	60	61	92	< 50
Winkeldiefstal (per 1.000 inw.; BBV)	R	0,8	0,67	0,99	0,8	< 1
Winkeldiefstal (per 1.000 inw.; BBV)	NL	1,99	1,76	2,3	2,5	-
Diefstal uit woning (per 1.000 inw.; BBV)	R	2,2	2,1	1,1	0,5	< 2
Diefstal uit woning (per 1.000 inw.; BBV)	NL	1,76	1,3	1,4	0,4	-
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inw.; BBV)	R	4,3	3,1	3,7	nb	< 5
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inw.; BBV)	NL	4,5	4,3	4,5	nb	-
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (per 1.000 inw.; BBV)	R			4,9		
Vernielingen en misdrijven tegen	NL			6		

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
openbare orde en gezag (BBV)						
Vernielingen en beschadigingen (per 1.000 inw.) (BBV)	R	5,1	6,7	4,9	3,0	< 5
Vernielingen en beschadigingen (per 1.000 inw.) (BBV)	NL	6,2	6,1	6	3,9	< 6
Meldingen cybercrime & gedigitaliseerde criminaliteit	R	244	245	151	nb	> 200
Signalen ondermijning (gemeente)*	R	-	11	2	1	> 15
Ondermijning (politie cijfers)	R	40	35	48	nb	>45
Waarschuwing/ sluiting panden (wet Damocles)	R	1	6	6	2	> 4
Meldingen van discriminatie	R	14	11	5	nb	> 10

* Tot 2020 werd het aantal signalen voor ondermijning niet geregistreerd.

** het aantal meldingen discriminatie is nog in concept. Vizier communiceert later dit jaar het definitieve aantal

Zorg en Veiligheid

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
% Jongeren met Jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) (%BBV)	R	1,4%	1,4	1,1	1	> 1,4*
% Jongeren met Jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) (%BBV)	NL		1,2	1,2	1,1	
% Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	R	0,35	0,4	0,4	0,4	> 0,4*
% Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	NL		0,3	0,3	0,3	
Aantal aanmeldingen bij zorgverbinders	R	nvt	nvt	nvt	116	> 100
Jeugdoverlast (politiemeldingen)	R	120	182	128	170	> 175**
Verwijzingen Halt (per 1.000 inw. 12-17 jaar; BBV)	R	13	10	6	nb	>15
Verwijzingen Halt (per 1.000 inw. 12-17 jaar; BBV)	NL	11	8	8	nb	-
Jongeren met delict voor rechter (%; BBV)	R	1	1	1	nb	< 4
Jongeren met delict voor rechter (%; BBV)	NL	1	1	nb	nb	-

nb = (nog) niet beschikbaar

* De maatregel (jeugdbescherming, jeugdreclassering) is het gevolg van (een reeks) delict(en) die passend is en gericht is op voorkomen van recidive. Het streven is dan ook dat deze maatregelen ingezet worden indien van toepassing.

** Meer meldingen geeft beter inzicht in de problematiek. Daarom wordt (vooralsnog) een minimum-doelstelling gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.026	8.240	8.563	-323
Baten	15	4.124	5.347	1.223
Saldo van baten en lasten	-4.011	-4.116	-3.216	900
Mutatie reserve	0	15	0	-15
Gerealiseerd resultaat	-4.011	-4.101	-3.216	885

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Opvang Oekraïne	759
Brandweer	45
Vastgoed brandweer	9
Integrale veiligheidsbeleid	9
Toezicht en handhaving	17
Spaaruren 2022	7
Personen met verward gedrag	- 6
Inspectie kinderopvang	14
Aanpassing omslagrente naar 0%	46
Overig	-1
Subtotaal	900
Mutatie reserve (plofplek)	-15
Totaal na mutatie reserve	885

Toelichting afwijkingen

Opvang Oekraïne

Voor de opvang vanuit de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) is over 2023 geld overgebleven. De normvergoeding is toereikend gebleken om alle uitgaven voor gemeentelijke opvangvoorzieningen (huisvesting), verstrekkingen (leefgeld, activiteiten), zorg en veiligheid en begeleiding te bekostigen. Ook de organisatiekosten van het onderbrengen van de ontheemden is hieruit bekostigd.

In 2024 gaat de opvang door en wordt er in Oosterbeek een nieuwe locatie geopend. De kosten van beveiliging zijn hoog, we verwachten meerkosten voor zorg- en onderwijs en is het onzeker of de huidige normvergoeding opnieuw naar beneden wordt bijgesteld. Daarnaast brengt de realisatie van de nieuwe locatie financiële risico's met zich mee.

Brandweer

Voor 2023 is rekening gehouden met een FLO (functioneel leeftijdsontslag, arbeidsvoorwaarden waar brandweermedewerkers aanspraak op kunnen maken) van een medewerker. In de praktijk heeft deze medewerker hiervan pas in december gebruik gemaakt. Dit leidt tot een voordeel € 45.000.

Integraal veiligheidsbeleid

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland (samenwerking tussen de gemeenten van de politieregio) heeft eenmalig geen lidmaatschapsgeld gerekend (€5.000).

Het integraal veiligheidsbudget heeft bestaat voor een beperkt deel uit middelen die ingezet kunnen worden voor campagnes of acties volgend uit het integraal veiligheidsbeleid of naar aanleiding van actualiteiten die om extra aandacht vragen. Als gevolg van drukte is dit budget niet volledig benut (€3.000).

Brandweer vastgoed

De kosten voor OZB, rioolheffingen en verzekeringspremies zijn gestegen en hierdoor hoger uitgevallen dan geraamd.

Toezicht en handhaving

In 2023 is gezocht naar een geschikte plofplek. Er zijn verschillende opties bekeken, echter is nog geen geschikte plek gevonden. Het hiervoor gereserveerde bedrag van € 15.000 blijft gehandhaafd.

Personen met verward gedrag

De kosten van de zorgverbinders zijn iets hoger uitgevallen dan gedacht.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

1F Integratie en participatie nieuwkomers

Doel

We bieden inburgeraars een passend inburgeringstraject en dragen zorg voor de begeleiding en de voortgang zodat zij zo snel mogelijk goed ingeburgerd en zelfredzaam zijn.

Voortgang

- In 2023 hebben we uitvoering gegeven aan de Wet inburgering 2021 en begeleiding geboden aan inburgeraars onder de Wet inburgering 2013 die dat nodig hadden. We hadden in 2023 een wettelijke taakstelling voor huisvesting van statushouders van 87 statushouders. Na een landelijke bijstelling door het Rijk in het vierde kwartaal was deze taakstelling 70 statushouders. Het grootste deel van deze statushouders hebben wij door middel van de tussenvoorziening op het Pro Persona terrein in Wolfheze gehuisvest. Dit hebben we in samenwerking met Vivare en Vluchtelingenwerk gedaan.
- We hebben extra formatie aangesteld om de inburgeraars goed te kunnen begeleiden.
- We hebben het financieel ontzorgen gedeeltelijk opnieuw ingericht, omdat het wettelijke ontzorgen gebreken had. De Rijksoverheid heeft hier dan ook versoepelingen in aangebracht, die wij toegepast hebben.

- Daarnaast is het van belang om inburgeraars vanaf het begin te laten participeren om hun bestaanszekerheid te vergroten en ze duurzaam uit te laten stromen uit de bijstand waar mogelijk. In 2023 hebben wij daarom in samenwerking met re-integratie (onderdeel 1J. Inkomensvoorziening) een start gemaakt met projectmatig werken aan talige werkervaringsplekken, opleiding en taal op de werkvloer. In 2024 werken wij hieraan verder (zoals benoemd in de begroting 2024).
- Ook hebben we ingezet op preventie door het aanbieden van cultuursensitieve ouderschapsondersteuning via Vluchtelingenwerk.
- De inburgeringsvoorziening Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) zal in 2024 aanbesteed worden.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1F	Huisvesting en inburgering statushouders	✓	—	✓	✓
Toelichting: Het verplichte onderdeel 'Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)' van het inburgeringstraject is nog niet ingevuld. Na invulling van dit onderdeel hebben we het inburgeringstraject volledig ingevuld.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	2021	2022	2023
Huisvestingstaakstelling	22	45	36+9	70
Huisvestingen gerealiseerd	22	36	46	66
Aantal statushouders in uitkering	115	101	101 (huishoudens) / 151 (unieke statushouders)	103 (huishoudens) / 144 (unieke statushouders)
Outcome				
Aantal statushouders uitgestroomd uit uitkering	28	10	5	15 (naar werk: 8)
Aantal statushouders naar participatie en part-time werk	8	25	6 (huishoudens)	18 (huishoudens)

nb = nog niet bekend

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	346	684	463	221
Baten	20	247	286	39
Saldo van baten en lasten	-326	-436	-177	260
Mutatie reserve	0	28	-232	-260
Gerealiseerd resultaat	-326	-408	-409	-1

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Tijdelijke huisvesting asielstatushouders	60
Voordelen vooral als gevolg Wet Inburgering	200
Subtotaal	260
Mutatie reserve Integratie	-260
Totaal na mutatie reserve	0

Toelichting afwijkingen

Tijdelijke huisvesting statushouders

Er zijn afspraken gemaakt met de verhuurder en de corporatie voor de tijdelijke huisvesting van statushouders in de tussenvoorziening in Wolfheze. Er zijn nog onderhoudskosten te verwachten en er volgt nog een verrekening van de kosten aan het einde van de afgesproken huurperiode waarvan een redelijke inschatting niet te maken is. Het voorstel is om dit bedrag in de bestemmingsreserve te storten om in 2024 beschikbaar te hebben voor de afrekening van de locaties.

Wet inburgering en storting naar reserve

Veel van de autonoom begrote kosten kunnen na onderzoek worden ondergebracht onder de Wet Inburgering. Gezien de toekomstige uitdagingen en het dictum van de reserve worden deze voordelen gestort in de reserve. In de voorjaarsnota 2024 zal er bijstelling volgen van de meerjarige budgetten.

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Doel

Zoveel mogelijk gezonde en zelfredzame gezinnen die zich veilig, vrij en thuis voelen in de gemeente Renkum en waarbij de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Voortgang

Hulpaanbod regionaal

Op het gebied van Inkoop (regionaal georganiseerd) wordt een tarief onderzoek uitgevoerd op basis van de CAO's waardoor tarieven niet langer kostendekkend zijn.

Op het gebied van toezicht en handhaving zijn nadere regionale stappen gezet in de samenwerking, passend bij een regionale inkoop.

Er is gestart met uitvoering geven aan de Hervormingsagenda Jeugdhulp in regionaal verband op de hoofdlijnen Veiligheid, Sterke Lokale Toegang en Complexe Hulpvragen.

Hulpaanbod lokaal

Ook lokaal zijn er verschillende stappen gezet om ons doel te bereiken. Zo zijn er in 2023 voorbereidingen geweest voor de start van integrale dorpsteams, die eraan bij zullen dragen dat jeugdigen en hun gezin wanneer nodig nog beter ondersteund kunnen worden.

Ook hebben we er in 2023 op ingezet het collectieve veld verder te versterken, door een uitbreiding jeugdwerk bij Renkum voor Elkaar. Helaas is de basis van het jeugdwerk vooralsnog onvoldoende op orde. Hier vindt momenteel een verbetertraject op plaats (zie ook onderdeel 1A).

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1G	Lokale uitwerking hervormingsagenda jeugd	✓	✓	—	—
Toelichting: Wat betreft de uitwerking van de hervormingsagenda lopen we op schema. We zijn bezig met de lokale uitwerking van de hervormingsagenda in regionale werkgroepen en ook het opzetten van dorpssteams sluit aan bij de ontwikkelingen in de hervormingsagenda. Financieel zien we wel risico's: aan de hervormingsagenda zit namelijk ook een afname in het jeugdhulpbudget vast. We kunnen nu nog onvoldoende inschatten of het lukt om de jeugdhulpkosten parallel hieraan terug te dringen, wat onder andere ook afhankelijk is van de maatregelen die het Rijk zal treffen i.k.v. de hervormingsagenda.					
1G	Onderzoeken inrichten diagnosestraat	✓	—	✓	✓
Toelichting: We lopen bij deze actie niet volledig op planning. Dit komt doordat het lokaal vormgeven van de hervormingsagenda en het opzetten van de dorpssteams op dit moment ook veel tijd vragen en doordat deze actie inhoudelijk aan moet sluiten op de hervormingsagenda en de dorpssteams. In 2024 gaan we hier dan ook mee verder en bespreken we deze actie o.a. concreet tijdens een huisartsenbijeenkomst in april.					
1G	Nader uitwerken doorbraakmethode	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar) (BBV)	R	14,4%	15,3%	14,9%	13,8%	
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar) (BBV)	NL	11,9%	12,9%	13,2%	11,1%	
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) (BBV)	R	1,4%	1,6%	1,1%	0,9%	
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) (BBV)	NL	1,2%	1,2%	1,2%	1%	
Aantal unieke cliënten jeugd (zorgportaal)	R	1.091	1.082	1.031	1.045	

nb = (nog) niet bekend

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	10.942	12.298	12.940	-641
Baten				
Saldo van baten en lasten	-10.942	-12.298	-12.940	-641
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-10.942	-12.298	-12.940	-641

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Afwijking gehele product	-641
Subtotaal	-641
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	-641

Toelichting afwijkingen

Afwijking gehele product

De afwijking is 5,2% ten opzichte van het gehele budget *maatwerkvoorzieningen jeugd*. Wat in absolute zin een fors bedrag is van € 641.000.

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kosten van *jeugdhulp in natura* (ook wel jeugdhulp bij een gecontracteerde aanbieder) hoger zijn dan vooraf begroot. Dit zit 'm met name in verblijf, waarvoor de zorgkosten, zoals ook aangegeven in de Voorjaarsnota, fors zijn toegenomen.

Sturing op deze open einde regeling met flinke financiële gevolgen blijft best guess.

Teveel budget claimen tijdens de p&c cycli leidt tot voordelen die elders inzetbaar waren en te beperkt begroten leidt tot uiteindelijk nadelen. Een gegeven waar iedere gemeente mee te maken heeft.

We hebben wel t.o.v. de jaarrekening 2022 de bedragen die betrekking hebben op 2023 per begin april nog in 2023 verwerkt, wat een opwaartse druk in de kosten betekent. Kosten die dan niet in kalenderjaar 2024 worden verwerkt. Daarnaast is door het nog in juni kunnen verwerken van facturatie over 2021 en 2022 alsnog een bedrag van € 187.000 aanvullend verwerkt. Een bedrag dat anders ook onderdeel binnen de budgetcyclus 2024 zou vormen.

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo

Doel

Zoveel mogelijk inwoners in gemeente Renkum hebben regie over hun eigen leven, worden vitaal ouder, doen mee naar vermogen en worden indien nodig op maat ondersteund.

Voortgang

Vitaal ouder worden blijft de doelstelling. Samen met ketenpartners wordt hier vorm aan gegeven. Dit doel is behaald zodra 'de ouder wordende inwoner' de beschikking heeft over activiteiten, faciliteiten en voorzieningen die de vitaliteit bevorderen en het aanbod strookt met het aantal inwoners dat ouder wordt (65+).

Momenteel wordt een onderzoek Voorzieningenstructuur uitgevoerd waarbij bekeken wordt of het aanbod van diverse voorzieningen aansluit op dat wat er speelt, zoals toenemende vergrijzing.

Gebruik van het doelgroepenvervoer Wmo is gestabiliseerd in 2023.

Het gebruik van het leerlingenvervoer is iets afgenomen door meer aandacht voor zelfstandig reizen en andere vormen van vervoersmogelijkheden naast het aangepast vervoer. De kosten zijn daarentegen buiten beleid en uitvoering om gestegen door externe factoren.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1H	Vitaal ouder worden in onze dorpen	✓	—	✓	✓
Toelichting: Vanwege tijdelijke onderbezetting ambtelijke organisatie krijgen andere activiteiten meer prioriteit. Staat gepland voor Q2 2024.					
1H	Versterken dienstverlening gemeente	✓	✓	✓	✓
1H	Versterken cliëntondersteuning	✓	✓	✓	✓
1H	Meerjarenplan versterken sociale basis	✓	✓	✓	✓
1H	Evaluatie verordening, besluit en beleidsregels Wmo	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 10.000 inw.) (BBV)*	R	680	717	810	nb	
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 10.000 inw.) (BBV)*	NL	640	604	710	nb	
Aantal Zorg in Natura en PGB cliënten Hulp bij Huishouden / 1ste kwartaal		854	949	1039	976	
Aantal Zorg in Natura en PGB cliënten Begeleiding / 1ste kwartaal		500	648	675	665	
Doelgroepenvervoer:						
Wmo-gerechtigden maken gebruik van Avan				23	32	
Jeugdgeïndiceerden naar zorginstellingen maken gebruik van Avan				29	33	
Leerlingenvervoer:						
Het totaal aantal leerlingen met een positieve beschikking		110	100	127		
Leerlingen in het taxivervoer (streven is dat leerlingen zo zelfstandig mogelijk reizen en dat aantal leerlingen in taxivervoer zo laag mogelijk is).			77	102		
Leerlingen in Openbaar Vervoer en Eigen vervoer			23	25		

nb = (nog) niet bekend

*waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	11.144	12.272	11.988	284
Baten	637	1.213	1.300	87
Saldo van baten en lasten	-10.507	-11.060	-10.689	371
Mutatie reserve	187	-194	-310	-116
Gerealiseerd resultaat	-10.321	-11.253	-10.999	254

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Parkeervoorzieningen	10
Hulpmiddelen/individuele-/woonvoorzieningen	-114
Versterking dienstverlening (POK)	58
PGB WMO	113
Doelgroepenvervoer	203
Beschermd Wonen	105
Overigen	-4
Subtotaal	371
Mutatie reserve Sociaal Domein	-116
Totaal na mutatie reserve	254

Toelichting afwijkingen

Algemeen

Een voordeel van € 406.000 is behaald door een vermindering van de vraag vanuit de inwoner naar onafhankelijke cliëntondersteuning en PGB voor zowel Huishoudelijke ondersteuning als begeleiding. De verminderde vraag is te verklaren door wachtlijsten bij de zorgaanbieders i.v.m. personeelstekorten. Het totaal voordeel is verder te verklaren wegens een voordeel op doelgroepen vervoer dagbesteding, het kunnen financieren via andere Rijksmiddelen (Brede Spuk) en een voordeel op Beschermd Wonen.

Hulpmiddelen/individuele-/woonvoorzieningen

Een tekort van € 114.000 is grotendeels veroorzaakt door een toename van het aantal uitgevoerde woningaanpassingen. Dit is te verklaren door het (vrijwel) niet kunnen toepassen van het primaat van verhuizen. Doorstromen naar een (levensloop-)geschikte woning is bijna niet mogelijk wegens de algehele krapte op de woningmarkt. Het aanpassen van woningen is daarom noodzakelijk, zodat inwoners - met een ondersteuningsbehoefte - langer thuis kunnen blijven wonen.

In de Najaarsnota 2023 hebben we dit tekort al voorzien, daarom hebben we toen bijgeraamd. Het tekort was anders nóg groter geweest.

Daarnaast is - door het nog in juni 2024 kunnen verwerken van facturatie voor voorzieningen binnen de Wmo (terugwerkend over 2021 en 2022) - alsnog een bedrag van € 35.000 aanvullend verwerkt. Dit bedrag zou anders onderdeel binnen de budgetcyclus 2024 vormen.

Versterking dienstverlening (POK)

Een voordeel van € 58.000 is behaald; de hierop gedane uitgaven hebben wij verantwoord binnen de Brede Spuk (verkregen middelen vanuit het Rijk).

PGB Wmo

We zien een voordeel van € 113.000 bij de indicaties begeleiding en Huishoudelijke ondersteuning, gefinancierd middels een Persoonsgebonden Budget (PGB). Dit komt omdat meer inwoners gebruik hebben gemaakt van begeleiding en Huishoudelijke ondersteuning middels Zorg in Natura.

Doelgroepenvervoer

Zoals ook gemeld in de najaarsnota is het positieve resultaat voor een deel toe te schrijven aan het volume van het doelgroepenvervoer dat onder de prognose uitkomt. Het Wmo vervoer laat nu een stabiel beeld zien ten opzichte van de Covid periode. Het vervoer dagbesteding blijft onder de prognose. Jeugdwet vervoer toont een wisselend beeld ten opzichte van voorgaande jaren.

Ambulantisering Beschermd wonen

€ 96.000 wordt niet onttrokken uit de reserve sociaal domein. Voor Buurtcirkels is alternatieve financiering gevonden vanuit de IZA. Bij meerdere projecten zijn geen kosten gemaakt. Dit vanwege samenvoeging met andere projecten (dus andere dekking) en het vroegtijdig behalen van het doel. Voor doorontwikkeling integraal werken zijn geen kosten gemaakt, aangezien deze middelen te vroeg in de tijdlijn van de ontwikkelingen beschikbaar waren.

Mutatie reserve Sociaal Domein

Een aantal projecten in het kader van Beschermd Wonen zijn in 2023 niet uitgevoerd. Het gevolg hiervan is dat ruim € 96.000 niet onttrokken wordt uit de reserve. Daarnaast valt de onttrekking € 20.000 lager uit doordat ambtelijke inzet gedekt kon worden uit andere Rijksmiddelen.

1I Minima

Doel

Waar mogelijk zijn inwoners financieel zelfredzaam. Waar nodig helpen we inwoners rond te komen en een armoedeval te voorkomen. Middelen zetten we in op plekken waar ze het hardst nodig zijn. We zetten in op preventie van financiële problemen zodat erger voorkomen wordt.

Voortgang

- Om de armoedeval te verminderen hebben wij de inkomensgrens voor stellen met kinderen verhoogd naar 150% van de bijstandsnorm.
- Daarnaast zijn asielzoekers zonder status en ontheemden uit Oekraïne toegevoegd als rechthebbende op de GelrePas en het Kindpakket.
- Ook zijn wij aan de slag gegaan met de uit de "Evaluatie vernieuwde GelrePas 2022" naar voren gekomen verbeterpunten. We kennen de GelrePas automatisch toe aan inwoners die een bijstandsuitkering aanvragen.
- Er is meer ingezet op communicatie om het bereik van inwoners in armoede en met schulden te vergroten. Het boekje "Mooi meegenomen" is opgesteld en verspreid onder onze netwerkpartners. Daarin staan o.a. tips om het inkomen te verhogen, te besparen, voor ontmoeting en welke voorzieningen er zijn.
- De menstruatieproducten uitgiftepunten zijn uitgebreid.
- We hebben een bijeenkomst georganiseerd voor netwerkpartners rondom minima. Het doel

daarvan was het bespreken van ontwikkelingen, leren van elkaar, en weten wat elke organisatie kan betekenen voor de inwoner. Op deze wijze proberen we de doelgroep beter te bereiken om het niet-gebruik van regelingen te verkleinen.

- Het beroep op schulddienstverlening bleef vergelijkbaar met het voorgaande jaar. Ook het aantal meldingen bij de vroegsignalering steeg niet noemenswaardig. Wel viel op dat de achterstanden bij de energierekening om substantieel hogere bedragen ging. Ook zagen we aan het eind van het jaar bij Overrood (stichting die ondernemers in zwaar weer begeleidt) een toename van het aantal ondernemers wat zich meldde met financiële zorgen.
- Bij schulddienstverlening/ vroegsignalering hebben we aandacht besteed aan het verbeteren van de registratie zodat we over juiste cijfers kunnen beschikken. Dat is nodig om goed zicht te krijgen op resultaten en waar nodig verbeteringen door te voeren in onze aanpak.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1I	Intensivering gebruik GelrePas	✓	✓	+	✓
Toelichting: Zie toelichting hieronder.					
1I	Voorkomen armoedeval	✓	✓	✓	✓
1I	Bestrijding menstruatiearmoede	✓	✓	+	✓
Toelichting: Het aanbod van de Gelrepas is verruimd en voor meer inwoners beschikbaar. Ook is de inkomensgrens voor stellen met kinderen verhoogd om een armoedeval te voorkomen. Daarnaast zijn recent meerdere Menstruatieproducten Uitdeel Punten (MUP) geopend. Beide activiteiten hielden rekening met een hoger gebruik door minima.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
% Kinderen met kans op armoede 0-18 jaar		8,4%	7,6%	6,7	nb	
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin (%) (BBV)	R	5%	4%	4%	nb	
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin (%) (BBV)	NL	6%	6%	6%	nb	
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren (BBV)	R	2%	2%	1%	nb	
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren (BBV)	NL	2%	2%	1%	nb	
Aantal inwoners met een inkomen tot 120%		1500	1400	1400	nb	
Volumeontwikkeling schulddienstverlening:						
Aantal inwoners met schulden		29	20	27	24	

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
waarvan het dossier wordt overgedragen aan Kredietbank Nederland						
Aantallen inkomensbeheer		8	3	7	7	
Aantal aanvragen Wsnp		4	7	6	3	
Aantallen budgetcoaching			1	0	nb	
Aantal uitgegeven Gelrepassen		1.219	1171	1165	1347	
Aantal verstrekte kindvoorzieningen:						
Tegemoetkoming zwemles via Jeugdfonds		20	14	24	29	
Kindpakket		312	254	333	367	
Outcome						
Aantal geslaagde schuldregelingen		11	9	15	14	

nb = (nog) niet bekend

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	655	506	466	40
Baten				
Saldo van baten en lasten	-655	-506	-466	40
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-655	-506	-466	40

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Activerend minimabeleid	40
Subtotaal	40
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	40

Toelichting afwijkingen

Activerend minimabeleid

De houders van de GelrePas hebben dit jaar meer besteed dan in de voorgaande jaren, maar nog niet het volledig begrote bedrag. Het overschot bij het Kindpakket is het gevolg van de afrekening subsidie 2020 en 2021 van Stichting Leergeld Arnhem.

1J Inkomensvoorziening

Doel

Inwoners zijn zoveel mogelijk financieel zelfstandig; balans in inkomsten en uitgaven biedt hen bestaanszekerheid. Inwoners nemen zoveel mogelijk deel aan het arbeidsproces, waarbij werk moet lonen en een armoedeval voorkomen moet worden. Wij helpen inwoners waar nodig rond te komen. We bieden laagdrempelig ondersteuning aan.

Voortgang

- Ook in 2023 vormden de hoge energierekening en inflatie voor veel inwoners een grote uitdaging. Hierdoor stond de bestaanszekerheid aanhoudend onder druk en hadden inwoners moeite om financieel zelfstandig te zijn.
- Begin 2023 hebben we de Beleidsregels Bijzondere bijstand aangepast waardoor we geen drempelbedrag meer hanteren. Ook kunnen inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm voor bijzondere bijstand in aanmerking komen. Met deze verruiming konden we inwoners ondersteunen in onder andere de energierekening.
- In oktober werd het wetsvoorstel Eenmalige Energietoeslag 2023 aangenomen. Aansluitend zijn wij gestart met het verstrekken van de Eenmalige energietoeslag 2023. We hebben de Energietoeslag aan zoveel mogelijk inwoners automatisch uitbetaald. De afhandeling van de aanvragen loopt door in 2024.
- In 2023 is het bijstandsbestand toegenomen met 16 huishoudens ten opzichte van 2022. Dit is met name toe te schrijven aan het versneld/tijdelijke huisvesten van statushouders in Wolfheze in de eerste helft van het jaar. Wij hebben een nadeel van 1,2% ten opzichte van de rijksbijdrage.
- De krapte op de arbeidsmarkt leidde tot een lage instroom in de Participatiewet. De uitstroom naar werk bleef met 30% van de totale uitstroom nagenoeg gelijk ten opzichte van 2022.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1J	Bestaanszekerheid vergroten	✓	✓	+	✓
Toelichting: De verruiming van de bijzondere bijstand is begin 2023 ingevoerd. Minder mensen hebben hier gebruik van gemaakt waardoor de uitgaven lager uitvallen.					
1J	Participatiewet in balans verbinden aan project Menselijke maat	✓	—	✓	✓
Toelichting: Het wetsvoorstel Participatiewet in balans bevindt zich nog in de voorbereidende fase. Het is nog onduidelijk wat de gevolgen van de val van het kabinet zijn voor dit wetsvoorstel. Lokaal zetten we in de uitvoeringspraktijk stappen om de menselijke maat toe te passen.					
1J	Re-integratievoorzieningen transparanter maken	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

		2020	2021	2022	2023	Doel
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar; BBV)	R	660,0	653,1	664,7	nb	
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar; BBV)	NL	795,9	805,5	825,4	nb	
Netto arbeidsparticipatie (BBV)	R	65,7	67,8	70,2	nb	
Netto arbeidsparticipatie (BBV)	NL	68,4	71,1	72,2	nb	
Personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder) (BBV)	R	37,9	32,1	28	27	
Personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder) (BBV)	NL	46,0	43,1	37	34	
Lopende re-integratievoorzieningen (per 1.000 inwoners 15-65 jaar) (BBV)	R	37,9	32,1	357,7/ 10.000 15-64 jr	351,2	
Lopende re-integratievoorzieningen (per 1.000 inwoners 15-65 jaar) (BBV)	NL	46,0	43,1	197,7/ 10.000 15-64 jr	191,5	
Functiemenging (BBV)	R	44,4	44,2	44,5	nb	
Functiemenging (BBV)	NL	53,2	53,3	53,8	nb	
Outcome						
Uitkeringsbestandsontwikkeling		-1%	-7,9%	-2%	1%	0%
Uitstroom naar betaald werk		31%	44%	29%	30%	30%
Aantal uitkeringsdossiers met part-time werk		66	52	38	43	+20%

nb = (nog) niet bekend

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	16.010	17.654	17.099	555
Baten	9.017	9.387	9.913	526
Saldo van baten en lasten	-6.993	-8.267	-7.186	1.081
Mutatie reserve	676	676	327	-349
Gerealiseerd resultaat	-6.317	-7.591	-6.859	731

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
BUIG budget (bijstandsuitkeringen)	194
Energietoeslag	349
Bijzondere bijstand	114
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	230
Re-integratiebudget	138
Brede ondersteuning kinderopvangtoeslagenaffaire	56
Subtotaal	1.081
Mutatie reserve projecten (energietoeslag)	-349
Totaal na mutatie reserve	732

Toelichting afwijkingen

BUIG budget (bijstandsuitkeringen)

Ondanks dat het rijk het definitieve BUIG budget in september € 73.000 hoger heeft vastgesteld dan het nader voorlopig budget, vallen de uitgaven ruim 1 ton hoger uit (1,2%). In onze begroting hielden we rekening met 3 ton hogere uitgaven dan het BUIG budget. We eindigen hiermee met een positief resultaat van € 194.000.

Het enigszins tegenvallende resultaat is te verklaren door het versneld huisvesten van statushouders in de eerste helft van 2023. Het bijstandsbestand is verder stabiel door de krapte op de arbeidsmarkt.

Energietoeslag

Op het budget energietoeslag resteert een bedrag van € 349.000. Omdat de afhandeling en daarmee ook de uitgaven doorlopen in 2024, wordt dit bedrag via de reserve projecten overgeheveld naar 2024. Het aantal aanvragen is hoger dan verwacht. Daarom is voor de afhandeling van de energietoeslag die doorloopt in 2024 meer inhuur nodig dan verwacht. De extra uitgaven ramen we op € 50.000. Voorgesteld wordt om dekking hiervan te realiseren uit het resultaat bijzondere bijstand.

Bijzondere bijstand

De uitgaven bijzondere bijstand waren 2 ton hoger dan het jaar daarvoor. Dit komt doordat vanaf 2023 de inkomensgrenzen voor bijzondere bijstand zijn verruimd en het drempelbedrag is afgeschaft. De stijging van de uitgaven is lager dan we hadden verwacht. Daarom is er een positief resultaat van € 114.000.

Een bedrag van € 50.000 hiervan nemen we via de resultaatbestemming mee naar 2024 ter dekking van de verwachte uitgaven energietoeslag in 2024.

Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

De uitgaven Wsw zijn € 230.000 minder dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een snellere daling van het aantal Wsw-medewerkers dan de aannames van het rijk waarop de vergoeding is gebaseerd (€ 80.000). De kosten van vervoer, backoffice, begeleiding e.d. nemen daarmee ook met circa € 81.000 af. Tegenover de positieve financiële gevolgen van de afname van het aantal Wsw-medewerkers staat ook een afname van de detacheringsvergoedingen. Verder zijn er incidentele voordelen door de vrijval van de voorziening voor de afbouw van Permar van € 32.000 en de nabetaling van Lage lonen-voordeel 2022 van € 31.000.

Re-integratiebudget

De totale uitgaven re-integratie zijn enigszins achtergebleven op de begroting. Met name op de inzet van de deeltijdpremie en de duale trajecten hadden we een grotere stijging verwacht.

Brede ondersteuning kinderopvangtoeslagenaffaire

Gemeenten hebben de taak om gedupeerde inwoners brede ondersteuning te bieden. Het sociaal team voert dit uit. Dit voordeel bestaat uit de compensatie van het Rijk voor de ingezette zorg in 2022.

02 Omgeving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

In de komende jaren gaan we nog meer dan voorheen integraal samenwerken. Niet alleen binnen onze organisatie, in en tussen de domeinen, maar vooral ook met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overige partners. Dit past ook goed binnen de gedachte van de Omgevingswet. Onze omgeving ontwikkelen we samen verder. Daarbij werken we dorpsgericht om de eigenheid van de dorpen en de diversiteit binnen de gemeente te behouden.

We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, groener, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Samen met hen geven we ook vorm aan de uitdagingen, die vanuit hogere overheden op ons af komen. Naast de Omgevingswet kan daarbij gedacht worden aan aspecten op het gebied van energie, klimaat en duurzaamheid, hittestress, wonen en natuur en landschap.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2023.

Producten

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet
2B Wonen
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen
2D Omgevingsvergunning
2E Verkeer
2F Landschap, natuur en landgoederen
2G Milieu en duurzaamheid
2H Energie en klimaat
2i Dierenwelzijn
2J Ondernemen en bedrijvigheid
2K Recreatie en toerisme
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie
2M Water en riolering
2N Afvalverwijdering en -verwerking
2O Groenonderhoud
2P Wegen, straten en pleinen
2Q Bos en natuurbeheer

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	25.220	25.995	22.902	3.093
Baten	16.400	15.893	13.535	-2.358
Saldo van baten en lasten	-8.820	-10.102	-9.367	735
Mutatie reserve	409	363	-37	-400
Gerealiseerd resultaat	-8.411	-9.739	-9.404	335

Overzicht per product

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-575	-1.029	-1.025	4
2B Wonen	-176	-184	-105	79
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen	-550	-533	-527	6
2D Omgevingsvergunning	-1.001	-1.026	-1.137	-111
2E Verkeer	-800	-852	-815	38
2F Landschap, natuur en landgoederen	-77	-77	-71	6
2G Milieu en duurzaamheid	-218	-144	-150	-6
2H Energie en klimaat	-436	-545	-393	151
2i Dierenwelzijn	-19	-60	-54	6
2J Ondernemen en bedrijvigheid	-384	-420	-389	30
2K Recreatie en toerisme	-241	-254	-255	-1
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	-575	-643	-681	-38
2M Water en riolering	1.608	1.658	1.404	-254
2N Afvalverwijdering en -verwerking	1.150	1.150	1.107	-43
2O Groenonderhoud	-2.167	-2.593	-2.591	2
2P Wegen, straten en pleinen	-3.801	-4.030	-3.557	473
2Q Bos en natuurbeheer	-149	-157	-163	-6
totaal	-8.411	-9.739	-9.404	335

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Doel

- Het realiseren van een leefomgeving met hoge kwaliteit.
- Gebruik en bescherming zijn in evenwicht, toegesneden op de maatschappelijke behoeften, ondersteund door effectieve dienstverlening en vergunningverlening.
- Dit vraagt om investeringen in dienstverlening, digitalisering, integraal werken, participatie en nieuwe wijzen van werken.

Voortgang

Sinds een drietal jaren zien we dat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de gemeente Renkum verder onder druk komt te staan.

Meer fysieke en sociale functies, zoals wonen, werken, groen, landschap en recreëren moeten met elkaar het gevecht aangaan om de schaarse vierkante meters.

Dit vraagt, willen we de hoge kwaliteit van de leefbaarheid behouden om meer samenhang en samenwerking. Meer functies toevoegen op dezelfde vierkante meters vraagt ook om keuzes op hoofdlijnen te maken.

De omgeving en belanghebbenden moeten wennen aan meer verandering in hun directe leefomgeving. Het belang van participatie neemt daarom eveneens toe.

Waar eerst autonome projecten nog relatief eenvoudig vorm konden krijgen, is nu veel meer afstemming tussen teams nodig. Dit geldt voor de Ruimtelijk gerelateerde teams maar ook tussen de Ruimtelijk gerelateerde teams en de Sociaal georiënteerde teams.

Participatie en integraal werken vragen meer dan voorheen aandacht. De vastgestelde participatienota helpt daarbij evenals de ingezette professionalisering van projectmanagement en grondbedrijf binnen de gemeente Renkum. De eerste slagen zijn daarin succesvol gemaakt. Zoals gezegd participatiebeleid is opgesteld en wordt bij nieuwe ontwikkelingen toegepast. Grondbedrijf is opgezet en wordt betrokken bij elke nieuwe ontwikkeling. De samenwerking en afstemming tussen teams binnen de organisatie vindt meer dan voorheen plaats. Projectmanagers spelen hierbij een centrale rol en pakken deze rol ook op.

Verdergaande digitale informatievoorziening is eveneens noodzakelijk om alle informatiestromen goed te ordenen en in te zetten.

Externe factoren die lokaal minder beïnvloedbaar zijn, spelen eveneens in belangrijke mate een rol bij nieuwe ontwikkelingen. Denk aan stikstof, duurzaamheid, milieu en bijvoorbeeld energiecongestie.

Om al deze aspecten effectief in te vullen vraagt het wel meer van onze organisatie. Structurele personele inzet, expertise en geld is meer dan voorheen noodzakelijk.

Parallel is integraal - en projectmatig werken noodzakelijk om doelmatig en doelgericht plannen gerealiseerd te krijgen en de hoge kwaliteit van de leefbaarheid die deze gemeente nu kent, te behouden. Regionale en provinciale afstemming en samenwerking is daarbij eveneens essentieel. In directe zin om gebruik te kunnen maken van subsidies. Maar ook om draagvlak te krijgen voor complexere plannen met een langere doorlooptijd, en aanwezige mobiliteitsvraagstukken regionaal te kunnen oppakken en oplossen.

In de afgelopen drie jaar zijn hierin stevige stappen voorwaarts gezet. Dat komt naar voren bij de aanpak van diverse projecten onder andere ondertunneling spoorwegonderdoorgang, visie

centrumplan Oosterbeek en Pro persona. Deze visie op ruimtelijk ontwikkeling en realisatie vraagt echter doorlopende aandacht.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2A	Integrale ontwikkeling leefomgeving	—	—	+	✓
Toelichting: Er was nog 23000 euro beschikbaar. Het programma is helaas nog niet opgestart door het ontbreken van een programmamanager. Dit betekent dat we dit jaar niets van het oorspronkelijke budget besteden en dit in 2024 inzetten.					
2A	Actualiseren nota Grondbeleid	✓	—	✓	✓
Toelichting: Nota grondbeleid 2024 is vastgesteld door de raad in januari 2024.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.435	3.669	1.890	1.780
Baten	2.860	2.860	1.133	-1.727
Saldo van baten en lasten	-575	-809	-756	53
Mutatie reserve	0	-220	-269	-49
Gerealiseerd resultaat	-575	-1.029	-1.025	4

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Omgevingswet	85
Integrale ontwikkeling leefomgeving	23
Verzoeken Wet openbaar bestuur	-13
Projecten derden met verhaal	-8
Actualisatie grondexploitatie	-37
Overig	3
Subtotaal	53
Mutatie reserve projecten:	
Omgevingswet	-26
Integrale ontwikkeling leefomgeving	-23
Totaal na mutatie reserve	4

Toelichting afwijkingen

Omgevingswet

€ 50.000 interne uren die niet naar dit product zijn doorbelast. Deze kosten zitten nu in het p-budget.

€ 35.000 zijn uitgestelde uitgaven, waaronder kosten Participatiebeleid (ongeveer € 20.000) en kosten BRO. Dit betekent dat er minder uit de reserve wordt onttrokken dan begroot. Daarnaast is via het gemeentefonds € 9.000 minder ontvangen dan was voorzien. Dit heeft tot gevolg dat er minder in de reserve wordt gestort. Per saldo is dit een nadeel van € 26.000 bij de reserve projecten.

Integrale ontwikkeling leefomgeving

Programma is nog niet opgestart door het ontbreken van een programmamanager. Budget wordt doorgeschoven naar 2024 via reserve projecten.

Verzoeken Wet openbaar bestuur

Kosten om vanuit 2A te voldoen aan WOO-verzoeken. In 2024 wordt bekeken hoe we de kosten in de begroting voor 2025 en volgend opnemen.

Actualisatie grondexploitatie

De grondexploitatie Veentjesbrug en Doorwerth centrum zijn herzien. Dit heeft tot gevolg dat de getroffen voorziening worden aangepast (zie MPG).

2B Wonen

Doel

We zorgen ervoor dat er voldoende, passende en betaalbare woningen zijn voor al onze inwoners.

- We zetten in op versnelling van de woningbouwopgave.
- We bouwen betaalbaar en sociaal voor de juiste doelgroepen.
- We gaan voor de juiste mix van instrumenten voorhanden om betaalbaar en sociaal het bouwen en om deze woningen in dit segment te behouden.
- Wij zetten in op de verbetering van de leefbaarheid van onze dorpen, wijken en buurten.
- We zorgen voor een gezonde leefomgeving en zetten daarbij in op het verduurzamen van de woningvoorraad, gezondheidsbevordering, klimaatadaptatie, natuur-inclusiviteit en vergroening en ruimte voor ontmoetingsplaatsen.

Voortgang

Het werken aan deze doelen is een continue proces. We werken conform het eind 2023 vastgestelde programma wonen 2024-2028. Dit programma zet de koers uit voor de komende 5 jaar. In aansluiting op het perspectief van de Omgevingsvisie Renkum 2040 kijken we ook door naar de langere termijn.

Op dit moment zijn er voldoende locaties beschikbaar om het gewenste aantal woningen te realiseren. Ook zien we het aandeel betaalbare woningen in de plannen die voorbereiding zijn toenemen.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2B	Herziening van het woonbeleid	✓	✓	✓	✓
2B	Het versneld realiseren van nieuwbouwwoningen	✓	—	✓	✓
Toelichting: Door bekende redenen gaat de productie niet zo snel als we willen. Wel zijn de laatste tijd binnen de projecten flinke stappen gezet.					
2B	Prestatieafspraken met Vivare en de RHV	✓	✓	✓	✓
2B	Inzet mediation en maatwerktrajecten	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

	2020	2021	2022	2023	Doel
Bevolking (aantallen)	31.419	31.417	31.358	31461	
Woningvoorraad	14.985	15.003	15.063	15102	
Verdeling eigendom	62,72 % Koop – 36,72% Huur	62,86 % Koop – 36,87% Huur	63.04 % Koop – 36,82% Huur	63.25 % Koop – 36,67% Huur	
	(waarvan 20,09% corporatie bezit en 15.63% overige) 83 woningen: eigendom onbekend	(waarvan 20,05% corporatie bezit en 15.82% overige) 41 woningen: eigendom onbekend	(waarvan 20,97% corporatie bezit en 15.86% overige) 20 woningen: eigendom onbekend	(waarvan 20,86% corporatie bezit en 15,81% overige) 12 woningen: eigendom onbekend	
Verdeling type (gemeente breed)	68,80% eengezins- woning – 31,20% meergezins- woning	70,49% eengezins- woning – 29,50% meergezins- woning	70,15% eengezins- woning – 29,85% meergezins- woning	70,09% eengezins- woning – 29,91% meergezins- woning	
Aantal huishoudens	14.566	14.655	14.770	14.853	
Verdeling huishoudens:					
eenpersoons-huishoudens	37,00%	37,40%	37,91%	38,09%	
huishoudens zonder kinderen	34,00%	33,80%	33,81%	33,63%	
huishoudens met kinderen	29,00%	28,80%	28,28%	28,28%	
Gemiddelde WOZ waarde woningen gemeente Renkum (BBV)	€ 299.000	€ 315.000	€ 338.000	€403.000 (NL:€368.000)	

	2020	2021	2022	2023	Doel
Nieuwbouw en sloop	38//9	30//2	22//2	24//5	
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen) (BBV)	R: 1,2 NL: 8,9	R: 4	R: 1,5 NL: 9,3	R: 1,5 NL: 9,3	
Gerealiseerd sinds 2022					1003
650 reguliere woningen			22	25	603
300 sociale huurwoningen			0	0	300
100 tijdelijke woningen			0	0	100

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	201	221	136	85
Baten	25	37	30	-7
Saldo van baten en lasten	-176	-184	-105	79
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-176	-184	-105	79

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Aanpassing omslagrente naar 0%	74
Overig	5
Subtotaal	79
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	79

Toelichting afwijkingen

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

Doel

- Het ontwikkelen, inrichten en behouden van een goed geordende, aantrekkelijke en veilige leefomgeving voor inwoners, bedrijven en toeristen.
- Rekening houden met duurzaamheid, klimaatadaptatie, vergrijzing, vereenzaming, toegankelijkheid, (langer) zelfstandig wonen en biodiversiteit (zie ook 2A).

Voortgang

De doelstelling die hierboven is aangegeven is een doorlopende doelstelling en continue proces. Goede dienstverlening/ goede ruimtelijke ordening staat bij ons voorop.

Activiteiten

Er waren in 2023 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	571	554	564	-10
Baten	21	21	36	15
Saldo van baten en lasten	-550	-533	-527	6
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-550	-533	-527	6

2D Omgevingsvergunning

Doel

- Renkum streeft ernaar een gezonde gemeente te zijn om te wonen, werken en leven.
- Dit bereiken we door te blijven inzetten op het op het terugdringen van de overlast van industrie tot een gezond en leefbaar niveau.
- We zijn transparant en benaderbaar voor onze inwoners en medewerkers van de gemeente staan open voor signalen uit de samenleving en nemen deze signalen indien nodig ook mee richting partners zoals bijvoorbeeld de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA).

Voortgang

De doelstelling die hierboven is aangegeven is een doorlopende doelstelling. Goede dienstverlening staat bij ons voorop.

Goede vergunningen en handhaving dragen bij aan een duurzame, gezonde en prettige leefomgeving. Hiervoor maken we jaarlijks afspraken met de Omgevingsdienst Regio Arnhem en gedurende het jaar monitoren we deze afspraken ook en stellen we ze bij (indien nodig). Ook werken we samen met andere partijen zoals de GGD, met name als het gaat om de leefomgeving in de nabijheid van Smurfit Kappa Parenco.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2D	Archivering (door de ODRA)	✓	✓	✓	✓
2D	Implementatie Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)	✓	✓	—	—
Toelichting: Parallel aan de Omgevingswet treedt de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in 2024 werking. De WKB heeft invloed op de inkomsten uit de bouwleges. Leges voor bestaande taken komen te vervallen. Voor nieuwe taken mogen we geen leges meer heffen. Dit heeft negatieve effecten voor de financiering van de ODRA. Uit een eerste onderzoek blijkt dat dit voor Renkum in totaal uitkomt op een indicatief nadeel van ongeveer € 50.000. Dit nadeel was voor 2023 in de begroting meegenomen en kan voor 2023 incidenteel vrijvallen. Of een bedrag van €50.000 daadwerkelijk voldoende is om het nadeel voor 2024 volledig te dekken zal de praktijk moeten uitwijzen.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.561	1.562	1.555	7
Baten	560	536	418	-118
Saldo van baten en lasten	-1.001	-1.026	-1.137	-111
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.001	-1.026	-1.137	-111

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Leges omgevingsvergunningen	-109
Overig	-2
Subtotaal	-111
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	-111

Toelichting afwijkingen

Leges omgevingsvergunningen

In 2023 hebben we minder leges ontvangen dan vooraf was geraamd. Dit komt onder andere omdat er in verhouding vooral veel kleine bouwvergunningaanvragen zijn ingediend. Er zijn in 2023 nog wel een aantal grote bouwvergunningaanvragen ingediend, maar de besluiten op deze aanvragen worden in 2024 genomen waardoor de leges niet meer ten goede komen aan de opbrengst voor 2023.

2E Verkeer

Doel

- Wij houden de gemeente Renkum veilig en bereikbaar voor alle vormen van verkeer.
- We richten de verkeersruimte zo in dat er een optimale balans ontstaat tussen bereikbaarheid, veiligheid en doorstroming op wegen.
- We stimuleren daarbij nadrukkelijk duurzame vormen van mobiliteit.

Voortgang

In 2023 zijn een kentekenonderzoek en een parkeeronderzoek in de dorpskernen Oosterbeek en Renkum uitgevoerd. Hieruit blijkt dat bereikbaarheid en doorstroming vooralsnog geborgd is. Ter waarborging van verkeersveiligheid wordt de Stationsweg in Q2 en Q3 2024 gereconstrueerd. De Rijnlijn/Trolley 2.0 rijdt vanaf Q2 2024 waarmee ingezet wordt op duurzame mobiliteit en HOV ter bevordering van bereikbaarheid en doorstroming.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2E	Versnelling woningbouw	✓	✓	✓	✓
2E	Opstellen integrale visie op mobiliteit	✓	✓	✓	✓
Toelichting:					
Voorbereiding kostte meer doorlooptijd dan gedacht. De intentie is om in 2024 de Beleidsregel Nota Parkeernormen vast te stellen. De verwachting is dat deze beleidsregel bijdraagt aan de versnelling van woningbouw door realistischere parkeernormen, meer differentiatie en maatwerk hierin.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	2021	2022	2023	Doel
Aantal toegankelijke buurtbushaltes		+4	NB	17	17
Score OV-Klantenbarometer (Gelderland)	-	7,9	7,8	NB	7,9
Aantal bushaltes met fietsenstallingen (HOV)	10	10	NB	14	15
Aantal openbare fietslaadpalen	0	0	0	0	0
Aantal openbare laadpalen	40	44	NB	56	60

Geregistreerde verkeersongevallen naar zwaarte (bron: Stichting Wetenschappelijk	2020	2021	2022	2023	Doel
---	------	------	------	------	------

Output	2020	2021	2022	2023	Doel
Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV), bewerking ABF Research):					
Uitsluitend materiële schade (%)		72	75	83,5	0
Opname ziekenhuis (%)		9	11	16	0
Lichtgewond(en) (%)		11	13		0
Dodelijke afloop (%)		0	1	0,5	0

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	868	924	855	69
Baten	55	79	72	-7
Saldo van baten en lasten	-813	-845	-784	61
Mutatie reserve	12	-8	-31	-23
Gerealiseerd resultaat	-800	-852	-815	38

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
MUP (GVVP)	15
Verkeersmaatregelen	16
Aanpassing omslagrente naar 0%	26
Overig	4
Subtotaal	61
Mutatie reserve MUP	-19
Mutatie reserve projecten (mobiliteitsvisie)	-4
Totaal na mutatie reserve	38

Toelichting afwijkingen

MUP (GVVP)

Er zijn in 2023 300 stuks 'MONO-sleutelhangers' aangeschaft van Veilig Verkeer Nederland. Verder zijn in 2023 geen educatieprojecten- of initiatieven opgestart.

De meeste fysieke verkeersmaatregelen zijn meegenomen in civiele projecten. Bebording en markering (nieuw) zijn betaald uit wegmarkeringen.

Er zijn in 2023 geen losse drempels en/of wegversmallingen gerealiseerd.

Daarnaast is de huur van de tijdelijke bushaltes in 2023 4 maanden korter geweest dan in de najaarsnota aangegeven.

Verkeersmaatregelen

Een deel van het budget voor de uitwerking van de mobiliteitsvisie is in 2023 nog niet uitgegeven, de beleidsontwikkeling is nog gaande.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

2F Landschap, natuur en landgoederen

Doel

- Het prachtige landschap en de rijke natuur in onze gemeente is een kernwaarde waar inwoners en bezoekers van genieten.
- Ons groen is ons kapitaal.
- Om deze kernwaarde te behouden voor de toekomst, stellen we biodiversiteit, natuur en landschap centraal bij ons beheer van ons openbaar groen, onze landgoederen en onze bossen.

Voortgang

Het doel is een lange termijn doel. Het betreft een palet aan werkzaamheden in het landschap zoals knotten, Japanse duizendknoop bestrijden, faunapassages onderhouden, landgoederen opknappen etc. Veel van deze activiteiten worden ook met vrijwilligers uitgevoerd.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2F	Stimuleren van initiatieven ter versterking van landschap	✓	—	✓	✓
Toelichting: Processen mbt Heidestein en Renkumse beekdalen verlopen langzaam o.a. vanwege het samenwerken met partijen. Uitvoeringsfase daardoor vooruitgeschoven.					
2F	Opstellen recreatiezoneringsplan	✓	✓	✓	✓
2F	Uitvoering Landgoederenvisie	✓	—	+	✓
Toelichting: Dit jaar is er gewerkt aan een plan voor Heidestein. Het uitvoeringsprogramma is nog niet helder. Uitvoering waarschijnlijk in 2025. Daarom wordt budget doorgeschoven naar 2025.					
2F	Evaluatie plan bestrijding Japanse duizendknoop	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	94	85	26	59
Baten	18	18		-18
Saldo van baten en lasten	-77	-67	-26	42
Mutatie reserve	0	-10	-46	-36
Gerealiseerd resultaat	-77	-77	-71	6

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Landschapsbasisplan	46
Landschapsbescherming	-4
Subtotaal	42
Mutatie reserve landschapsbasisplan	36
Totaal na mutatie reserve	6

Toelichting afwijkingen

Landschapsbasisplan

Voor de (grotere) projecten Aanpassen Landgoed Heidestein en Gebiedsproces Renkumse beekdalen is de uitvoeringsfase nog niet bereikt.

Landschapsbescherming

Er is een inhaalslag met de facturatie van Stg Biotoop gemaakt, 2 jaren ipv 1 jaar.

Mutatie reserve landschapsbasisplan

Ten behoeve van projecten die in voorbereiding zijn.

2G Milieu en duurzaamheid

Doel

- We hebben een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.
- We zijn klimaatneutraal en we zetten blijvend in op het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Voortgang

De eerste doelstelling is een doorlopende doelstelling. Goede vergunningen en handhaving dragen bij aan een duurzame, gezonde en prettige leefomgeving. Hiervoor maken we jaarlijks afspraken met de Omgevingsdienst Regio Arnhem. Ook werken we hiervoor samen met andere partijen zoals de GGD, met name als het gaat om de leefomgeving in de nabijheid van Smurfit Kappa Parenco.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2G	Schone Lucht Akkoord	✓	✓	+	✓
Toelichting: In 2023 wordt minder geld besteed aan het Schone Luchtakkoord dan totaal beschikbaar. De beschikbaar gestelde middelen worden echter op een later moment uitgegeven.					
2G	Inzetten op regionaal beleidsadviseur bij de ODRA	✓	✓	✓	✓
2G	Monitoring Smurfit Kappa Parenco	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	218	144	176	-32
Baten			26	26
Saldo van baten en lasten	-218	-144	-150	-6
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-218	-144	-150	-6

2H Energie en klimaat

Doel

- We hebben een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.
- We zijn klimaatneutraal.
- We zetten blijvend in op het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Subdoel:

Klimaat en energie:

We transformeren naar een CO₂-uitstootarme samenleving om de mate van klimaat-verandering beperkt te houden. Dit bereiken we door in te zetten op adaptatie en mitigatie (49% reductie t.o.v. 1990 in 2030).

Voortgang

In 2023 zijn belangrijke stappen gezet richting een CO₂-uitstootarme samenleving. Er zijn onder andere voor drie wijken procesbegeleiders geselecteerd die wijkuitvoeringsplannen gaan opstellen in de wijken Stenenkruis, Fluitersmaat en het dorp Heveadorp. In deze wijkuitvoeringsplannen moet worden beschreven hoe de wijken van het aardgas af kunnen in de komende jaren. Daarnaast is de Selectieleidraad zonnevelden gepubliceerd om initiatiefnemers uit te nodigen een plan in te dienen voor een zonneveld in onze gemeente. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de productie van duurzame energie. Tot slot is ook het Isolatieprogramma Renkum vastgesteld wat in de komende drie jaar moet leiden tot ruim 1000 woningen waarin tenminste één grote isolatiemaatregel is getroffen.

Sinds 2023 werken aan de transformatie naar een CO₂-uitstootarme samenleving. Bovendien is in de loop van 2023 ook +/- 3fte meer medewerkers aangenomen. Daarmee is meer uitvoeringscapaciteit georganiseerd voor de komende jaren.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2H	Opstellen wijkuitvoeringsplan Stenen Kruis	✓	✓	✓	✓
2H	Invulling geven aan zoekgebieden grootschalige opwek	✓	✓	✓	✓
2H	Opstellen tussendoelen Routekaart Klimaatneutraal 2040	✓	✓	✓	✓
2H	Vaste-lasten-neutraal verduurzamen	—	✓	+	—
Toelichting: Op 21 juni 2023 is de raad middels een raadsbrief geïnformeerd dat er vanaf wordt gezien om vaste-lasten-neutraal verduurzamen mogelijk te maken met behulp van de Gemeentelijke Verduurzamingsregeling. Eind 2023 is een organisatie geselecteerd waarmee vanaf Q1 2024 onderzoek gedaan gaat worden om vaste-lasten-neutraal verduurzamen mogelijk te maken. Dat de Gemeentelijke Verduurzamingsregeling niet mogelijk is, zorgt ervoor dat de verduurzaming van de gebouwde omgeving op korte termijn niet versnelt.					
2H	Opstellen beleid circulariteit	+	✓	+	✓
Toelichting: Wij hadden ons voorgenomen om beleid voor circulariteit op te stellen. In de voorbereiding hierop zagen we dat in het in 2021 vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid al is opgenomen dat de gemeente duurzaam inkopen belangrijk vindt. Daarnaast wordt zoveel mogelijk aangehaakt bij het beleid dat wordt aangereikt door de Groene Metropoolregio. Op dit moment wordt er dus geen lokaal beleid voor circulariteit opgesteld, waarmee inhoudelijk wordt afgeweken. Omdat er gebruik wordt gemaakt van beleid dat wordt aangereikt door de Groene Metropoolregio zijn er tot op dit moment minder kosten gemaakt dan verwacht.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output		2020	2021	2022	2023	Doel
% Hernieuwbare elektriciteit (BBV)	R	3,1	3,6	nb	nb	100
% Hernieuwbare elektriciteit (BBV)	NL	26,8	33,2	nb	nb	100

nb = (nog) niet bekend in de Klimaatmonitor

Deze beleidsindicatoren komen uit de Klimaatmonitor. Deze monitor is een landelijk gebruikt instrument, dat niet altijd gegevens bevat die up-to-date zijn.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.128	1.651	1.157	494
Baten	461	1.000	808	-192
Saldo van baten en lasten	-667	-652	-349	302
Mutatie reserve	231	107	-44	-151
Gerealiseerd resultaat	-436	-545	-393	151

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Energie en klimaat	54
Winterfonds	151
Inwonersparticipatie, comm. en wijkger.	-29
Energie- en warmtetransitie	96
Biodiversiteit	45
Overige	-15
Subtotaal	302
Mutatie reserve projecten	-151
Totaal na mutatie reserve	151

Toelichting afwijkingen

Energie en klimaat

Voor de uitvoering van het collegeperspectief is incidenteel budget beschikbaar gesteld. Een deel van het budget van Energie en klimaat bestond hieruit, maar is in 2023 nog geen uitvoering aan gegeven. De reden hiervoor is dat het team duurzaamheid in opbouw is, waardoor vanaf augustus/september 2023 significante extra uitvoeringscapaciteit beschikbaar is gekomen. Ook is de bijdrage aan de Circulaire opgave van de Groene Metropoolregio onterecht ook begroot geweest binnen 2H. De bijdrage aan de Circulaire opgave had kostenneutraal in het begrotingsproduct 2H opgenomen moeten worden. Deze middelen komen in het resultaat van de jaarrekening.

Winterfonds

Om mkb en maatschappelijke organisaties tegemoet te komen voor de gestegen energielasten was in 2023 het Winterfonds beschikbaar. Hier is minder gebruik van gemaakt dan verwacht. Gedurende 2023 is herhaaldelijk actie ondernomen om onderbesteding zoveel mogelijk te voorkomen.

Van de beschikbare € 248.050 was € 148.050 beschikbaar gesteld door de provincie Gelderland. € 100.000 was afkomstig uit de eigen middelen. De resterende middelen van de provincie Gelderland (€ 51.008) en de € 100.000 die beschikbaar waren gesteld uit de eigen middelen komen in het resultaat van de jaarrekening.

Inwonerparticipatie, communicatie en wijkgericht werken.

Er is een overschrijding als gevolg van een extra bijdrage aan de Energiewinkel Renkum vanuit het budget Inwonersparticipatie, communicatie en wijkgericht werken. Daarnaast zijn er door de aanstelling van een nieuwe medewerker op het gebied van participatie en communicatie voor duurzaamheid extra initiatieven ontplooid waaronder het vernieuwen van de website Renkum Verduurzaamt Samen.

Energie- en warmtetransitie

Daar waar mogelijk zijn de kosten die gemaakt zijn in het kader van de Energie- en warmtetransitie ten lasten gekomen van de Specifieke Uitkering CDOKE. Daarnaast is ervoor gekozen de procesbegeleiders voor de eerste wijkuitvoeringsplannen geen opdracht te verstrekken, maar op inhuurbasis aan te stellen. Hierdoor komen de lasten niet grotendeels bij aanvang van de opdrachten, maar verspreid over de opdrachtduur van de beoogde twee jaar.

Biodiversiteit

We hebben geen aanvang kunnen maken met het opstellen van een Soortenmanagementplan. Dit komt omdat de provincie Gelderland afgelopen jaar nog geen duidelijkheid heeft gegeven over de kaders van het Soortenmanagementplan. Uniformiteit is zeer wenselijk om meetresultaten met elkaar te kunnen vergelijken.

Mutatie reserve:

De afgelopen jaren is het budget van 2H fors toegenomen, door extra gemeentelijke budgetten en specifieke uitkeringen (CDOKE, Energiearmoede en Lokale Aanpak Isolatie) van de Rijksoverheid. Het team Duurzaamheid is daarom in 2023 ook uitgebreid met circa 3fte. Hierdoor is er meer uitvoeringscapaciteit. Het overschot in 2023 komt voor een groot deel doordat helaas niet begonnen kon worden met het opstellen van een Soortenmanagementplan. De verwachting is dat hier in 2024 wel mee begonnen kan worden. Ook de andere verdeling van de middelen (inhuur in plaats van opdrachtbasis) voor de procesbegeleiders voor het opstellen van wijkuitvoeringsplannen zorgt ervoor dat het overschot van 2023 benodigd is om de inhuur in 2024 te kunnen financieren. € 30.000 van het resterende budget van Energie en klimaat, en de resterende budgetten van Energie- en warmtetransitie (€ 76.000) en Biodiversiteit (€ 45.000) worden daarom via de reserve projecten meegenomen naar 2024.

2i Dierenwelzijn

Doel

Het voorkomen van dierenleed en waar nodig verbeteren van de leefomstandigheden van zowel huisdieren als in het wild levende dieren.

Voortgang

Doel gedeeltelijk behaald.
De wettelijke taak van het opvangen van dieren in nood wordt uitgevoerd.
Meer beleid en actie maken wordt doorgeschoven.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2I	Opstellen beleid dierenwelzijn en uitvoering beleid dierenwelzijn	✓	—	✓	✓
Toelichting: Wettelijke taak wordt uitgevoerd, beleid niet verder ontwikkeld. De ambtelijke ondersteuning is te beperkt.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	19	60	54	6
Baten				
Saldo van baten en lasten	-19	-60	-54	6
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-19	-60	-54	6

2J Ondernemen en bedrijvigheid

Doel

- We streven naar duurzame groei in onze gemeente en groei van de werkgelegenheid door een aantrekkelijke gemeente te zijn voor ondernemers.
- We willen een goed ondernemersklimaat en kwalitatief goede werklocaties. Zo dragen we zorg voor goed bereikbare en vitale bedrijventerreinen met een kwalitatief goede uitstraling en vitale winkelcentra die ook de leefbaarheid in de dorpen versterken.
- We willen hierbij een intensieve samenwerking met het bedrijfsleven, structuren versterken en koppelingen leggen met andere beleidsterreinen.

Voortgang

Het doel is bereikt.

Een aantal voorbeelden:

- Het economisch platform is verder uitgebreid en alle kernen (m.u.v. Heveadorp) en ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd.
- In 2023 is de formatie op EZ met de invulling van een vacature weer op volle sterkte. Hiermee zijn ook de taken van accountmanager ingevuld, waardoor de 1 loketfunctie voor ondernemers beter bereikbaar is.
- Er is gewerkt aan de implementatie van het CRM (klantvolgsysteem) systeem, waardoor we integraler en klantgericht kunnen werken naar ondernemers toe.
- Vanuit EZ is geadviseerd in beide intake tafels, omgevingstafels en projecten, waardoor goede werklocaties behouden zijn gebleven voor ondernemers en integraal meegedacht is in de ruimtelijke mogelijkheden voor ondernemers.
- We hebben gewerkt aan het ambitiedocument Centrum Oosterbeek.
- We zijn gestart met centrumregie voor alle kernen in onze gemeente, waarbij we ondernemersverenigingen in hun kracht zetten en de samenwerking tussen gemeente, ondernemers en vastgoed in de centra verbeteren.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2J	Behoud en verbetering van centrumgebieden	✓	✓	✓	✓
2J	Verkenning centrummanager gemeente Renkum	✓	—	✓	✓
Toelichting:					

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
	I.v.m. langdurige vacature bij EZ was dit uitgesteld in 2023 en hebben we dit in het najaar van 2023 opgepakt. Inmiddels zijn we, samen met Wij Ondernemen gestart met Centrumregie.				
2J	Verkennen mogelijkheden klantcontactstelsysteem	✓	✓	✓	✓
Toelichting: Het klantcontactstelsysteem is voorbereid en wordt in het voorjaar van 2024 in gebruik genomen.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Kengetal		2020	2021	2022	2023	Doel
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw.15 t/m 64jr) (BBV)	R	183,8	184,9	192,6	nb	
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw.15 t/m 64jr) (BBV)	NL	158,4	165,1	174,1	nb	
Functiemenging (BBV)	R	44,4	44,2	44,5	nb	
Functiemenging (BBV)	NL	53,2	53,3	53,8	nb	
Aantal vestigingen		3.330		nb	nb	
Aantal banen		11.960	zie 1J	nb	nb	
Werkloosheid		3,3%		nb	nb	

nb = nog niet bekend

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	410	372	337	35
Baten	26	12	7	-5
Saldo van baten en lasten	-384	-361	-330	30
Mutatie reserve	0	-59	-59	0
Gerealiseerd resultaat	-384	-420	-389	30

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Ondernemersverenigingen	27
Markten	-10
Versterking lokale economie	11
Overig	2
Subtotaal	30
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	30

Toelichting afwijkingen

Ondernemersverenigingen

In 2023 is er een inhaal- en correctieslag gemaakt met de reclamebelasting. Teveel uitgekeerde reclamebelasting is terug betaald aan de gemeente. De laatste termijn van 2022 is nooit betaald, omdat er bij beide verenigingen een negatief saldo was ontstaan na de verrekening met de niet geïnde belasting van voorgaand jaar – dit negatieve saldo is kwijtgescholden. Bij de jaarrekening 2022 was ervan uitgegaan dat de laatste termijn wel betaald zou worden. Dit levert een voordeel op voor 2023.

Markten

Aan stichting markten is eenmalig opstartkosten betaald die niet waren voorzien.

Versterking lokale economie

In verband met een langdurige vacature bij EZ zijn een aantal projecten vertraagd, waardoor er in 2023 minder kosten gemaakt zijn:

- Dorpsplein Renkum
- Verkenning en implementatie klantvolgsysteem (CRM)

2K Recreatie en toerisme

Doel

- De gemeente Renkum is een aantrekkelijk gemeente voor recreanten en toeristen.
- Het gevarieerde stuwwallen landschap met kleine woonkernen, parken en landgoederen trekt recreanten en toeristen.
- Niet voor niets wisten kunstenaars onze dorpen te vinden en zijn we uitgegroeid tot een kunstenaarsgemeente.
- De meer recentere WOII geschiedenis (Airborne) maakt de gemeente extra interessant.
- We willen ons blijven profileren op bovengenoemde punten.

Voortgang

In 2023 is de doelstelling conform afspraak behaald.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2K	(Verder) uitvoering geven aan de visie Recreatie en Toerisme	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	241	254	255	-1
Baten				
Saldo van baten en lasten	-241	-254	-255	-1
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-241	-254	-255	-1

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Doel

Met onze kernkwaliteiten, waaronder het zijn van een Airborne- en kunstenaarsgemeente, zijn we een aantrekkelijk gemeente voor inwoners, recreanten en toeristen.

Voortgang

De eerste inventarisatie voor uitvoering van de Cultuurvisie heeft een aantal mooie diverse plannen opgeleverd, waarvan er al verschillende met ondersteuning uitgevoerd zijn.

Wij hebben het bestaan van 100 jaar Renkum met, voor en door inwoners gevierd. Zo was er een mooi feest met optredens van allerlei lokale organisaties, zijn de dorpen en evenementen van vlaggen voorzien en zijn er op veel plekken in de gemeente grote en kleine evenementen geweest om stil te staan bij 100 jaar Renkum.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2L	Opstellen visie en uitvoeringsplan cultuur, kunst en erfgoed	✓	✓	✓	✓
2L	Opstellen jaarprogramma 100 jaar gemeente Renkum	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	643	644	647	-3
Baten	60	13	19	7
Saldo van baten en lasten	-583	-631	-627	3
Mutatie reserve	8	-12	-53	-41
Gerealiseerd resultaat	-575	-643	-681	-38

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Restant stelpost uitvoeringsplan Cultuurvisie	41
Beeld de parachutist/ herstelwerkzaamheden van Eeghenbank	-12
Extra kosten Airborne	-4
Nabetaling subsidie	-6
Personeelskosten	-12
Aanpassing omslagrente naar 0%	7
Overigen	-11
Subtotaal	3
Mutatie reserve uitvoeringsplan Cultuurvisie	-41
Totaal na mutatie reserve	-38

Toelichting afwijkingen

Airborne, kunst- en kunstzinnige vorming

Op het product Airborne, Kunst- en Kunstzinnige vorming is een nadeel te melden als gevolg van kosten die gemaakt zijn voor herstel van het Beeld De Parachutist van Jits Bakker, de van Eeghenbank en een nabetaling subsidie die is toegekend in 2022.

Daarnaast vielen de jaarlijkse kosten voor de 79e Airborne herdenking hoger uit, vanwege de stijging van de kosten voor facilitaire zaken.

Personeelskosten

In 2023 is voor de viering voor Renkum 100 jaar in de projectopzet rekening gehouden met inzet van eigen personeel. Dat is niet/gedeeltelijk gelukt en heeft als gevolg dat er werkzaamheden extern zijn belegd. Om de kosten causaal te houden zijn deze hier verwerkt en leiden tot een tekort.

Mutatie reserve

Aan het product Kunst- en kunstzinnige vorming is voor het uitvoeringsplan Cultuurvisie voor 2024 e.v. een incidenteel budget toegekend van € 100.000. Vanaf juni 2023 zijn projecten binnen het uitvoeringsplan ondersteund. Voor 2024 en verder is nog een bedrag van € 41.500 beschikbaar. Dat wordt in een projectreserve meegenomen naar 2024.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

2M Water en riolering

Doel

- We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd kan worden door inwoners, ondernemers en bezoekers.
- We zetten ons in voor die onderdelen van de openbare ruimte (bijvoorbeeld oppervlaktewater, grondwater) waar we formeel geen beheerder van zijn.
- We streven ernaar dat ook deze onderdelen schoon blijven en duurzaam en veilig gebruikt kunnen worden zonder de gezondheid in gevaar te brengen.

Voortgang

De doelstelling is een operationele en permanente doelstelling. Ook in 2023 hebben we hieraan gewerkt conform Beheerplan Water & Riolering.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2M	Routekaart 'naar 100% afkoppelen in 2050'	✓	—	✓	✓
Toelichting: Door tegenvallende resultaten bij voorbereidend werk in 2023 is het niet gelukt om dit in Q3/Q4 2023 af te ronden. De planning is bijgesteld naar Q3 2024 vanwege beschikbare ambtelijke capaciteit.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Doel van deze programmabegroting is om inzichtelijk te maken welke kosten gemoeid zijn met beheer en onderhoud aan de riolering en hoeveel er wordt uitgegeven aan andere gemeentelijke watertaken. Keuzes hierin zijn gemaakt in het Beheerplan Water en Riolering. Naast een evaluatie van dit Beheerplan en geregelde update van het Kostendekkingsplan hiervan zijn er geen aparte beleidsindicatoren geformuleerd.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	5.491	4.032	4.183	-151
Baten	7.098	5.690	5.587	-104
Saldo van baten en lasten	1.608	1.658	1.404	-254
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.608	1.658	1.404	-254

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Infiltratie/hemelwatervoorziening	80
Vrijvervalriolering	164
Elektromechanisch	20
Riolering algemeen	139
Nieuwe investeringen/kapitaallasten	129
Aanpassing omslagrente naar 0%	237
Overig	21
Subtotaal	790
Mutatie voorziening GRP i.v.m. saldo product 2M water en riolering	-790
Mutaties voorziening GRP i.v.m. straatreiniging, kwijscheldingen, BTW, overhead	-254
Totaal na mutatie reserve	-254

Toelichting afwijkingen

Infiltratie/ hemelwatervoorziening

De hemelwatervoorzieningen worden middels een prestatieovereenkomst doelmatig onderhouden. Deze overeenkomst bestaat uit regulier onderhoud en uit groot onderhoud. In 2023 is minder besteed aan regulier onderhoud omdat uit de inspecties bleek dat voor een aantal voorzieningen het uitvoeren van groot onderhoud doelmatiger bleek. De kosten voor dit groot onderhoud, circa 90K, maken geen onderdeel uit van het budget voor regulier onderhoud. Dit is de voornaamste reden van het voordeel van 80K.

Vrijvervalriolering

Het voordeel van € 164.000 op het onderdeel vrijvervalriolering bestaat uit meerdere onderdelen. De onderdelen met een voordeel dan wel nadeel boven € 12.500 worden hier kort van een toelichting voorzien.

Wortelfrezen (€ 40.000) in verband met beperkte capaciteit aan de kant van de aannemer is een deelopdracht van circa € 40.000 uitgesteld naar 2024.

De werkzaamheden aan huis- en kolkaansluitingen betreffen van onvoorziene aard. In 2023 waren er minder calamiteiten aan deze aansluitingen. Dit levert een voordeel van € 30.000 op. De rioolstudie knooppunt Utrechtseweg/ Van Ingeweg is gestart in 2023. De kosten vallen in 2024. Dit levert een voordeel op van € 30.000.

De diverse werkzaamheden met betrekking tot de inspectieputten konden uitgesteld worden. Hiermee voldoen we aan het beleidsuitgangspunt van doelmatig onderhoud.

In 2023 hebben zich minder calamiteiten voorgedaan dit is mede het gevolg van het beter in beeld hebben van de status van het areaal. Hierdoor worden benodigde werkzaamheden tijdig uitgevoerd en ontstaan er minder onvoorziene werkzaamheden. Dit levert een voordeel op van € 13.000.

Electromechanisch

In de NJN is op basis van eerdere maanden een inschatting gemaakt voor de nog te verwachten uitgaven voor calamiteiten voor geheel 2023. Deze bijstelling van € 20.000 blijkt achteraf niet nodig te zijn omdat zich minder calamiteiten hebben voorgedaan dan ingeschat. Dit levert nu een voordeel op van € 19.000. Voor het onderhoud van de IBA's zijn we nog in overleg met de aannemer over de eindafrekening van het uitgevoerde werk. Pas wanneer er volledige overeenstemming is zal de factuur betaald worden. Dit houdt in dat we mogelijk pas in het tweede of derde kwartaal van 2024 een factuur ontvangen van het onderhoud over 2023. Dit levert voor 2023 op een voordeel van € 10.000. Voor het stroomverbruik voor de pompen en gemalen is een nadeel van € 17.000. Het bijgestelde bedrag in de najaarsnota bleek onvoldoende. Daarnaast is een voordeel van € 8.000 ontstaan op diverse kleinere onderdelen die betrekking hebben op het electromechanische deel van de riolering.

Riolering algemeen

Voor uitvoering van het beheerplan Water en Riolering huren we specifieke kennis, kunde en capaciteit in. Door deze inhuur kunnen we flexibel en gepast inspelen op de vragen en werkzaamheden waar we als team voorstaan. In 2023 hebben we minder dan eerder voorzien van deze flexibele inhuur gebruik gemaakt wat in dit geval een voordeel oplevert.

Nieuwe investeringen/kapitaallasten

In dit jaar is er minder geïnvesteerd dan begroot. Omdat we zoveel mogelijk integraal willen werken en zo mogelijk werk met werk willen maken, heeft de uitvoering van rioleringswerkzaamheden als onderdeel van een integraal project te maken met gemeentebrede capaciteitsproblemen. Vanuit doelmatig onderhoud (kostenbesparend) en tevens vanuit

duurzaamheid willen we zo lang mogelijk onze kapitaalgoederen in stand houden. Het gebeurt regelmatig dat er in de begroting op basis van een (theoretische) levensduur investeringen gepland zijn, die vanuit de praktijk nog niet nodig blijken te zijn.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

Overig

Op de overige onderdelen uit het beheerplan water en riolering zoals met name het oppervlaktewatervoorzieningen, bouwkundige onderhouden van de pompunits en de activiteiten met betrekking tot klimaatadaptatie en bewustwording is in totaal minder uitgegeven dan begroot. In totaal is er sprake van een voordeel van € 8.000. Daarnaast is er € 13.000 meer rioolheffing ontvangen dan begroot. Voor een toelichting op dit onderdeel van het resultaat verwijzen we u naar paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Rioolheffing

Mutatie voorziening GRP

Bij de berekening van de rioolheffing worden ook kosten meegenomen die niet direct op het product Water en riolering worden gerealiseerd, zoals overhead, straatreiniging, BTW en kwijtscheldingen. Mutaties op deze posten ten opzichte van de begroting heeft invloed op de mutatie van de voorziening.

Overhead is een percentage over de directe salariskosten en (flexibele) inhuur van dit product. Omdat er een verschuiving in de formatie heeft plaatsgevonden en de flexibele inhuur lager is dan begroot is de toerekening van overhead € 203.000 lager.

50% van de kosten straatreiniging wordt meegenomen bij de heffing. Omdat de werkelijke kosten straatreiniging lager zijn dan begroot is de onttrekking uit de voorziening € 51.000 lager.

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Doel

- We hebben een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.
- We zijn klimaatneutraal.
- We zetten blijvend in op het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Voortgang

Het doel is bereikt. De hoeveelheid restafval is in 2023 uitgekomen op 98 kg/inwoner.

In het Afvalbeleidsplan 2021 is als doelstelling opgenomen dat de hoeveelheid restafval afneemt. Voor het jaar 2023 is de ambitie verwoord dat, per inwoner, de hoeveelheid restafval uitkomt op maximaal 100 kg/jaar. Deze doelstelling is al in 2022 behaald en in 2023 geconsolideerd. De oorzaken hiervan zijn dat er in totaliteit minder afval is geproduceerd dan in voorgaande jaren. Naar verwachting komt dit deels door de energiecrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Hierdoor hebben inwoners minder te besteden met als gevolg minder afval. Maar ook het droge voorjaar van 2023 heeft voor minder tuinafval in het gft gezorgd. Ook tekenen de effecten van de invoering van statiegeld op kleine flesjes en blikjes zich langzaam af. Dat geldt ook voor het ingevoerde verbod op Single Use Plastics. Daarnaast wordt ook op andere producten vaker een 'producentenverantwoordelijkheid' in het leven geroepen waardoor deze minder vaak in het afval

terecht komen. Deze maatregelen dragen bij aan minder afval en een hogere mate van circulariteit.

De verwachting is dat de trend van minder afval zich de komende jaren doorzet.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2N	Gescheiden inzameling bij scholen	✓	✓	✓	✓
2N	Aanbesteding verwerkingscontract GFT	✓	✓	✓	✓
2N	Inzamelingsfrequentie restafval naar één keer per maand	✓	✓	✓	✓
2N	Invoering JA-JA en NEE-NEE sticker	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Kengetal	2020	2021	2022	2023	Doel
Aantal huishoudens	14.817	14.837	14.920	14.926	nvt
Huishoudens in hoogbouw	4.129	4.018	4.081	4.078	nvt
Huishoudens in laagbouw	10.688	10.819	10.839	10.848	nvt
Ondergrondse restafvalcontainers	82	83	83	83	84
Gf+e zuilen bij hoogbouw	6	21	31	33	51
Semi ondergrondse containers	6	6	6	6	nvt
Glascontainers	26	26	26	26	26
Textielcontainers	9	9	9	9	9
Kliko's gft+e	13.301	13.589	13.510	13.546	nvt
Kliko's voor restafval	11.191	11.313	11.099	11.268	nvt
Kliko's voor papier	7.284	7.306	10.022	10.022	nvt
Hoeveelheid in te zamelen afval	14.995 ton	14.662 ton	13.102 ton	13.089 ton	nvt
Waarvan restafval	3.497 ton	3.458 ton	3.183 ton	3.237	2.518
Scheidingspercentage	77%	77%	76%	76%	nvt
Kg restafval per inwoner	111	108	98	99	80
Bezoekersaantallen Afval Brengstation (ABS)	30.503	25.805	24.476	24.914	nvt
Fijn huishoudelijk restafval	81 kg/ inwoner	80 kg/ inwoner	74 kg/ inwoner	74 kg/ inwoner	60
Grof huishoudelijk restafval	30 kg/ inwoner	29 kg/ inwoner	26 kg/ inwoner	25 kg/ inwoner	20
Omvang huishoudelijk restafval (kg/ inw) (BBV) Renkum	80 kg	80	75	nnb	80
Omvang huishoudelijk restafval (kg/ inw) (BBV) Nederland	170 kg	169	148	nnb	100

nnb = nog niet bekend

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.573	3.629	3.385	244
Baten	4.723	4.779	4.492	-287
Saldo van baten en lasten	1.150	1.150	1.107	-43
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.150	1.150	1.107	-43

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Afval algemeen	242
Oud papier	29
Vuilophaal- en afvoer	20
Aanpassing omslagrente naar 0%	45
Overig	6
Subtotaal	342
Mutatie voorziening afvalstoffenheffing	-342
Mutatie voorziening afvalstoffenheffing i.v.m. straatreiniging, kwijscheldingen, BTW, overhead	-43
Totaal na mutatie reserve	-43

Toelichting afwijkingen

Afval algemeen

In 2023 is er geen aanleiding geweest om extern advies in te winnen of onderzoek te doen. Dit heeft geleid tot minder uitgaven van € 26.000. Voor de afvalcommunicatie is vooral gebruik gemaakt van Rijn en Veluwe en onze socials. Dit heeft geleid tot minder uitgaven van € 11.000. Daarnaast is geen beroep gedaan op het budget van de beheerkosten van het afvalbrengstation. Hierdoor is er een bedrag van € 10.000 niet besteed.

De post 'Afvalkosten onvoorzien' is aangewend om lachgas-cilinders uit het uit het restafval te verwijderen op de overslag. Verder zijn er geen onverwachte tegenvallers geweest. Derhalve een restant van € 13.000 wat niet is uitgegeven. Tot slot is er nog een bedrag van € 4.000 niet uitgegeven.

ACV kosten € 178.000

Op de eindafrekening van ACV is een bedrag van € 178.000 teruggestort naar de gemeente. De reden hiervan is dat er verschillende meevallers zijn.

- er is minder te verwerken afval ingezameld op de routes dan begroot: € 57.132
- er minder te verwerken afval in ingezameld op het afvalbrengstation dan begroot: € 42.088
- de zomerse gft route is niet gereden in augustus: € 26.735
- bijdrage UPV matrassen: € 14.477
- Teruggaaf indexatie: € 23.301

Oud papier

Oud papier wordt sinds eind 2022 ingezameld door Van Dalen uit Huissen. Zij worden hierbij geholpen door leden van onze verenigingen. De ingezamelde hoeveelheden lopen al enkele jaren terug terwijl de inzamelkosten door inflatie en indexatie toenemen. Daarnaast is opbrengst per ton fors lager dan vooraf (medio 2022) is ingeschat. Dit als gevolg van de gekelderde prijzen op de wereldmarkt voor oud papier. Hierdoor is niet alleen de opbrengst voor de verenigingen lager is dan voorheen (minder ingezamelde kilo's) maar zijn ook de inkomsten voor de gemeente fors lager.

Vuilophaal- en afvoer

In 2023 is 3,5% minder pmd ingezameld dan begroot (als gevolg van de invoering van statiegeld op flesjes en blikjes) waardoor de vergoeding lager is dan verwacht. Echter, de definitieve afrekening van pmd over het jaar 2021 viel positief uit waardoor in totaal een voordeel van € 11.000 is behaald.

De inkomsten van ingezameld glas is hoger uitgevallen van begroot waardoor een positief resultaat van € 10.000 is behaald.

Tot slot zijn de kosten van afvalinzameling in de Rosandepolder (die Arnhem voor ons uitvoert) over zowel het jaar 2022 als 2023 in rekening gebracht. Hierdoor is op de begroting van 2023 een (theoretisch) tekort van zo'n € 1.300 ontstaan.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

Overig

De gemeente draagt bij aan de kosten van de luiерcontainers die bij enkele particuliere kinderdagverblijven staan. Dit omdat onze inwoners daar ook luiermateriaal in mogen doen. In 2023 is één kinderdagverblijf overgestapt op wasbare luiers waardoor er geen speciale luiерcontainer meer nodig is en er geen kosten meer in rekening worden gebracht.

Mutatie voorziening afvalstoffenheffing

Bij de berekening van de afvalstoffenheffing worden ook kosten meegenomen die niet direct op het product Afvalverwijdering en -verwerking worden gerealiseerd, zoals overhead, straatreiniging, BTW en kwijtscheldingen. Mutaties op deze posten ten opzichte van de begroting heeft invloed op de mutatie van de voorziening.

Overhead is een percentage over de directe salariskosten en (flexibele) inhuur van dit product. Omdat er een verschuiving in de formatie heeft plaatsgevonden is de toerekening van overhead € 4.000 lager.

De BTW over de directe kosten wordt meegenomen bij de heffing. Omdat de werkelijke kosten lager zijn wordt er ook minder BTW toegerekend aan het product. Hierdoor is de onttrekking uit de voorziening € 39.000 lager.

20 Groenonderhoud

Doel

- Groen draagt bij aan de duurzaamheid, gezondheid en leefbaarheid van onze leefomgeving
- We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam is en veilig gebruikt en beleefd wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Voortgang

Wij hebben 132 ha. groen in beheer verdeeld over verschillende beheergroepen (natuurlijke beplanting, culturele beplanting, grassen en kruidachtige beplanting). Circa 20 ha van dit groen voldoet meer aan de technische kwaliteit. In 2023 is slechts 0,3 ha van het areaal vervangen waardoor de achterstanden verder oplopen.

Om ons areaal bomenbestand van circa 29.000 straat- en laanbomen minimaal in stand te houden, moeten er jaarlijks circa 200 bomen worden aangeplant. 2023 hebben wij 110 bomen kunnen aanplanten.

Aan het vastgestelde beleid om bijvoorbeeld het dorp Renkum (extra) te vergroenen is door gebrek aan voldoende capaciteit en structurele financiële middelen geen uitvoering gegeven. In 2023 heeft er door geldgebrek tevens geen schouw plaatsgevonden van de onderhoudskwaliteit. Wij kunnen dus niet objectief melden of het groen conform het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau heeft plaatsgevonden.

Ook is dit jaar gewerkt aan een klimaat-biodiversiteit kansenkaart met uitvoeringsagenda voor het gemeentelijk groen (nog niet afgerond).

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
20	Aanpassen boomverordening	✓	✓	✓	✓
20	Biodiversiteit bevorderen	✓	✓	✓	✓
20	Ondersteunen incidentele en kleinschalige verzoeken samenleving	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

	2020	2021	2022	2023
Bosje	120.765 m2	120.765 m2	119.254 m2	119.254 m2
Bosplantsoen	167.960 m2	167.960 m2	185.024 m2	185.024 m2
Hagen	26.508 m2	26.508 m2	32.556 m2	32.556 m2
Heesters	122.133 m2	122.133 m2	114.950 m2	114.950 m2
Vaste planten	816 m2	816 m2	7.537 m2	7.537 m2
Recreatief grasland	418.116 m2	418.116 m2	398.450 m2	398.450 m2
Ruw gras	139.338 m2	139.338 m2	231.645 m2	231.645 m2
Bloemrijk grasland	172.133 m2	172.133 m2	86.039 m2	80.039 m2
Graskeien	1.435 m2	1.435 m2	14.271 m2	14.271 m2
Speelondergronden	8.413 m2	8.413 m2	8413 m2	8.413 m2
Bomen				
Bomen: straat- en laanbomen	25.940 stuks	25.940 stuks	29.959 stuks	29.959 stuks
Bomen: visueel onderhoud	1.618	1.618	1721	1721

	2020	2021	2022	2023
Plantsoenen en parken				
Binnenstedelijk groen	2.446.457 m2	2.446.457 m2	2.446.457 m2	2.446.457
Begraafplaatsen				
Begraafplaatsen	5 locaties	5 locaties	5 locaties	5 locaties

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.525	3.002	2.912	90
Baten	358	409	375	-34
Saldo van baten en lasten	-2.167	-2.593	-2.537	57
Mutatie reserve	0	0	-55	-55
Gerealiseerd resultaat	-2.167	-2.593	-2.591	2

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Plantmateriaal en renovatie	28
Plantsoenen en parken algemeen	41
Plantsoenen en parken onderhoud	15
Plantsoenen en parken overig	60
Bestek groenonderhoud	-41
Bomen	25
Begraafplaatsen en urnentuin	-56
Sportaccommodaties	-26
Aanpassing omslagrente naar 0%	13
Dierenparken, speelplaatsen en wijkbudget, tractie	-2
Subtotaal	57
Mutatie reserve projecten biodiversiteit	-25
Mutatie reserve projecten bomenverordening	-30
Totaal na mutatie reserve	2

Toelichting afwijkingen

Plantmateriaal en renovatie

Het budget is via de najaarsnota opgehoogd met € 50.000, waardoor half november gestart kon worden met de renovatie van plantsoenen, qua tijdsbestek was dit onvoldoende om het volledige bedrag in zetten waardoor een onderschrijding is ontstaan.

Plantsoenen en parken algemeen

(Groenstructuurplan) Door de verschuiving in planning bij civiel tot aanpak van de Patrimoniumweg is dit budget overgebleven. Het financiële restant in het budget is wel nodig om in 2024 alsnog deze werkzaamheden uit te voeren, dit vragen we in de Voorjaarsnota 2024 weer aan.

In 2023 is door gebrek aan voldoende personele capaciteit geen verzoek tot verkoop snippergroen in behandeling genomen. Opgemerkt moet worden dat vasthouden aan dit bedrag aan inkomsten niet reëel is door verandering van beleid (accent op vergroening) en het niet meer voorhanden zijn van te verkopen groen. Deze aanpassing nemen we op in de Voorjaarsnota 2024.

Wij hebben in 2023 een start gemaakt met het vervaardigen van een biodiversiteitskansenkaart die in 2024 gereed zal zijn. We hebben € 25.000 niet in 2023 uitgegeven die gebruiken we in 2024. Dit loopt via de reserve projecten (biodiversiteit).

Plantsoenen en parken onderhoud

Het groeiseizoen was in 2023 droog, daarom is er minder groenafval geweest dan begroot.

Plantsoenen en parken overig

In 2023 hebben wij alleen de in de maand juni extra waterwagens in moeten zetten voor onze jonge aanplant, het resterende jaar heeft het voldoende geregeld waardoor er een positief saldo overblijft.

Budget Japanse duizendknoop is door gebrek aan voldoende arbeidscapaciteit niet volledig inzet.

Bestek groenonderhoud

Het budget voor directievoering "groen" is op het product wegen, straten en pleinen begroot.

Echter het budget van € 41.000 hoort bij dit product thuis, vandaar dat hier voor 2023 de kosten zijn verantwoord. In de Voorjaarsnota 2024 wordt dit begrotingstechnisch gecorrigeerd.

Bomen

Het aanpassen van de bomenverordening is gestart in 2023, deze zal in 2024 verder worden uitgewerkt.

Begraafplaatsen en urnentuin

In de inkomsten van de begraafplaatsen is inmiddels de in 2018 opgelegde taakstelling van € 40.000 (PPN 2018) ingeboekt terwijl de ingebruikname van de natuurbegraafplaats pas wordt verwacht in 2024. In het boekjaar 2023 hebben wij tevens 20 uitvaarten minder mogen verzorgen vergeleken met 2022

Sportaccommodaties

In 2023 is door vandalisme voor circa € 25.000 aan schade onderstaan aan de maairobots.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

2P Wegen, straten en pleinen

Doel

We beheren de verharde openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Voortgang

Het doel is bereikt. De verharde openbare ruimte is veilig te gebruiken.
Het veilig gebruik van de verharde openbare ruimte is een continu proces en vraagt en heeft continu onze aandacht.

Activiteiten

Er waren in 2023 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Output	2020	2021	2022	2023	Doel
Wegen binnen de bebouwde kom	1.325.000 m2	1.306.000 m2	1.304.000 m2	1.304.000 m2	
Wegen buiten de bebouwde kom	405.000 m2	301.000m2	299.000m2	299.000m2	
Onverharde en halfverharde wegen		145.000m2	145.000m2	145.000m2	Areaal verminderen
Aantal lichtmasten	5.997	5.997	5.997	5.997	
Aantal armaturen	6.007	6.007	6.007	6.007	
Aantal led	2.688	6.007	6.007	6.007	doel gehaald

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.057	4.999	4.583	416
Baten	99	404	506	102
Saldo van baten en lasten	-3.958	-4.595	-4.077	518
Mutatie reserve	157	565	519	-45
Gerealiseerd resultaat	-3.801	-4.030	-3.557	473

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Wegen, straten, pleinen: onderhoud	135
Mutatie voorziening groot onderhoud wegen	-115
Wegen, straten en pleinen	84
Project Wolfhezerweg	-18
Kabels en leidingen	71
Straatreiniging	78
Gladheidsbestrijding	27
Openbare verlichting	175
Overige voorzieningen wegen	18
Civiele kunstwerken	18
Aanpassing omslagrente naar 0%	33
Overig	12
Subtotaal	518
Mutatie reserve wegen	11
Mutatie reserve herstelkosten sleuven en lasgaten	-20
Mutatie reserve openbare verlichting	-26
Mutatie reserve projecten civiele kunstwerken	-10
Totaal na mutatie reserve	473

Toelichting afwijkingen

Wegen, straten, pleinen: onderhoud

In verband met beschikbare capaciteit en slechte weersomstandigheden zijn geplande werkzaamheden helaas niet uitgevoerd en doorgeschoven.

Wegen straten en pleinen

In 2023 zijn de ondersteuningskosten voor de uitvoering van het beheerplan wegen niet volledig benut. Voor de invulling wordt op dit moment van schrijven geworven.

Project Wolfhezerweg

Addendum bij de SOK met de provincie Gelderland is door het college vastgesteld en voor ondertekening aan de provincie Gelderland verzonden. Van de provincie ontvangen we nog € 268.000, resultaat op dit project is - € 18.000 (ca. 1% van het projectbedrag)

Kabels en leidingen

De invulling van de functie Toezichthouder Kabels en leidingen heeft een positief effect op inkomsten. Meer onderhoud- en degeneratie bijdrage binnengekomen.

Straatreiniging

Door de relatieve korte periode van bladval zijn de kosten voor de bladactie lager. Daardoor kon er in een kortere periode doelmatiger blad verzameld worden.

Het budget voor directievoering "groen" is op dit product begroot. Echter het budget van € 41.000 hoort bij het product 20 groen thuis. Hier zijn voor 2023 de kosten verantwoord. In de Voorjaarsnota 2024 wordt dit begrotingstechnisch gecorrigeerd.

Gladheidsbestrijding

Door de zachte winter is er minder inzet nodig geweest voor gladheidsbestrijding.

Openbare verlichting

De werkelijke energiekosten zijn lager dan het vooraf vastgestelde/ingeschatte maandelijkse voorschot. Hierdoor zijn de energiekosten lager dan begroot. Het termijn bedrag voor 2024 is naar beneden bijgesteld.

Het aantal gerealiseerde laadvoorzieningen blijft achter bij de planning door de relatief lange doorloop periode bij Liander. Hierdoor is de inzet voor het aanpassen van de parkeerplaatsen minder.

Overige voorzieningen wegen

Dit jaar hebben we meer schades kunnen verhalen (via bureau NODR). Hierdoor hebben we minder kosten dan begroot. Daarnaast hebben we in totaal minder schades aan het wegmeubilair.

Civiele kunstwerken

De inventarisatie en registratie van de civiele kunstwerken is niet afgerond en lopen door in 2024. Het resterende bedrag is in de algemene reserve (gekoppeld aan Civieltechnische kunstwerken) opgenomen en komt via de voorjaarsnota opnieuw ter beschikking van civieltechnische kunstwerken.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

2Q Bos en natuurbeheer

Doel

- Bosbeheer gericht op het versterken van biotopen voor planten en dieren.
- Actief werken aan het omschakelen naar meer loofbos, zodat er minder water verdampt door naaldbomen die dat ook in de winter doen.
- Door deze aanpassingen wordt het bos meer klimaatbestendig.
- Houtoogst om inkomsten te genereren krijgt in ons bosbeheer een ondergeschikte prioriteit.
- Prioriteit leggen bij het versterken van biodiversiteit en het klimaatbestendig worden van onze (toekomstige) bossen.

Voortgang

Het doel bereiken we op lange termijn.

In 2023 is een groot deel van de gemeentelijke bossen aangewezen als habitatbos (natuurbos) waarbij houtoogst is verboden. In 2024 wordt beleid en beheer daarop aangepast. Daarbij wordt ook het bosverjongingsplan aangepast t.b.v. verloofing.

In 2024 wordt ook een onderzoek gedaan naar recreatiezonering om biodiversiteit te versterken.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2Q	Evalueren bosbeleidsplan	—	—	+	✓
Toelichting: We gaan het bosbeleidsplan niet apart evalueren. We laten de evaluatie onderdeel zijn van de actualisatie van het Bosbeleidsplan.					
2Q	Aanpassen bosverjongingsplan	—	—	+	✓
Toelichting: Actualisatie van het bosverjongingsplan conform de kaders van het collegeperspectief heeft vertraging opgelopen door de besluitvorming van de Provincie (aanwijzing tot habitatbossen). Door dit besluit mag In circa 70% van ons bosbezit geen houtoogst meer plaats vinden. Voor het resterende deel stellen wij een nieuw jongingsplan op.					
2Q	Aanpassen beheer Cardanus- en Valkeniersbossen	✓	✓	✓	✓

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	185	192	188	4
Baten	35	35	25	-10
Saldo van baten en lasten	-149	-157	-163	-6
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-149	-157	-163	-6

03 Organisatie

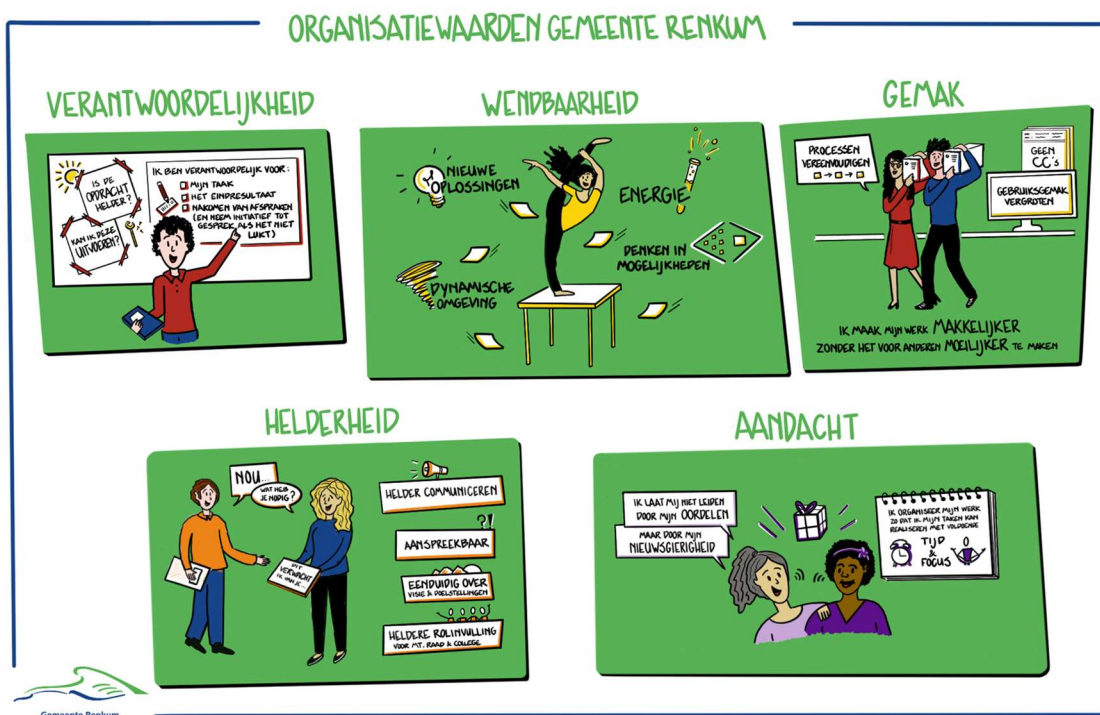
Wat willen we bereiken (ambitie)?

We willen een gemeente zijn die betrouwbare dienstverlening levert. Naar onze inwoners én intern naar onze eigen collega's en ons gemeentebestuur. We willen een gemeente zijn die wendbaar is in het aansluiten op wensen en initiatieven van inwoners, partners en collega's en ook wendbaar is in het aansluiten op nieuwe wetgeving en maatschappelijke opgaven. We hebben als bestuurlijk kader dat we een zelfstandige gemeente blijven en om dat te kunnen blijven, willen we meer en beter kunnen samenwerken met partners (andere gemeenten of organisaties). Dat allemaal willen, vraagt om een vitale organisatie met goed werkgeverschap als belangrijkste speerpunt. Want dit alles kunnen we alleen als onze medewerkers en wij als leidinggevenden dat kunnen waarmaken. Als onze medewerkers de professionals zijn die de ruimte krijgen om hun verantwoordelijkheid te nemen, die wendbaar kunnen en willen zijn, die de ruimte krijgen zich te ontwikkelen, die helder hebben wat van hen wordt verwacht, die mogen werken in een stimulerende werkomgeving én, misschien wel het belangrijkste; die ondersteund worden door (en gemak ervaren van) eenvoudige processen, duidelijke rollen en gebruiksvriendelijke systemen.

Onze visie:

1. We zijn een wendbare organisatie
2. We bieden betrouwbare (digitale) dienstverlening
3. We zijn een goede werkgever
4. We werken samen met partners waar dat slimmer is

Om deze visie waar te maken werken we volgens onze organisatiewaarden.

Want we willen ons werk met aandacht kunnen doen en goed kunnen afronden. Daar ook de tijd voor hebben. We willen helderheid over wat van een ieder wordt verwacht en pas aan een klus beginnen als die helderheid er voor betrokkenen is. We willen dat iedereen zich niet alleen verantwoordelijk weet voor zijn of haar stukje van het proces maar ook voor het geheel en het eindresultaat. We willen in staat zijn elkaar daarop aan te spreken of (nog beter) dat een ieder in staat is zich uit te spreken. En we willen heel graag dat we ons werk eenvoudiger weten te maken en iedereen gemak bieden in het ondersteund worden door processen en systemen.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2023.

Producten

- 3A Dienstverlening
- 3B Dorpsgericht werken
- 3C Organisatie en bedrijfsvoering
- 3D Huisvesting / Gemeentehuis
- 3E Samenwerkingsverbanden
- 3F Goed bestuur

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	17.555	19.043	18.890	152
Baten	675	675	1.366	691
Saldo van baten en lasten	-16.880	-18.368	-17.524	844
Mutatie reserve	-353	-150	-425	-275
Gerealiseerd resultaat	-17.233	-18.518	-17.949	569

Overzicht per product

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
3A Dienstverlening	-551	-698	-680	18
3B Dorpsgericht werken	-169	-168	-159	9
3C Organisatie en bedrijfsvoering	-14.322	-15.126	-14.838	288
3D Huisvesting / Gemeentehuis	-672	-860	-831	30
3E Samenwerkingsverbanden	-241	-262	-177	84
3F Goed bestuur	-1.278	-1.404	-1.264	140
totaal	-17.233	-18.518	-17.949	569

3A Dienstverlening

Doel

Ons aanbod en onze dienstverleningsprocessen zijn zo ingericht dat zij aansluiten bij de wensen, beleving en behoeften van inwoners en ondernemers.

Subdoelen:

- Klantgerichtheid/ gastvrijheid staat centraal in de contacten die inwoners en ondernemers hebben met onze gemeente.
- We bieden onze producten en diensten zoveel mogelijk digitaal aan, zodat onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk zaken op ieder gewenst tijdstip en locatie kunnen regelen.
- Daar waar in onze dienstverlening regels beperkend zijn, blijven we zoeken naar (andere) mogelijkheden.

Voortgang

Onze dienstverlening maken we digitaal door middel van E-formulieren en door E-diensten. We maken onze website digitaal toegankelijk. Deze trajecten lopen door in 2024.

Activiteiten

Er waren in 2023 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	902	1.048	1.129	-80
Baten	305	305	402	98
Saldo van baten en lasten	-597	-744	-726	18
Mutatie reserve	46	46	46	0
Gerealiseerd resultaat	-551	-698	-680	18

3B Dorpsgericht werken

Doel

We stemmen onze inzet af op de behoeften van inwoners in de dorpen. Doordat we samenwerken met inwoners, ondernemers en organisaties, geven we ruimte aan initiatieven uit de samenleving. We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Dat vergt ook een andere manier van werken in de organisatie, waarbij slim samenwerken en "werk met werk maken" centraal staan. Ongeacht de domeinen waarin de activiteiten plaatsvinden, en de deskundigheden die daarvoor nodig zijn, gaan we hierop verkennen en ontwikkelen. Daarvoor is samenhangende en domein-overstijgende planvorming noodzakelijk.

Voortgang

De noodzaak om in samenhang, en gebieds- en wijkgericht bij diverse activiteiten, zoals duurzaamheid, wonen en leefbaarheid werkzaamheden uit te voeren is meer dan voorheen van belang. Dit heeft te maken met de beperkte fysieke ruimte die beschikbaar is, de veelheid aan activiteiten die plaatsvinden en de noodzaak om de sociale cohesie te versterken. Dat vraagt afstemming tussen diverse programma's in tijd en op inhoud. Tevens vraagt het om prioritering. In 2024 starten wij met programmagericht werken om hier invulling aan te geven. December 2024 verwachten wij een plan van aanpak op te kunnen leveren.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3B	Opstellen integrale aanpak op dorpsniveau	✓	✓	✓	✓
3B	Intensiveren dorpsgerichte samenwerking met ketenpartners	✓	✓	✓	✓
3B	Faciliteren inwonerinitiatieven	—	—	✓	✓
Toelichting: De raad heeft het onderwerp inwonersinitiatieven en participatie opgepakt in de raadsagenda. De werkgroep schrijft een startnotitie en de verwachting is dat zij voor het eind van het jaar een terugkoppeling hierop geven.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	169	168	40	129
Baten				
Saldo van baten en lasten	-169	-168	-40	129
Mutatie reserve	0	0	-120	-120
Gerealiseerd resultaat	-169	-168	-159	9

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Inwonersparticipatie en inwonersinitiatieven	120
Overige	9
Subtotaal	129
Mutatie reserve projecten	-120
Totaal na mutatie reserve	9

Toelichting afwijkingen

Afgelopen jaar heeft de werkgroep van de Raadsagenda gewerkt aan een startnotitie inwonersparticipatie en inwonersinitiatieven. Deze is januari 2024 vastgesteld. In 2023 zijn de middelen hierdoor nog niet ingezet. Het restantbudget is in de reserve projecten gestort, zodat we dit budget voor inzet in 2024 beschikbaar houden.

Er is opdracht gegeven om te komen tot een visie op inwonersparticipatie. De drie uitgangspunten hieruit: de inwoner staat centraal, open dialoog als basis voor responsief bestuur en participatief werken worden daartoe geborgd in de organisatie. In april 2024 is een projectleider aangesteld die deze opdracht gaat uitvoeren. Zij zal ook de mogelijkheid onderzoeken of het instellen van een platform "Renkum doet" naar het voorbeeld van "Ede doet" wenselijk en haalbaar is

3C Organisatie en bedrijfsvoering

Doel

Ons doel is een goed functionerende organisatie waarbij vlot en gemakkelijk kan worden aangesloten bij de verwachtingen, ontwikkelingen en vraagstukken binnen onze gemeente. Dat vraagt van de organisatie om continu alert te zijn op ontwikkelingen en te toetsen of de manier waarop wij onze doelen willen bereiken nog passend en meest effectief is. Deze strategie leidt tot een optimale inzet van middelen, het bereiken van organisatiedoelen en het borgen van de zelfstandigheid van de organisatie. Maar dit vraagt ook om het maken van keuzes en aanpassingsvermogen van de organisatie.

Werken vanuit mogelijkheden en passende oplossingen moet ons DNA worden. Hierbij weten we de kracht van de samenleving optimaal te benutten en zorgen dat zaken worden gerealiseerd zonder dit over te nemen.

Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat onze bedrijfsvoering op orde is. Alleen vanuit een stabiele (financiële) basis kan de organisatie inspelen en meebewegen met veranderingen.

Voortgang

De bedrijfsvoering is ook in 2023 continue in ontwikkeling. We implementeren nieuwe wetgeving, verbeteren de mogelijkheden om samen te werken binnen de office 365 omgeving en hebben in 2023 ook het telefoniesysteem verbeterd.

Ook op het gebied van de Dienstverlening aan de inwoners wordt vanuit doorontwikkeling van de bedrijfsvoering geïnvesteerd in systeem aanpassingen en vernieuwingen in processen en werkwijzen.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3C	Zaaksysteem	✓	—	✓	—
Toelichting: Doordat de oplevering van het zaaksysteem vertraagd is in verband met technische problemen wordt de tijdsplanning voor de implementatie krap. Doordat het een elementaire applicatie betreft voor implementatie van de nieuwe wetten zoals de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer en de wet Toegankelijkheid Overheidsinformatie, lopen we risico daar de gestelde invoeringstermijnen niet geheel te halen.					
3C	Verbetering van de Planning- & Control-cyclus	✓	✓	✓	✓
3C	Harmonisatie	✓	—	✓	—
Toelichting: De planning van harmonisatie van de applicaties met Rheden en Renkum loopt. Momenteel wordt gewerkt aan de implementatie van de meldingen app Fixie en ook wordt gewerkt aan de harmonisatie van het E-HRM sy pakket van Youforce. bij de implementatie van E-HRM blijkt hoe ingewikkeld het is om de werkwijzen/processen van de drie gemeenten en DC op elkaar af te stemmen. duidelijk wordt dat dit gepaard gaat met extra doorlooptijd en dus extra kosten voor de implementatie. Deze kunnen worden gedekt uit de hiervoor beschikbaar gestelde reserve harmonisatie ICT. Op Governance niveau wordt er een programmaplan uitgewerkt waarin zowel het eenduidig opdrachtgeverschap en harmonisatie, het is de bedoeling om voor het einde van het jaar het programmaplan gereed te hebben en een programmamanager te hebben aangesteld. Het risico in de harmonisatie zit met name in de complexiteit van harmoniseren van applicaties en processen bij drie gemeenten. Dit kan vertragend werken in de ambities.					
3C	Organisatieontwikkeling	✓	✓	✓	✓
3C	Vervlechting servicenormen met de organisatiewaarden	✓	—	✓	—
Toelichting: De vervlechting van de servicenormen met de organisatiewaarden heeft in 2023 niet de aandacht gekregen die beoogd werd. Het is duidelijk dat voldoen aan die normen hoort bij het werken in Renkum, echter, de meetbaarheid van de voortgang én de monitoring op de gestelde normen zijn onder druk gekomen, onder meer door personele wisselingen en doordat het telefoniesysteem waarin werd bijgehouden in de loop van 2023 is vervangen. Nieuwe performancemetingen zullen in 2024 weer worden opgepakt. Door onvoldoende monitoring bestaat het risico dat klanten onvoldoende worden bediend.					
3C	Implementatie Wet open overheid (Woo)	✓	✓	✓	—
Toelichting: In 2023 is de impactanalyse van de wet WOO voor de organisatie gerealiseerd. Deze wet stelt eisen aan de inrichting van de informatiehuishouding en transparantie van de informatievoorziening aan inwoners. Inwoners moeten via onze website informatie kunnen opvragen en inzien, wat eisen stelt aan de vindbaarheid en toegankelijkheid van documenten. Hiermee wordt tevens de relatie naar de implementatie van het nieuwe zaaksysteem en de Wet Toegankelijkheid gelegd. De invoering van de WOO is een meerjarig traject waarin gefaseerd wordt ingevoerd. De implementaties tot nu toe lopen op schema, maar toekomstige implementaties gaan nog veel inspanning van de organisatie vragen, gezien de druk op de organisatie bestaat het risico dat de vervolgstappen niet tijdig worden doorlopen.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Personeel en organisatie

HRM	2022	2023	Doel
Ziekteverzuim	8,2%	5,13%	5,0%
Medewerkersonderzoek			Doel
Bevlogenheid		7,1	7,5
Werkdruk		5,1	6,0
Informatievoorziening & communicatie		5,1	6,0
Loopbaanontwikkeling		6,4	6,2

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	14.118	14.929	14.984	-55
Baten	3	3	458	455
Saldo van baten en lasten	-14.115	-14.926	-14.526	400
Mutatie reserve	-207	-200	-312	-112
Gerealiseerd resultaat	-14.322	-15.126	-14.838	288

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
ICT	405
Communicatie	17
P&O/ HRM	-182
Decentraal p-budget	31
Representatie	-17
Archief	-16
Bedrijfsvoering De Connectie	164
Financiën	-13
Aanpassing omslagrente naar 0%	13
Overig	-2
Subtotaal	400
Mutatie reserve ICT	-112
Totaal na mutatie reserve	288

Toelichting afwijkingen

ICT

Applicatiebeheer

Een aantal projecten (zaaksysteem, WOO en WMEBV) lopen uit of zijn vertraagd, waardoor de geanticipeerde onderhouds- en abonnementskosten die daar mee gepaard gaan, ook vertraagd zijn. Verder hebben we dit jaar geen data ingekocht en ad-hoc minder expertise van leveranciers nodig gehad. Dit heeft geleid tot een meevaller bij Applicatiebeheer van € 251.500.

Kapitaallasten

Door een herbeoordeling van ons ICT investeringsplan is er een bedrag vrijgevallen van € 87.000.

Digitale toegankelijkheid

Er is vertraging in het project opgelopen waardoor niet alles is uitgegeven.

ICT projecten

Het Centric upgrade project is in 2023 succesvol afgerond.

Het zaaksysteem project heeft stappen gemaakt, maar migratie en ingebruikname zal pas in Q2 van 2024 plaatsvinden. Het al gereserveerde geld is voldoende om dit project te voltooien.

Voor de meerjarige WOO en WMEBV projecten is in 2023 geld beschikbaar gesteld. Door een vertraging in de start van deze projecten is dit geld in 2023 nauwelijks besteed.

Alle project uitgaven zijn uit het beschikbare lopende ICT projecten budget betaald. Dit om overbodig heen en weer schuiven van gelden uit de Reserve ICT te voorkomen.

De in 2023 voor de WOO en WMEBV projecten niet bestede gelden (€ 112.000) storten we af in de reserve ICT, zodat het beschikbaar blijft voor deze projecten. We onttrekken dit bedrag uit het totaal aan meevallers bij ICT.

Verloopoverzicht ICT	
Applicatiebeheer	251
Investeringsplan	87
ICT projecten	57
Informatiebeveiliging	10
TOTAAL	405
Afstorten naar Reserve ICT	112
Valt vrij in het saldo van de jaarrekening	293

Mutatie Reserve ICT

Conform bestendig beleid storten we de niet bestede project-gelden voor WOO/WMEBV (€ 112.000) in de reserve ICT. Deze gelden worden geormerkt in de Reserve ICT voor de WOO en WMEBV projecten, zodat het geld niet dubbel uitgegeven kan worden.

Communicatie

De aanschaf van een dienst die ons werk vergemakkelijkt, hebben we in 2023 opgestart. Dat heeft vertraging opgelopen, waardoor we in 2023 geld overhielden. We verwachten die kosten alsnog in 2024 te maken. We blijven proberen om onze middelen op een goede manier te gebruiken om onze doelen en die van de organisatie te bereiken.

P&O/ HRM

Centraal p-budget

De centrale personeelsbudgetten voor onder meer opleiding, werving & selectie, organisatie ontwikkeling en dergelijke laten een nadeel van € 182.000 zien. Dit komt onder andere door de hoger uitgevallen voorziening voor bovenwettelijk verlof. Daartegenover zijn er ook enkele voordelen, zoals onder andere opleiding.

Voorziening verlof

In 2023 is de voorziening voor het resterend bovenwettelijk verlof een stuk hoger uitgevallen als begroot. De verklaring hiervoor is meerledig:

- In januari 2023 is het tijdschrijven en daarmee het opbouwen van spaaruren afgeschaft. Veel medewerkers hebben dus in 2023 veel spaaruren opgenomen, en daardoor geen regulier verlof geboekt. Dit heeft ervoor gezorgd dat het spaaruren saldo is gedaald, maar de bovenwettelijke verlof saldi aan de hoge kant zijn.
- In de jaarrekening van 2022 zijn de buiten dagvenster uren niet meegenomen, en in de jaarrekening voor 2023 wel.
- Vermoedelijk hebben minder mensen hun bovenwettelijke uren laten uitbetalen en in plaats daarvan hebben ze de uren in spaarverlof tegel gezet.

Decentraal p-budget

De decentrale Personeelsbudgetten voor onder meer salariskosten, inhuur, functiegerichte opleidingen, teambuilding abonnementen en dergelijke laten een voordeel van € 68.000 zien. Daarnaast is er in 2023 minder ingehuurd dan geprognoseerd.

Representatie

Op het budget representatie is een nadeel te melden van € 17.000. De oorzaak ligt vooral in de stijging van de energieprijzen die doorberekend werden in kosten, representatie voor Renkum 100 jaar en de aanwezigheid van een Poolse delegatie uit Debno, tijdens de 79e Airborne Herdenkingen, als waardering voor de opvang van Oekraïners in Debno. Wij voelden de noodzaak hen op deze manier een hart onder de riem te steken en de vriendschapsband tussen beide gemeenten te versterken.

Bedrijfsvoering De Connectie

De indexatie van de kosten voor de lumpsum is lager uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Daarnaast zijn er minder kosten geweest voor schoonmaak gebouwen vanwege de bouwactiviteiten voor de sporthal in Doorwerth.

Archief

De prijscompensatie voor het Gelders Archief wordt jaarlijks (achteraf) door de Minister vastgesteld. Voor het jaar 2023 is dit vastgesteld op 8,54%. Voor Renkum komt dit neer op een jaarlijkse bijdrage voor 2023 van € 16.001. Er was een voorschot over 2023 aan het Gelders Archief overgemaakt van € 187.389. De totale bijdrage met prijscompensatie is € 203.390.

Financiën

Budget voor de aansprakelijkheidsverzekering publieke sector is niet geïndexeerd waardoor er een nadeel ontstaat van € 4.500.

Het aandeel van de jaarrekeningcontrole 2023 voor de interimcontrole is hoger dan voorzien. Hierdoor zijn in 2023 € 9.000 hogere kosten.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

3D Huisvesting / Gemeentehuis

Doel

We willen goede en laagdrempelige huisvesting, die de interactie met de samenleving versterkt en die medewerkers op een moderne manier faciliteert bij het uitvoeren van hun taken. Huisvesting waarbij openheid, multifunctionaliteit en duurzaamheid belangrijke kernwaarden zijn.

Het gemeentehuis moet een plek zijn waar samenwerking en uitwisseling tussen bestuur, medewerkers en iedereen die in het huis van de gemeente komt (net)werken wordt gestimuleerd. Ontmoeten is minstens zo belangrijk als geconcentreerd werken aan een document. Flexwerkplekken in combinatie met thuiswerken is de regel. Het nieuwe interieur, klimaatbeheersing en technische voorzieningen dienen te voldoen aan de moderne ARBO-maatstaven.

Voortgang

De gemeenteraad heeft op 1 november besloten te stoppen met het plan waar onder andere bibliotheek en woningen zouden worden ingepast in het gemeentehuis. Tevens heeft de raad de kaders vastgesteld waarbinnen het renovatieplan geactualiseerd moet worden.

Een voorstel hiervoor wordt in april 2024 aangeboden.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3D	Toekomstige huisvesting gemeentehuis en gemeentewerf	—	—	✓	—
Toelichting:					
Inhoud:					
We hebben ten aanzien van de invulling van het gemeentehuis, waarbij de gemeentelijke organisatie gecombineerd wordt met bibliotheek, woningen en horeca, geconstateerd dat de haalbaarheid (onder andere draagvlak, financieel, eigendom) erg complex is. Het voorstel is om het plan te vereenvoudigen en te focussen op renovatie van het gemeentehuis voor de gemeentelijke organisatie.					
Er is gekozen om het project gemeentehuis en gemeentewerf te knippen qua besluitvorming. De gemeentewerf ligt een stuk minder complex, hierover heeft in maart 2023 besluitvorming plaatsgevonden.					
Planning:					
Op 1 november heeft er besluitvorming plaatsgevonden. Het plan waarin binnen het gemeentehuis een bibliotheek en woningen zouden worden geïntegreerd is stopgezet. Wel zijn er kaders vastgesteld om te komen tot een nieuw geactualiseerd renovatieplan voor onze gemeentelijke organisatie. Besluitvorming hierover staat gepland voor april 2024.					
Risico's:					
Gemeentewerf: eind 2023 kwam er een signaal dat de gemeentewerf meer vierkante meters nodig had voor de bedrijfsvoering. Dit komt terug in de Voorjaarsnota 2024.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	497	881	824	57
Baten	17	17	33	16
Saldo van baten en lasten	-480	-864	-791	73
Mutatie reserve	-192	4	-40	-43
Gerealiseerd resultaat	-672	-860	-831	30

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Noodzakelijk onderhoud	28
Studie gemeentehuis	13
Exploitatie gemeentehuis	25
Aanpassing omslagrente naar 0%	4
Overig	3
Subtotaal	73
Mutatie reserve:	
Noodzakelijk onderhoud	-28
Studie gemeentehuis	-13
Overig	-2
Totaal na mutatie reserve	30

Toelichting afwijkingen

Exploitatie gemeentehuis

Op de exploitatie van het gemeentehuis is een voordeel behaald op de onderhoudskosten van installaties en klein dagelijks onderhoud. Jaarlijks wordt voor deze posten een bedrag geraamd voor aanpassing, vervanging of reparaties van gebouwdelen of installaties. Deze posten behoeften in 2023 niet geheel aangesproken te worden.

Aanpassing omslagrente naar 0%

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

3E Samenwerkingsverbanden

Doel

We gaan samenwerkingsverbanden aan om als zelfstandige gemeente onze wettelijke en opgedragen taken goed te kunnen vervullen en om een bijdrage te leveren aan regionale ontwikkelingen.

Voortgang

Als gemeente Renkum nemen we deel aan verschillende samenwerkingsverbanden. Door samenwerking wordt de organisatie minder kwetsbaar en krijgt een kwaliteitsimpuls. De bundeling van krachten zorgt voor meer schaalgrootte en we krijgen beschikbaarheid over meer specialistische kennis, zoals ook is gebleken uit het traject Bestuurlijke Toekomst. Zoals blijkt uit het bestuurskrachtonderzoek, wordt de rol van onze gemeente in de regio getypeerd als betrouwbaar, constructief en betrokken. Inzet op regionaal niveau is continu.

Activiteiten

Er waren in 2023 geen specifieke activiteiten.

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	591	612	589	23
Baten	350	350	411	61
Saldo van baten en lasten	-241	-262	-177	84
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-241	-262	-177	84

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Subsidiebureau	83
Overig	1
Subtotaal	84
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	84

Toelichting afwijkingen

Subsidiebureau

De medewerkers van het InterGemeentelijk subsidiebureau (IGS) zijn ondergebracht bij de gemeente Renkum en werken voor vijf gemeenten (Rheden, Arnhem, Overbetuwe, Lingewaard en Renkum). De totale kosten worden, per 2023, verdeeld naar rato van het aantal inwoners per gemeente. Hierdoor ontstaat een min of meer vaste(re) uitgavenpost. Per 1 januari 2024 is de gemeente Doetinchem toegetreden tot het IGS.

3F Goed bestuur

Doel

We zijn een betrouwbaar en professioneel openbaar bestuur: het is belangrijk dat inwoners weten wat zij van ons kunnen verwachten.

Voortgang

De raad heeft in 2023 een vervolg gegeven aan het traject 'versterken bestuurscultuur'. In het najaar heeft de regiegroep Bestuurscultuur besloten om een pas op de plaats te maken en voorlopig niet meer bijeen te komen.

De gemeenteraad heeft uitvoering gegeven aan de Raadsagenda 2022-2026. De raadswerkgroep 'Inwonersparticipatie, zeggenschap en Burgerberaad' heeft een startnotitie opgesteld, welke is vastgesteld door de gemeenteraad. In 2024 wordt een verder vervolg gegeven aan de Raadsagenda.

Om de huidige audiovisuele middelen in de raadzaal te vervangen, is een aanbesteding gestart in samenwerking met de Connectie. Er is een programma van eisen opgesteld en de aanbesteding is conform planning in de markt gezet. Met de vervanging van de audiovisuele middelen wordt de kwaliteit van de uitzendingen van de raads- en commissievergaderingen ook in de toekomst geborgd.

Activiteiten

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3F	Vorbereiden besluit over de bestuurlijke toekomst van Renkum	✓	—	✓	✓
Toelichting:					
De gemeenteraad heeft na behandeling van de startnotitie in het najaar van 2022, in januari 2023 de kaders voor de uitvoering van het onderzoek naar de toekomstscenario's vastgesteld. Voor de uitvoering van het onderzoek is een feitenonderzoek uitgevoerd, zijn gesprekken gehouden met beoogde samenwerkingspartners, zijn enquêtes afgenomen onder inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en zijn in het kader van een eigen oriëntatie bezoeken afgelegd aan verschillende gemeenten in het land. In juni zijn de eerste bevindingen van het onderzoek gepresenteerd tijdens een raadsontmoeting. Het onderzoeksrapport met de resultaten van het traject is in september 2023 opgeleverd aan de raad.					
3F	Optimaliseren van het raadsinformatiesysteem	✓	✓	✓	✓
Toelichting:					
De optimalisatie van het raadsinformatiesysteem heeft voortdurende aandacht. De optimalisatie wordt gezocht binnen het huidige raadsinformatiesysteem (GO). Met de Connectie is een aanbesteding opgestart voor de nieuwe inrichting van audiovisuele middelen in de raadzaal.					

Beleidsindicatoren en kengetallen

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren en kengetallen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	1.278	1.404	1.325	79
Baten			61	61
Saldo van baten en lasten	-1.278	-1.404	-1.264	140
Mutatie reserve	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.278	-1.404	-1.264	140

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
College en B&W	68
Raad en griffie	72
Subtotaal	140
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	140

Toelichting afwijkingen

College en B&W

De storting in de voorziening voormalig bestuur voor de zittende wethouders (was tot en met 2021 verzekerd). Deze storting is minder dan verwacht op basis van de berekende reservewaarde voor de pensioenen van de wethouders.

Raad en griffie

Het positieve saldo van het raad- en griffiebudget heeft een aantal oorzaken.

- De loon- en opleidingskosten voor het griffiepersoneel zijn lager dan begroot, mede vanwege het vertrek van een griffiemedewerker. (ca. € 14.000)
- In 2023 heeft een correctie plaatsgevonden van de (deels teveel betaalde) gelden voor de tegemoetkoming voor fractieondersteuning (ca. € 19.000)
- Er zijn minder kosten gemaakt voor het traject bestuurscultuur (ca. 20.000). Voor het traject bestuurscultuur is één heisessie georganiseerd. De kosten hiervan zijn gedekt uit het reguliere opleidingsbudget van de raad.
- De onderzoekskosten voor de Rekenkamer waren minder dan begroot (ca. €19.000).

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2023 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben we een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmegebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven. In de volgende tabel is één en ander samengevat.

Resultaat per programma

Bedragen * € 1.000	Rekening
01 Samenleving	-42.700
02 Omgeving	-9.404
03 Organisatie	-17.949
Totaal programma's	-70.053
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	71.805
Totaal resultaat	1.752

Een overzicht van de cijfers uit de begroting na wijziging vindt u o.a. in de inleiding.

In het vervolg van dit onderdeel vindt u onder het kopje "Wat heeft het gekost" een toelichting op de afwijking tussen de gerealiseerde en de begrote algemene dekkingsmiddelen.

Stelpost onvoorzien

De besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien is gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de Begroting 2023 is een stelpost van €95.000 opgenomen. Deze is in 2023 geheel ingezet.

Overhead

De definitie van 'overhead' luidt als volgt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Voor de opbouw van de overhead verwijzen we u naar de Begroting 2023. In de jaarrekening 2023 is het resultaat op de overheadposten als volgt:

Bedragen * € 1.000	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	16.691	16.684	7
Baten	370	903	533
Gerealiseerd resultaat	16.321	15.781	540

De overhead is met name ondergebracht onder het product 3C Organisatie en bedrijfsvoering, product 3D. Huisvesting/ gemeentehuis en 3E. Samenwerkingsverbanden. De eventuele afwijkingen worden bij deze producten toegelicht.

Beleidsindicatoren en kengetallen

	2019	2020	2021	2022	2023
Woonlasten éénpersoonshuishouden (BBV)	€ 709	€ 757	€ 873 NL: € 733	951	970 NL: 860
Woonlasten meerpersoonshuishouden (BBV)	€ 888	€ 956	€ 1.090 NL: € 810	1.170	1.211 NL: 942
Gem. WOZ-waarde woningen (BBV) (in €)	282.000 NL: 250.000	299.000 NL: 271.000	315.000 NL: 290.000	338.000 NL: 317.000	404.000 NL: 369.000
Demografische druk (BBV)	91,5%	91,6%	91,1% NL: 70,1%	91,1 NL: 70,3	91 NL: 70,3

nb = (nog) niet bekend

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de belastingplicht in de vennootschapsbelasting (Vpb) voor ondernemingen van publiekrechtelijke lichamen en daarmee ook voor gemeenten van toepassing. Voorheen waren gemeenten vrijgesteld van de Vpb. De activiteiten van de gemeente moeten worden beoordeeld in hoeverre deze onder de heffing van de Vpb vallen. Niet alle activiteiten van de gemeente worden in de heffing betrokken. Alleen die activiteiten waarmee de gemeente deelneemt aan het economisch verkeer en in concurrentie treedt met de private sector.

Er zijn na de invoering van de Vpb-plicht voor onze gemeente een aantal activiteiten aangemerkt als risico, o.a. grondexploitaties, afval en reclame. Deze activiteiten worden jaarlijks nauwlettend in de gaten gehouden.

De gemeente heeft met de grondexploitaties een activiteit die in ieder geval kwalificeert als onderneming voor de Vpb. Ten aanzien van de grondexploitaties stellen wij ons op het standpunt dat het resultaat over de gehele looptijd van het totaal aan grexten bepaald of er sprake is van Vpb-plicht. Bij grote grondverkoop zal het risico aanwezig zijn dat onze gemeente door "de poort" gaat. Het risico is bekend en zullen we blijven monitoren. Tot op heden komt de gemeente niet door de QuickScan grondbedrijven van het SVLO.

Ten aanzien van de afvalinzameling is de verkoop van reststromen aangemerkt als een belaste activiteit. Met betrekking tot de belastbaarheid van de verkoop van reststromen zijn op landelijk niveau met de Belastingdienst en de NVRD (Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement) generieke afspraken gemaakt. Eén van deze afspraken houdt in dat de fiscale winst wordt bepaald op 1% van de omzet uit reststromen, waarbij geen rekening hoeft te worden gehouden met de omzet behaald uit de bijdragen van Nedvang/Stichting Afvalfonds. De inkomsten uit reststromen worden jaarlijks door de gemeente in kaart gebracht. De belastbare omzet uit reststromen oud papier over 2023 betrof € 25.240. Overige reststromen worden in Renkum ingezameld door ACV uit Ede. ACV draagt, conform de generiek gemaakte afspraken, Vpb af over deze belastbare verkoopomzet.

Voor onze overige activiteiten geldt ons standpunt dat deze niet Vpb-plichtig zijn, waarvoor we wel jaarlijks moeten monitoren of dit standpunt eventueel gewijzigd moet worden. Inmiddels worden ook andere inkomstenbronnen door de belastingdienst onderzocht op mogelijke Vpb-heffing. Personeelsleningen, leningen aan andere partijen, reclame-uitingen en zonneparken zijn voorbeelden waar mogelijk risico's liggen. De gemeente en haar adviseur vinden dit echter regulier vermogensbeheer zodat dit buiten de Vpb plicht valt. Veel gemeenten en adviseurs delen die mening. Voor het onderdeel reclamebelasting zijn een aantal gezamenlijk "proefproces" gestart.

Aangifte VPB 2023, ook indien deze € 0,- bedraagt, dient voor 1 juni 2024 te worden ingediend. Het is mogelijk om 5 maanden uitstel aan te vragen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	5.154	2.859	2.407	452
Baten	68.907	73.069	70.786	-2.283
Saldo van baten en lasten	63.753	70.211	68.379	-1.831
Mutatie reserve	2.282	3.437	3.425	-12
Gerealiseerd resultaat	66.035	73.648	71.805	-1.843

Overzicht per product

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
4A Algemene uitkering	56.925	61.032	60.266	-766
4B Belastingen	9.705	9.324	9.230	-94
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	-500	3.292	2.309	-983
4D Onvoorzien	-95			
4E VPB				
totaal	66.035	73.648	71.805	-1.843

4A Algemene uitkering

Wat heeft het gekost

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten				
Baten	56.925	60.671	59.906	-766
Saldo van baten en lasten	56.925	60.671	59.906	-766
Mutatie reserve	0	360	360	0
Gerealiseerd resultaat	56.925	61.032	60.266	-766

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Actualisatie huishoudens met laag inkomen	-808
Taakmutaties	8
Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	52
Overig	-18
Subtotaal	-766
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	-766

Toelichting afwijkingen

Actualisatie maatstaf met laag inkomen

In de decembercirculaire is aangegeven dat de maatstaf huishoudens met een laag inkomen is geactualiseerd. Het betreft een stijging (met 3%) van de aantallen. Dit heeft invloed op de berekening van de algemene uitkering omdat voor elke maatstaf een vast bedrag wordt toegepast. Tegelijkertijd wordt de koek niet groter, dus wordt het beschikbare geld herverdeeld. Om te zorgen dat het te verdelen bedrag binnen het Gemeentefonds gelijk blijft wordt de uitkeringsfactor neerwaarts bijgesteld. De uitkeringsfactor daalt in 2023 met 7 punten (€ 314.000) en in 2024 met 8 punten (€ 360.000).

In tegenstelling tot het landelijk beeld (stijging van het aantal) is het aantal huishoudens met een laag inkomen bij de gemeente Renkum gedaald met 2,5%. Hierdoor daalt de algemene uitkering extra in plaats dat die zou moeten stijgen op basis van het landelijk beeld. Omdat de maatstaf huishoudens met een laag inkomen zwaar weegt bij de verdeling van de algemene uitkering heeft een aanpassing van het aantal grote gevolgen voor de hoogte van de algemene uitkering. Dit effect bedraagt € 494.000 voor 2023 en € 554.000 voor 2024.

In de circulaire is het effect alleen weergegeven voor 2023 en 2024 maar zal naar verwachting ook structureel doorwerken.

Taakmutaties

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2023
Maatschappelijke begeleiding statushouders	-/- 2
BRP experiment en logisch ontwerp	5
Diverse mutaties met betrekking tot jeugdzorg	5
Totaal taakmutaties	8

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

<i>Bedragen * € 1</i>	2023
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	31
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	15
Maatschappelijke begeleiding statushouders	14
Einde lening inburgeringsplichtig	1
Invoering omgevingswet	-/- 9
Totaal decentralisatie- en integratie-uitkeringen	52

4B Belastingen

Wat heeft het gekost

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	790	1.064	987	77
Baten	9.459	9.351	9.180	-171
Saldo van baten en lasten	8.668	8.287	8.193	-94
Mutatie reserve	1.037	1.037	1.037	0
Gerealiseerd resultaat	9.705	9.324	9.230	-94

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
OZB	-284
Toeristenbelasting	113
Hondenbelasting	18
Algemene kosten	67
Overig	-7
Subtotaal	-94
Mutatie reserve	0
Totaal na mutatie reserve	-94

Toelichting afwijkingen

OZB

Het resultaat van de heffing van OZB is het gevolg van verminderingen van belastingenaanslagen van oude jaren. Het betrof met name complexe dossiers m.b.t. niet-woningen waarop in 2023 een definitieve uitspraak is gedaan.

Toeristenbelasting

Zie hiervoor de toelichting bij paragraaf 1 lokale heffingen.

Hondenbelasting

Het aantal honden dat gehouden wordt binnen de gemeente Renkum was in 2023 groter dan begroot. Dus hoewel de tarieven volgens planning i.v.m. afschaffing van hondenbelastingen zijn verlaagd, is er een voordeel van € 18.000.

Algemene kosten

In verband met het aantal ingekomen bezwaarschriften is in 2023 extra budget geraamd voor eventuele vergoeding van proceskosten. De werkelijk te vergoeden kosten zijn meegevallen waardoor er een voordeel is van € 67.000.

4C Overige algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost

Bedragen * € 1.000	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.269	1.795	1.420	375
Baten	2.524	3.047	1.701	-1.346
Saldo van baten en lasten	-1.745	1.252	281	-971
Mutatie reserve	1.245	2.040	2.028	-12
Gerealiseerd resultaat	-500	3.292	2.309	-983

Tabel afwijkingen

Omschrijving	Bedrag
Panden vastgoed	-102
Aanpassing omslagrente naar 0% voor vastgoed	33
Renteresultaat	-797
Taakmutaties gemeentefonds	56
Voorziening debiteuren Soza	-181
Voorziening debiteuren	-38
Herziening btw-mengpercentage	42
Overige baten en lasten	16
Subtotaal	-971
Mutatie reserve (sloop woning Sportlaan)	-12
Totaal na mutatie reserve	-983

Toelichting afwijkingen

Panden vastgoed

Voor 2023 zijn de energielasten enorm gestegen als gevolg van hogere tarieven en energiebelastingen. Deze lasten zullen voor een deel achteraf bij eventuele gebruikers in rekening worden gebracht. Daarnaast maken wij kosten voor onderhoud en reparatie aan niet-kernareaal panden. Deze kosten zijn echter niet geraamd.

Aanpassing omslagrente naar 0% voor vastgoed

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

Renteresultaat

Lagere toerekening van rente naar producten bij de kapitaallasten van € 982.000 (begroot € 1.502.000; realisatie € 520.000). Dit komt voornamelijk omdat de omslagrente is verlaagd van 2% naar 0%.

Hogere renteopbrengst schatkistbankieren van € 141.000 (begroot € 500.000; realisatie € 641.000). Dit wordt veroorzaakt door zowel de hoge rente en als volume.

Hogere renteopbrengst verstrekte leningen van € 35.000 (begroot € 49.000; realisatie € 84.000).

Overige effecten rentekosten en -opbrengsten € 9.000.

Taakmutaties gemeentefonds

Bij dit product zijn een aantal taakmutaties uit het gemeentefonds begroot. De belangrijkste zijn de integratie uitkering participatie van € 30.000 en wet goed verhuurderschap van € 28.000. Voor de laatste wordt voorgesteld om dit via resultaatbestemming mee te nemen naar 2024.

Voorziening debiteuren Soza

Het afgelopen jaar is gestart met een inhaalslag op ons debiteurenbeheer. Als gevolg hiervan is een fors aantal vorderingen buiten invordering gesteld. Dit is ten lasten gekomen van de daarvoor bestemde voorzieningen. Om deze voorzieningen op 31 december 2023 weer op het juiste peil te krijgen is een extra storting van € 180.577 noodzakelijk.

Voorziening debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren is aangevuld volgens de daarvoor afgesproken regels. Er is niets van de voorziening dubieuze debiteuren afgeboekt omdat een aantal oude openstaande posten nog onder handen zijn bij de diverse opdrachtgevers.

Herziening btw-mengpercentage

Voor 2023 is in november het btw-mengpercentage herzien op basis van alle kosten van de gemeente, die samen de urenbegroting van de gemeente vormen. Voor het boekjaar 2023 is de herziening verwerkt in de reguliere aangiftes. Voordeel 2023 (€ 41.516) is geboekt op diverse baten en lasten.

Het verloop van de stelpost onvoorzien is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand 1-1	95
Najaarsnota: schade vloer zwembad Doelum	-95
Stand 31-12	0

Paragrafen

- In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bepaald dat in de begroting een aantal verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten.
- Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan gebundeld weer te geven. Hiermee wordt van deze onderdelen een dwarsdoorsnede gegeven van alle programma's.
- Het jaarverslag bevat de paragrafen die in de begroting zijn opgenomen. Ze bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen. De openbaarheidsparagraaf is nieuw. Deze is niet in de Begroting 2023 opgenomen, maar nemen we op basis van de Wet open overheid (Woo) wel op in deze jaarstukken.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moet de begroting de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- openbaarheidsparagraaf

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges, die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

Deze heffingen kunnen worden onderscheiden in:

1. Belastingen: uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening (algemeen belang), maar ook publiek-individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting (voornamelijk OZB).
2. Retributies: uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening: burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (afvalstoffenheffing en rioolrecht).
3. Leges: individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van de producten.

In deze paragraaf zullen wij ingaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven en realisatie van de inkomsten voor belastingen, retributies en leges.

In een gecombineerde aanslag worden de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting aan de belastingplichtige in rekening gebracht. Over 2023 zijn de aanslagen opgelegd. Daarnaast zijn de nog op te leggen belastingen over 2021 en 2022 in 2023 in rekening gebracht.

In het vervolg wordt aangegeven wat de opbrengsten zijn over belastingjaar 2023 en de effecten van de aanslagen over oudere jaren.

OZB

Tarieven OZB

In de Begroting 2023 zijn de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de OZB inkomsten in 2023.

Op basis van deze uitgangspunten zijn de tarieven voor 2023 als volgt vastgesteld:

Tarief in % van de waarde onroerend goed	2023	2022
Woning		
Eigenaar	0,0984	0,1213
Niet-woning		
Eigenaar	0,3502	0,3598
Gebruiker	0,2688	0,2867

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2023 bedraagt € 8.672.000. Deze begroting is in de Najaarsnota 2023 naar beneden bijgesteld met € 254.000 als gevolg van bijstelling WOZ-waarde. Totaal is het begrote bedrag € 8.418.000. Deze opbrengst heeft betrekking op het aangepast areaal.

Opbrengsten OZB/RZB

Via de gecombineerde aanslagen over boekjaar 2023 wordt de OZB in rekening gebracht. De kwijtscheldingen zijn bij de OZB opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden apart als een last opgenomen. De opbrengst van de OZB 2023 is als volgt:

OZB/RZB <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk	Verschil
Woning			
Eigenaar	5.835	5.922	87
Niet-woning			
Eigenaar	1.609	1.343	-266
Gebruiker	974	869	-105
Totaal	8.418	8.134	-284

Het totale nadeel van OZB ten opzichte van de begroting bedraagt € 284.000.

Zie hiervoor de toelichting bij product 4B Belastingen

Afvalstoffenheffing

Tarieven afvalstoffenheffing

In 2019 is overgegaan naar een nieuwe manier van inzamelen. Bij het nieuwe betalingssysteem wordt uitgegaan van het in rekening brengen van het vastrecht per aansluiting inclusief een gemiddeld aantal aanbiedingen per jaar. Na afloop van het kalenderjaar vindt de afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal aanbiedingen over het voorgaande jaar. Tegelijkertijd ontvangt men de aanslag van het vastrecht voor het nieuwe jaar.

De tarieven voor 2023 op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn weergegeven in de volgende tabel.

Vastrecht <i>Bedragen in euro's</i>	2023	2022
Tarieven		
1-persoon	236,20	227,50
2-persoons	256,10	245,90
3-persoons of meer	280,10	268,50
Variabel <i>Bedragen in euro's</i>	2023	2022
Tarieven		
Laagbouw		
Per aanbieding restafval met een 140 liter restafval klike	4,05	4,05
Per aanbieding restafval met een 240 liter restafval klike	6,75	6,75
Hoogbouw		
Per aanbieding restafval met een zak van 60 liter	1,36	1,36
Per aanbieding restafval met een zak van 30 liter	0,68	0,68

In hoogbouw komt het ook voor dat de huishoudens niet zelfstandig het afval in de ondergrondse containers deponeert (serviceflats). Hierbij wordt alleen een vast bedrag aan afvalstoffenheffing in rekening gebracht. De tarieven voor de serviceflats bedragen dan:

Afvalstoffenheffing serviceflats <i>Bedragen in euro's</i>	2023	2022
Tarieven		
1-persoon	261,30	264,50
2-persoons	296,40	298,10
3-persoons of meer	332,50	322,20

Om de nieuwe tarieven te kunnen vergelijken met de huidige tarieven is er een aanname gemaakt van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden. Dit is 5,6 keer voor een één persoon, 9,0 keer voor een twee persoon en 11,7 keer voor een 3 of meer persoonshuishouden. Bij hoogbouw is dit 3 keer zoveel.

Omgerekend komt dit uit op de volgende bedragen.

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen in euro's</i>	2023	2022
Tarieven		
1-persoon	261,26	253,20
2-persoons	296,40	287,11
3-persoons of meer	332,47	322,20
Wijziging t.o.v. vorig jaar	3,2%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2023 was € 4.200.000.

Opbrengsten afvalstoffenheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2023 wordt de afvalstoffenheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Dit heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij de algemene dekkingsmiddelen opgenomen als een last. De opbrengst afvalstoffenheffing voor 2023 bedraagt:

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk	Verschil
Totale heffing	4.200	4.198	-2

Het resultaat op de inkomsten afvalstoffenheffing is meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de voorziening afvalstoffenheffing.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingspercentage afval van de inkomsten over 2023 weer.

Kosten c.q. toe te reken kosten en opbrengsten	2023
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
<i>Afvalverwijdering en verwerking</i>	
Doorberekende salarissen en overig personele kosten	135
Afschrijvingen	146
Toegerekende rente	0
Directe lasten	3.053
Storting in de voorziening afvalstoffenheffing	51
Overige inkomsten	-294
<i>Subtotaal afvalverwijdering en verwerking</i>	<i>3.091</i>
Toe te rekenen overhead	153
BTW (alleen over de lasten in exploitatie)	624
Straatreiniging	185
Kwijtscheldingen	145
Totaal	4.198
Dekkingspercentage inkomsten	100%

Rioolheffing

Tarieven rioolrecht

Bij de bepaling van een kostendekkend rioolrecht gelden voor de kostprijsbepaling de volgende uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product "Riolering en Water";
- 100% van de kwijtscheldingen over de rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten belastingen.

De tarieven zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tarieven	2023	2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Eigenaren		
Woning per aansluiting	140,32	125,27
Niet-woning per aansluiting	433,61	387,15
Gebruiker		
<i>Woningen:</i>		
1-persoonshuishouden	88,39	78,91
2-persoonshuishoudens	176,78	157,82
Vanaf 3-persoonshuishoudens	265,17	236,73
<i>Niet woningen:</i>		
Tot en met 250 m3	236,45	211,12
Stijging/daling t.o.v. vorig jaar	12,0%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2023 was € 5.025.700.

Opbrengsten rioolheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2023 wordt de rioolheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Een vermindering heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de rioolheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij de algemene dekkingsmiddelen opgenomen als een last. De opbrengst rioolheffing voor 2023 bedraagt:

Rioolheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk	Verschil
Totale heffing	5.026	5.038	12

Het voordeel dat hier ontstaat zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de voorziening rioolheffing.

Het volgende overzicht geeft het dekkingspercentage riolering van de inkomsten over 2023 weer.

Kosten c.q. toe te reken kosten en opbrengsten <i>Bedragen in € 1.000</i>	2023
<i>Water en Riolering</i>	
Doorberekende salarissen en inhuur	425
Toegerekende tractie	25
Afschrijvingen	445
Toegerekende rente	29
Directe lasten	901
Investerings direct ten laste van exploitatie	457
Storting in de voorziening riolering	1.443
Overige inkomsten	-91
<i>Subtotaal water en riolering</i>	3.635
Toe te rekenen overhead	488
BTW (alleen over de lasten in exploitatie)	302
Kwijtscheldingen	72
Totaal water en riolering	4.496
<i>Straatreiniging (50%)</i>	
Doorberekende salarissen en overig personele kosten	87
Toegerekende tractie	33
Directe lasten	267
<i>Subtotaal straatreiniging</i>	387
Toe te rekenen overhead	101
BTW	54
Totaal straatreiniging	542
Totaal	5.038
Dekkingspercentage inkomsten	100,0%

Hondenbelasting

Tarieven hondenbelasting

Op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling zijn de tarieven (afgerond) hondenbelasting in de volgende tabel weergegeven.

<i>Bedragen in euro's</i>	2023	2022
Eerste hond	57,20	69,80
Tweede hond	95,40	116,40
Derde en volgende hond	133,60	163,00
Stijging t.o.v. vorig jaar	-18,1%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 158.000.

Opbrengsten hondenbelasting

De opbrengst van de hondenbelasting in 2023 is als volgt:

Hondenbelasting <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk	Vershil
Totale heffing	158	176	18

Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting

Met ingang van 2007 worden twee tarieven gehanteerd, namelijk één voor campings en andere eenvoudige verblijfsaccommodaties en één voor hotels. De tarieven voor 2023 zijn weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting <i>Bedragen in euro's</i>	2023	2022
Tarief per overnachting voor:		
verblijf met overnachting	2,40	2,20
verblijf in een eigen verblijfsmiddel	1,30	1,20
Stijging t.o.v. vorig jaar		
verblijf met overnachting	9,10%	2,30%
verblijf in een eigen verblijfsmiddel	8,30%	0,00%

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 529.000. In de najaarsnota 2023 is dit verhoogd met € 146.000 als gevolg door hogere aantal overnachtingen in 2022.

Opbrengsten toeristenbelasting

Totaal toeristenbelasting in 2023 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Resultaat toeristenbelasting 2022/21	133
Nog op te leggen over 2023	655
Totale opbrengst	788
Begroot in najaarsnota voor 2022/21	100
Begroot 2023 na wijziging	575
Resultaat	113

Toeristenbelasting 2022/21

Bij de jaarrekening 2022 was ervan uitgegaan dat de opbrengst over 2022/21 € 515.000. Uiteindelijk bedraagt de opbrengst over 2022/21 totaal € 647.000. In de najaarsnota 2023 was al rekening gehouden met een extra opbrengst van € 100.000.

Toeristenbelasting 2023

De verwachting is dat het aantal overnachtingen 2023 minimaal gelijk zal zijn aan de overnachtingen 2022 Omdat de tarieven 2023 hoger zijn dan die van 2022 wordt over 2023 een opbrengst verwacht van € 655.000. Dit is € 80.000 meer dan begroot.

Kwijtscheldingen

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Renkum is vastgelegd in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Bij de invordering van de afvalstoffenheffing, rioolheffing huishoudens en hondenbelasting kan volledige kwijtschelding worden verleend. Voor andere belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend. Bij de invordering wordt in afwijking van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 het percentage van de berekening van de kosten van bestaan vastgesteld op 100 procent van de bijstandsnorm.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal, op basis van de situatie per 31-12-2023, worden ingegaan op ons weerstandsvermogen vanaf 2024. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

Daarnaast zijn de op basis van het BBV en onze financiële verordening verplichte kengetallen opgenomen in deze paragraaf.

Beleid

De hoofdlijnen van ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Renkum. De verdere uitwerking vindt jaarlijks plaats in de begroting.

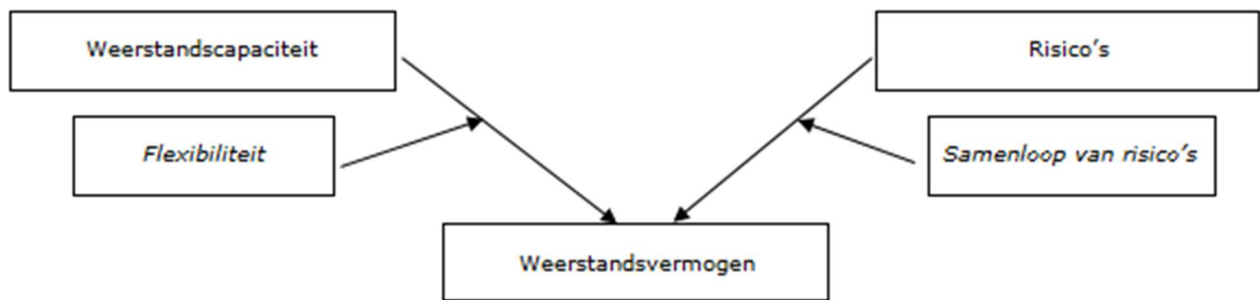
Risicomanagement is als een continu proces vormgegeven binnen de organisatie. Daarvoor is het risicomanagement ingebed binnen het beleidsvormingsproces en de planning- & controlcyclus. Het proces van risicomanagement omvat drie stappen: inventariseren, analyseren en beheersen. In hoofdlijnen zijn er vier mogelijkheden om risico's te beheersen, namelijk: elimineren, reduceren, overdragen of accepteren. Als een risico niet kan worden geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en zal de eventuele (financiële) schade middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent overigens niet per definitie dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt, is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

In het vervolg van deze paragraaf zal worden ingegaan op onze weerstandscapaciteit. Vervolgens komen de risico's aan de orde. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente en zal aanvullend worden ingegaan op enkele financiële kengetallen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau dat de gemeente haar burgers wil aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

Onze weerstandscapaciteit voor de jaren 2024 tot en met 2028 is als volgt:

Weerstandscapaciteit <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Structurele capaciteit						
Onbenutte belastingcapaciteit	1.351					1.351
Begrotingsruimte						0
Kostenreductie						0
Totaal structureel	1.351	0	0	0	0	1.351
Incidentele capaciteit						
Post onvoorzien	95	95	95	95	95	475
Weerstandreserve	6.874					6.874
Stille reserves						0
Begrotingsruimte						0
Kostenreductie						0
Totaal incidenteel	6.969	95	95	95	95	7.349
Totaal weerstandscapaciteit	8.320	95	95	95	95	8.700

Risico's

Voor de inventarisatie van risico's zijn de risico's ingedeeld naar de programma's in de jaarstukken. Niet alle risico's zijn daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostencalculatie een post onvoorzien is opgenomen.

Van de risico's is beoordeeld:

- of het een incidenteel (I) of structureel (S) risico betreft;
- wat de kans is dat het risico zich voordoet op een schaal van 1 (zeer klein) tot 5 (zeer groot);
- wat het financiële gevolg van het risico is van een schaal van 1 (€ 0 - € 25.000) tot 5 (meer dan €250.000);
- de totale score door de kans te vermenigvuldiging met het financiële gevolg;
- hoe het risico zich geeft ontwikkeld na de vorige rapportage (gestegen +; gelijkgebleven =; gedaald -/-)
- met welk risicobedrag is gerekend voor 2024.

De belangrijkste risico's voor onze gemeente (met een score > 10) zijn weergegeven in de volgende tabel.

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2024
1	Wmo en jeugdwet	Volume zorgconsumptie kan hoger liggen dan de verwachting / de rijksbijdrage.	I/S	4	5	20	=	935.000
1	Doordecentralisatie Beschermde wonen	Financieel risico komt langs een ingroeipad van 10 jaar ten laste van de gemeente	S	2	5	10	=	Ingroeipad miv 2025
1	Inkomensvoorziening	In 2023 is het aantal inwoners met een bijstandsuitkering licht gestegen. Als gevolg van de T-2 verdeelsystematiek van het BUIG budget neemt hierdoor het risico toe dat het BUIG budget ontoereikend is.	I	3	5	15	+	126.000
1	Minimale regelingen	De minimaregelingen zijn een open eindregeling waar iedere inwoner die recht heeft een aanvraag voor kan indienen. Het beschikbare budget is lager dan het aantal inwoners dat een beroep kan doen op de regelingen.	S	2	5	10	=	75.000
1	Bijzondere bijstand	Bijzondere bijstand is een open einde regeling: iedere inwoner die aan de voorwaarden voldoet heeft recht. Het beschikbare budget is lager dan het aantal inwoners dat een beroep kan doen op bijzondere bijstand.	S	2	5	10	=	75.000
1	Wet inburgering	Risico bestaat eruit dat de taakstelling toeneemt, terwijl de structurele middelen voor de uitvoering afnemen.	S	4	3	12	=	53.000
1	Opvang vluchtelingen	Risico dat opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, de opvang van asielzoekers en	I	3	5	15	+	213.000

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2024
	gen, asielzoekers en statushouders	extra taakstellingen voor het huisvesten van statushouders meer inzet vraagt dan kan worden geleverd. Risico dat opvanglocaties kosten met zich meebrengen die niet worden betaald door derden.						
1	Onderwijs-huisvesting	Prijsstijgingen hoger dan VNG normbekostiging	S	5	5	25	=	0 (zie risicostelpost L&P)
1	Exploitatie MFC-Doelum	Exploitatietekorten MFC Doelum, onzekerheid energietarieven en schade zwembadvloer	I	5	5	25	+	225.000
2	Grondexploitatieprojecten	Dit betreft de volgende risico's: 1. Niet terugverdienen boekwaarde projecten met gemeentegrond (eigen projecten). 2. Renterisico bij niet volgens planning realiseren van verwachte opbrengsten. 3. Afzetrisico bij de verkoop van de gronden aan derden. Het project kan niet doorgaan vanwege externe onzekerheden zoals stikstof of slechte marktsituatie.	I	3	5	15	+	793.000
2	Omgevingswet/ Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	Voor nieuwe taken binnen de WKB kunnen geen leges worden geheven. Daarnaast kunnen bepaalde bouwleges niet meer opgelegd worden.	S	5	4	20	=	158.000
2	Spoorweg-	Alle kosten noodzakelijk voor de voorbereiding en realisatie	S	4	4	16	=	123.000 (na oplevering)

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2024
	onderdoor-gang Wolfheze	van het kunstwerk zijn opgenomen in de investeringsraming. Voor de gemeentelijke onderdelen binnen het project wordt projectmanagement ingehuurd. Overige kosten zijn op dit moment niet voldoende in beeld.						
2	Verkeer	(Economische) ontwikkelingen als groei van het aantal voertuigen per huishouden, vergrijzing in de dorpen, modernisering van het wagenpark en het aantrekken van de aannemersmarkt zetten de verkeersveiligheid onder druk. Hierbij lopen we het risico aansprakelijk gesteld te worden. We hebben geen budget voor ad hoc aanpassingen maar alleen budget voor aanpassingen binnen groot onderhoud en reconstructie.	S	2	5	10	=	25.000
2	Bodem-taken	Risico dat overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente niet gepaard gaat met voldoende middelen.	S	3	4	12	=	88.000
2	Afval-verwijdering en -verwerking	Kosten en opbrengsten zijn afhankelijk van de mate waarin inwoners afval scheiden. Daarnaast kunnen de verwerkingstarieven van sommige afvalstromen gedurende het kalenderjaar wijzigen. Wanneer dit afwijkt van de prognoses, komt dit ten laste / gunste van de voorziening.	S	5	4	20	=	150.000 tlv voorziening afvalstoffen heffing
2	Groen-onderhoud	Achterstanden in groenonderhoud door onvoldoende budget.	I	4	5	20	=	350.000
2	Boom-beheer	Verhoogd veiligheidsrisico beloopbaarheid trottoirs,	S	5	3	15	=	68.000

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2024
		schade aan eigendom derden zoals tuinmuurtjes, hekwerken etc.						
2	Openbare verlichting	Additionele inkomsten zorgen voor een kostendekkende businesscase. Deze inkomsten zijn ingeschat op basis van reële aannamen en terughoudende berekeningen. Echter het blijft niet geheel te voorspellen welke effecten toekomstige ontwikkelingen daadwerkelijk hebben op de hoeveelheid additionele inkomsten.	S	2	5	10	=	74.000
2	Landschap	Bestrijding invasieve exoten als Japanse Duizendknoop, Reuzenbereklaauw en plaagsoorten als eikenprocessierups.	I	5	3	15	=	68.000
2	Klimaatverandering	Risico op schade door extreem weer	S	3	4	12	=	88.000
3	Gemeentelijke gebouwen	Er wordt geen onderhoud uitgevoerd aan de gebouwen die vallen onder niet-kernareaal. Calamiteitenonderhoud gemeentehuis en gemeentewerf. Renovatie kernareaal is onderdeel van het uitvoeringsdeel vastgoedplan	I/S	5	3	15	=	68.000
3	Wachtgeld	Verlengde wachtgeldverplichting ivm ziekte oud wethouder (Nieuwe wachtgeldrechten na verkiezingen niet meegenomen)	I	3	5	15	=	360.000
3	Formatie	Risico dat personeelskosten (inclusief ziektevervanging, invulling vacatures en functiewaardering) niet kunnen worden opgevangen binnen het beschikbare budget	S	3	5	15	=	175.000

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Omvang	Score	Ontwikkeling	Bedrag 2024
3	Cyber-aanval- len en beveili- gings- inci- denten	De gemeentelijke informatievoorziening kan gehacked worden. (VB Hof van Twente, Lochem) Het financiële risico omvat onderzoekskosten, herstelkosten en tijdelijk stilvallen van de bedrijfsvoering. Voor nu hebben we de beveiliging op orde en we monitoren dit continu. Door een toename van de externe dreigingen zien wij echter toch een toename van dit risico.	I	3	5	15	=	250.000
3	Con- nectie	Risico dat de gemeente wordt aangesproken voor risico's bij de Connectie Risico dat wijziging in bekostigingssystematiek leidt tot onvoorziene kaderwijzigingen	I/S	3	5	15	=	414.000
F	Alge- mene uitke- ring	Risico dat gemeentelijke uitgaven afwijken van de ontwikkeling van het gemeentefonds. Risico van een uitname uit het gemeentefonds voor stijgende declaraties binnen het Btw-compensatiefonds.	I	2	5	10	=	75.000
F	Loon- en prijs- stij- gingen	Risico dat gereserveerd bedrag voor loon- en prijsstijgingen onvoldoende is om inflatie te compenseren.	S	4	5	20	=	210.000
		Subtotaal						5.142.000
		Overig						327.000
		Totaal						5.569.000

Het totaal van de risicobedragen per programma is als volgt becijferd.

Risico's <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Inc	2024 Str	2025 Inc	2025 Str	2026 Inc	2026 Str	2027 Inc	2027 Str	2028 Inc	2028 Str
Samenleving	1.072	664	789	94	901	0	311	0	168	0
Omgeving	1.432	507	26	0	49	123	49	0	11	0
Organisatie	1.105	300	32	0	32	225	32	0	32	0
Financiën	123	266	6	0	6	0	0	0	6	0
Totaal	3.731	1.738	852	94	988	348	398	0	217	0

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

- *Statisch weerstandsvermogen*: de mate waarin tegenvallers *in het begrotingsjaar* zelf opgevangen kunnen worden, zonder dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.
- *Dynamisch weerstandsvermogen*: de mate waarin tegenvallers *gedurende meerdere begrotingsjaren* kunnen worden opgevangen, zonder dat dit consequenties heeft voor de realisatie van het beleid.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Wij berekenen het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

Statisch weerstandsvermogen =	$\frac{(\text{Incidentele weerstandscapaciteit jaar } t \text{ t/m } t+4)}{((\text{Inc. risico's jaar } t \text{ t/m } t+4) + (\text{str. risico's jaar } t))} \times 100\%$
-------------------------------	--

Dynamisch weerstandsvermogen =	$\frac{(\text{Structurele weerstandscapaciteit jaar } t+1 \text{ t/m } t+4)}{(\text{Structurele risico's jaar } t+1 \text{ t/m } t+4)} \times 100\%$
-----------------------------------	--

Op basis van het coalitieakkoord streven wij naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2024 t/m 2028	6.186
Structurele risico's 2024	1.738
Totaal	7.924
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2024 t/m 2028	7.349
Percentage	93%

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2024 t/m 2028	2.179
Totaal	2.179
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2024 t/m 2028	1.351
Percentage	62%

Conclusie

De conclusie luidt dat zowel het statisch als het dynamisch weerstandsvermogen niet voldoen aan de norm. Het statisch weerstandsvermogen is gedaald doordat de risico's zijn gestegen. Dit gaat met name om de risico's op de inkomensvoorziening, opvanglocaties, het MFC en de grondexploitatie. Het dynamisch weerstandsvermogen is licht verbeterd ten opzichte van de begroting 2024.

Wij stellen voor het statisch weerstandsvermogen op het gewenste niveau te brengen, door € 575.000 over te hevelen van de vrije algemene reserve naar de weerstandsreserve.

Het dynamisch weerstandsvermogen is eveneens ontoereikend. Wij zien voorsnog geen mogelijkheden om de structurele risico's die op ons afkomen op te kunnen vangen. In afwachting van de besluitvorming van het rijk over de financiële compensatie van gemeenten, treffen we hierop nu geen maatregelen.

Continuïteit

Op basis van de door ons uitgevoerde risico-inventarisatie, de weerstandspercentages van respectievelijk 93% en 62% en het beeld van onze meerjarenbegroting is het college van mening dat de normale bedrijfsvoering financieel kan worden voortgezet.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten is het verplicht een aantal financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Het betreft de volgende kengetallen:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- kengetal grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De uitkomst van deze kengetallen voor onze gemeente is weergegeven in de volgende tabel.

Kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1a. Netto schuldquote	21,9%	28,4%	22,9%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	17,4%	24,3%	18,2%
2. Solvabiliteitsratio	24,1%	21,4%	23,4%
3. Grondexploitatie	2,0%	1,9%	2,2%
4. Structurele exploitatieruimte	6,5%	2,4%	2,3%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	122,7%	124,5%	124,4%

Beoordeling ontwikkeling kengetallen

De netto schuldquote liet door de jaren heen een stijging zien. Dit kwam door grote investeringen waarvoor externe financiering wordt aangetrokken. In de jaarrekening zien we juist een afname van de netto schuldquote. Onze schulden nemen niet zo snel toe als verwacht, onder andere doordat investeringen in riolering en wegen zijn achtergebleven ten opzichte van de planning. Onze schuldquote ligt lager dan de schuldquote bij andere gemeenten van onze omvang. Door de lage rentes vormt de bijbehorende rente- en aflossingslast een relatief beperkt onderdeel van de gemeentelijke uitgaven.

De solvabiliteitsratio, oftewel het eigen vermogen in verhouding tot het balanstotaal laat een kleine daling zien ten opzichte van de jaarrekening 2022, waar we een grotere daling hadden verwacht. De verwachte afname van onze reservepositie blijft nog uit. Desondanks zien we dat we slechter scoren dan gemeenten van onze omvang.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De afgelopen periode zijn twee projecten in exploitatie genomen, waardoor dit percentage is gestegen. We zien dat dit percentage hoger ligt bij andere gemeenten van onze omvang.

In de voorjaarsnota wordt beoordeeld wat de structurele effecten zijn van deze jaarrekening. Dan is ook inzichtelijk wat de structurele exploitatieruimte is. Zorgpunt blijft dat er vanaf 2026 geen sluitende begroting is, met name door een sterke afname van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Wij zijn nog in afwachting van besluitvorming door de Rijksoverheid over de financiering vanaf 2026.

De woonlasten t.o.v. het landelijke gemiddelde worden alleen op begrotingsbasis berekend. Onze woonlasten liggen hoger dan het landelijke en het Gelderse gemiddelde. Dit wordt voor de belastingen met name veroorzaakt door de hoge WOZ-waarden.

De provincie Gelderland gaat voor de beoordeling van de gemeentelijke begroting uit van een categorisering van de kengetallen. Daarnaast wordt de omvang van het weerstandsvermogen meegenomen in het oordeel. De categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest, zijn opgenomen in de onderstaande tabel. De score van Renkum voor 2023 is vetgedrukt weergegeven.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	Begr. en MJB > 0 %	Begr. of MJB > 0 %	Begr. en MJB < 0 %
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde voorgaand jaar	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %
Weerstandsvermogen	> 100 %	80 - 100 %	< 80 %

Bovenstaande score houdt in dat Renkum matig scoort. Voor de bepaling van de toezichtsvorm (repressief of preventief toezicht) blijft het reëel en structureel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting het bepalende criterium.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

- Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt. In de Begroting 2023 is in deze paragraaf het beleidskader omtrent het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven. Verder is inzicht gegeven in het niveau van de voorzieningen en de beschikbare middelen.
- Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.
- In het jaarverslag wordt aangegeven wat in het verslagjaar is gerealiseerd, de financiële consequenties hiervan en welke ontwikkelingen er zijn geweest.

Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in de volgende plannen (2023):

Nota	Vaststelling
Kostenbeheerplan wegen	Raad sept 2022
Beheerplan water en riolering Gemeentelijk rioleringsplan 2022 - 2026	September 2021 Kostendekkingsdeel in beheerplan Riolering en water.
Groenstructuurplan "Structuur in het groen, slim verbinden" 2017-2027	Vastgesteld eind 2016 Financieel beheerplan groen: 2 ^e kwartaal 2023 wordt opgenomen in Begroting 2024.
Bosbeleidsplan 2018 - 2028	Vastgesteld raad 25 oktober 2017
Bomenverordening gemeente Renkum 2017	Vastgesteld eind 2016
Beleidsnota openbare verlichting 2006-2015	Verlengd in 2016 Afspraken in meerjarig contract vastgelegd. Beleidsnota en beheerplan nog niet ingepland.
Vastgoedplan-beleidsdeel	Februari 2020
Vastgoedplan-uitvoeringsdeel	Vastgesteld B&W augustus 2021 en ter info aan raad september 2021
Duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) gemeentelijke vastgoed.	Vastgesteld raad september 2021.

Onderhoud kapitaalgoederen wegen

De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting haar wegen verantwoord te beheren en te onderhouden. Dit is op te delen in zorgplicht en wetgeving in het Burgerlijk Wetboek waarin wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding zijn vastgelegd.

Kerngetallen:

- De totale oppervlakte van wegen in het beheer van de gemeente bedraagt circa 1.750.000 m².
- Circa 40% is asfalt
- Circa 50% is elementenverharding

- De overige 10% bestaat uit halfverharding, onverhard en betonwegen.
- Ruim 82% hiervan bevindt zich binnen de bebouwde kom, 18% ligt daarbuiten.

Onderhoudsniveau

Het vastgestelde minimale technisch onderhoudsniveau (conform CROW) is matig. Dit komt overeen met beeldkwaliteit B (voldoende).

Onderhoud wegen in 2023

- In 2022 heeft de twee jaarlijkse inspectieronde plaatsgevonden. De prioritering is in 2022 opgesteld op basis van veiligheid, onderhoudsachterstanden, inspectieresultaten, integraliteit en het verminderen van kapitaalvernietiging.
- Onderhoud (herstel) uitgevoerd aan de elementenverharding
- Onderhoud (herstel en overlagen) uitgevoerd aan asfaltverharding
- We hebben onderhoud uitgevoerd aan de wegmarkering. De locaties zijn gebaseerd op de uitgevoerde inspectie.
- Op diverse locaties hebben we scheuren in het asfalt gerepareerd.

Rehabilitatie en reconstructies

In 2023 zijn we werkzaam aan diverse projecten

Locatie	Status
Groenedaalseweg (Renkum)	In 2023 afgerond
Stationsweg incl. Weeninklaan (Oosterbeek)	Ontwerptraject afgerond Voorbereiding in afrondende fase Start uitvoering tweede kwartaal 2024
Oosterbeek NO buurt Talud (Oosterbeek)	In uitvoering
Park Dennenkamp (Oosterbeek)	Afgerond

Beleidsnota Wegbeheer Renkum (BWR)

In verband met het gebrek aan capaciteit is er niet gewerkt aan de beleidsnota Wegbeheer Renkum.

Beheer en kostendekkingsplan wegen

In 2022 is het kostenbeheerplan wegen opgesteld en vastgesteld.

Integrale projectaanpak

Integrale projecten worden conform het projectmatig werken opgezet en komen zoveel mogelijk tot stand door 'werk met werk maken'. Om integrale kansen op de diverse domeinen te benutten hebben we een meerjarenonderhoudsplanning voor wegen. De meerjarenonderhoudsplanning van wegen wordt met de overige disciplines afgestemd om zo tot een integrale meerjarenplanning te komen.

Areaal vermindering vanuit projecten

In de verschillende projectteams is dit een terugkomend onderwerp. Zowel op het gebied van OR-projecten en beheerprojecten wordt continu gekeken of het verminderen van areaal mogelijk is.

Verschil tussen plan en werkelijkheid

In het kostenbeheerplan wegen wordt uitgegaan van een theoretische benadering van de vervangingen voor de komende jaren.

Vervolgens wordt er per jaarlaag gekeken welke investeringsbedragen er (in werkelijkheid) nodig zijn en gedurende het jaar worden hier kredieten voor aangemaakt (zie de P&C-documenten). Hierdoor sluiten het oorspronkelijke (theoretische) plan en de begroting/ werkelijkheid niet één op één op elkaar aan.

Financiële consequenties

De financiële consequenties m.b.t. het Beheerplan wegen vallen onder (taakvelden van) het product 2P Wegen, straten en pleinen. De toelichting op de afwijkingen tussen de begroting en werkelijkheid wordt bij betreffend product in deel 1 toegelicht (wat heeft het gekost). Om niet in herhaling te vallen, nemen we die financiële consequenties niet nogmaals op in deze paragraaf.

Voorziening groot onderhoud wegen

Conform raadsbesluit (raad september 2022) is bij vaststelling van het Kostenbeheerplan wegen een voorziening groot onderhoud wegen ingesteld. Deze voorziening wordt ingezet om het Kostenbeheerplan wegen uit te kunnen voeren en om fluctuaties bij groot onderhoud wegen op te vangen en de lasten te verdelen over meerdere begrotingsjaren.

Het verloop van de voorziening wegen in 2023 is te vinden in deel II Jaarrekening, toelichting balans (voorzieningen).

Onderhoud kapitaalgoederen openbare verlichting

De gemeente heeft een zorgplicht en is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.

Kengetallen 2023

- Lichtmasten circa 6.000 stuks
- Armaturen circa 6.100 stuks waarvan circa 5.900 LED armaturen zijn

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is sober.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

- In het kader van het "smart city" concept zijn 4 stuks laadmogelijkheden voor elektrische voertuigen gerealiseerd. Door de relatief lange doorlooptijd voor de stroomaansluiting is het aantal lager dan het geplande aantal aansluitpunten.
- Er is een start gemaakt met het opstellen van de beleidsnota openbare verlichting. Door gebrek aan capaciteit is de beleidsnota nog niet afgerond.

Reserve

Het verloop van de reserve vervanging openbare verlichting in 2023 is te vinden in deel II Jaarrekening, toelichting balans (bestemmingsreserves).

Onderhoud kapitaalgoederen riolering

In de Wet Milieubeheer was geregeld dat de gemeenteraad een GRP telkens voor een daarbij vast te stellen periode vaststelt. In de Omgevingswet is dit artikel vervallen. Om toch een beleidsmatig (tactisch en operationeel beleid) en financieel document te hebben over de gemeentelijke watertaken is een Beheerplan Water en Riolering gemaakt. De zorg voor water en riolering is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast.

Volgens de wetgeving is er voor de gemeente sprake van drie zorgplichten:

- de zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
- de zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater;
- de zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater.

Uitvoering van de maatregelen om de ambities uit het Beheerplan vorm te geven zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is. Verder wordt ervoor gezorgd dat hemelwater, voor zover particulieren dat niet zelf kunnen, goed wordt ingezameld en verwerkt en dat inwoners weten waar ze met grondwatervragen terecht kunnen. De kosten van deze maatregelen worden betaald uit de rioolheffing (Gemeentewet).

Kengetallen (Beheerplan)

De riolering binnen de gemeente Renkum bestaat uit:

Vrijvervalriolering	circa 193 km
Druk- en persleidingen	circa 29 km
Pompunits voor drukriolering	77 stuks
Rioolgemalen	13 (waarvan 3 hoofdgemalen)
Individuele voorzieningen buitengebied (waaronder IBA's)	30
bergbezinkvoorzieningen (betonnen bergingen en leidingen)	5
open bergingen	4
infiltratievelden	4
In de riolering is meetapparatuur opgenomen conform het meetplan (42 locaties)	46
Peilbuizen voor het grondwatermeetnet	19
Locaties met voorzieningen voor opvang, berging, geleiding en infiltratie van hemelwater	circa 550 locaties
Waar wegen waterlopen passeren, zijn duikers of bruggen aangelegd. Bruggen en duikers in gemeentelijke wegen	circa 42 stuks

De gegevens van de riolering zijn opgeslagen in een rioleringsbeheersysteem. De toestand van de riolering wordt bewaakt door middel van inspecties met een videocamera.

Onderhoudsniveau

Er is gekozen voor het ambitieniveau 'integraal' voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater, omdat deze ambitie uitgaat van de wettelijke kaders, de fysieke omstandigheden in Renkum en de wensen van bijvoorbeeld het college. Bovendien sluiten deze ambities aan bij de lijn die in het verleden door de gemeente is gevolgd.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

2023, het tweede jaar dat we met het nieuwe 'beheerplan water en riolering 2022 - 2026' als basis het onderhoud hebben uitgevoerd. Met betrekking tot het reinigen en inspecteren van het vrijvervalstelsel is een forse slag gemaakt. De inspectiebeelden zijn beoordeeld waarna een onderhoudsplanning voor de komende vijf jaar is opgesteld. Deze planning wordt momenteel integraal afgestemd met andere betrokken disciplines. In 2023 is het project 'rioolvervang Groenendaalseweg Renkum' afgerond. Binnen het project 'rioolvervang Buurt Talud Oosterbeek' is in een viertal straten het riool vervangen. De projecten Stationsweg Oosterbeek, Bram Streeflandweg Renkum en het project 'rioolvervang Renkum West' zijn in voorbereiding. Verder zijn er investeringen gedaan op het gebied van pompen, gemalen en hemelwatervoorzieningen. Met het groot onderhoud van de randvoorzieningen Bak Z (Zuivering) en Bak H (Hover) is een start gemaakt. Voor de hemelwatervoorzieningen is een innovatief prestatiecontract voor de duur van zes jaar afgesloten. Daarnaast zijn de klachten en meldingen van de inwoners accuraat afgehandeld.

Verschil tussen plan en werkelijkheid

In het kostendekkingsplan en het beheerplan water en riolering 2022-2026 wordt uitgegaan van een theoretische benadering van de vervangingen voor de komende jaren (afschrijvingstermijnen variëren van 30 tot 70 jaar). Er wordt uitgegaan dat na 70 jaar het gehele riool is vervangen, in het theoretische model wordt voor elk jaar hetzelfde vervangingsbedrag meegenomen. Vervolgens wordt er per jaarlaag gekeken welke investeringsbedragen er (in werkelijkheid) nodig zijn en gedurende het jaar worden hier kredieten voor aangemaakt (zie de P&C-documenten). Hierdoor sluiten het oorspronkelijke (theoretische) plan en de begroting/ werkelijkheid niet één op één op elkaar aan.

Financiële consequenties

De financiële consequenties m.b.t. het Beheerplan water en riolering vallen onder het product 2M Water en riolering. De toelichting op de afwijkingen tussen de begroting en werkelijkheid wordt bij betreffend product in deel 1 toegelicht (wat heeft het gekost). Om niet in herhaling te vallen, nemen we die financiële consequenties niet nogmaals op in deze paragraaf.

Voorziening GRP en voorziening vervanging riolering

Conform raadsbesluit (nr. 142756; raad 29-9-2021) is bij vaststelling van het Beheerplan Water en Riolering de voorziening rioolheffing opgeheven. Daarmee bestond er nu nog één voorziening: de voorziening GRP.

Deze voorziening wordt ingezet om het Beheerplan Water en Riolering te kunnen uitvoeren en de daarmee gepaard gaande kosten te egaliseren. Het gaat hierbij om de jaarlijkse terugkerende lasten van beheer, klein onderhoud, energie, schoonhouden, administratie, verzekering etc., groot onderhoud en kapitaallasten van geactiveerde investeringen. De voorziening wordt onder andere gebruikt om bijvoorbeeld uitgesteld schoonmaakonderhoud alsnog uit te kunnen voeren in een volgend begrotingsjaar en nog niet uitgevoerd groot onderhoud en vervangingen. Daarnaast is er met ingang van de jaarrekening 2023 een nieuwe voorzieningen ingesteld, vervanging riolering, deze voorziening wordt ingezet om het GRP te kunnen realiseren en de daarmee gepaard gaande 60% van de investeringen op te vangen.

Het verloop van de voorzieningen vervanging riolering en GRP in 2023 is te vinden in deel II Jaarrekening, toelichting balans (voorzieningen).

Onderhoud kapitaalgoederen groen

Onderhoudsniveau

- Het niveau van onderhoud in de woonwijken is 'sober'. Volgens de CROW systematiek is dit niveau B. In deze systematiek wordt per niveau beschreven hoeveel onkruid er mag staan in een plantsoen of wat de lengte van het gras mag zijn. Wij hebben in 2023 niet kunnen beoordelen of dit onderhoudsbeeld is bereikt, omdat er geen fin. middelen waren de (externe) schouw uit te kunnen voeren.
- Op de gemeentelijke begraafplaatsen, de parken en entrees is niveau 'plus' van toepassing. (CROW A). Deze is in 2023 conform uitgevoerd, de begraafplaatsen zijn in 2023 wel geschouwd.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

- Er zijn circa 110 bomen aangeplant.
- In 2023 zijn er 27 meldingen gedaan over de EPR
- Er is 0.3 ha plantsoen gerenoveerd.

Kengetallen

Beheercategorie	Oppervlakte m2.	Aantal stuks
Bomen: Straat en laanbomen		29.959
Bomen: visueel onderhoud		1721
Bosjes	119.254	119.254
Bosplantsoen	185.024	185.024
Hagen	32.556	32.556
Heesters	114.950	114.950
Vaste planten	7537	7537
Gazon	418.116	418.116
Ruw gras	231.645	231.645
Bloemrijk grasland	86.039	86.039
Graskeien	14.271	14.271
Speelondergronden	8.413	8.413

Onderhoud kapitaalgoederen water

Het onderhoud aan oppervlaktewateren is de verantwoordelijkheid van het waterschap. De gemeente is verantwoordelijk voor water (niet zijnde oppervlaktewater) en riolering. Ook is de gemeente (bouwkundig) verantwoordelijk voor de duikers in de waterlopen, voor zover ze deel uitmaken van een weg of pad die bij de gemeente in beheer is.

Onderhoudsniveau

Integraal

Onderhoud van de waterlopen wordt door of in opdracht van het Waterschap uitgevoerd. Onderhoud van duikers wordt in de uitvoering meegenomen bij het wegonderhoud maar gefinancierd vanuit het product 'Water en Riolering'. Alleen in geval van calamiteiten wordt separaat gehandeld.

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is door Waterschap Vallei & Veluwe uitgevoerd. Dit is gebeurd volgens een al eerder opgesteld beheer- en onderhoudsplan dat in samenwerking met de gemeente tot stand is gekomen.

Financiële middelen

Ten aanzien van water wordt met de waterpartners overleg gepleegd. Te nemen maatregelen zijn voor zover voor gemeente Renkum van toepassing meegenomen in het Beheerplan Water en Riolering.

Onderhoud kapitaalgoederen vastgoed

Wat hebben we in 2023 gedaan?

Uitwerking geven aan uitvoeringsplan vastgoed

Vanwege diverse omstandigheden (ziekte, capaciteitsgebrek en prioriteit aan projecten) zijn niet alle genoemde activiteiten in de begroting 2023 uitgevoerd.

Er heeft wel besluitvorming plaatsgevonden over de gemeentelijke huisvesting (gemeentewerf en gemeentehuis). Ten aanzien van de gemeentewerf is in maart een besluit genomen om een nieuwe gemeentewerf te realiseren. Hiervoor is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Het projectmanagement is aanbesteed en na gunning is gestart met de planvoorbereiding.

In november is voor het gemeentehuis besloten om te stoppen met de plannen waarin onder andere bibliotheek en woningen zouden worden geïntegreerd. Tevens zijn de kaders vastgesteld waarbinnen het renovatieplan geactualiseerd wordt. Besluitvorming hierover staat gepland voor april 2024.

Voor de gemeentewerf en het gemeentehuis is uitvoering gegeven aan noodzakelijk (achterstallig) onderhoud aan het gemeentehuis en gemeentewerf. Dit mede op basis van het 5 jarenplan (tot en met 2026) is opgesteld.

Voor het gemeentehuis is onder andere een groot deel van het besturingssysteem voor de W-installaties en de Koude / Warmte opslag vervangen. Metselwerken en natuurstenen afdekkers bovendaks aan de Oost en Westzijde hersteld.

Onderhoud

Door de diverse renovatie projecten en het extra werk wat aan het niet kern areaal is gedaan, is de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden van het kernareaal minimaal uitgevoerd. Wel zijn diverse installatie werkzaamheden aan de gebouwen verricht. De uitgestelde werkzaamheden van 2023 worden in 2024 uitgevoerd. De voorbereiding voor de aanbesteding van de werkzaamheden voor 2023, 2024 en 2025 zijn nagenoeg gereed. De budgetten in de voorziening van 2023 worden dan ook doorgeschoven naar 2024. Het opschuiven van deze werkzaamheden hebben weinig effect op de voorziening, anders dan dat de onderhoudskosten later uit de voorziening worden onttrokken.

Verschil tussen plan en werkelijkheid

In het Duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) gemeentelijke vastgoed wordt uitgegaan van een theoretische benadering van het onderhoud voor de komende jaren. Vervolgens wordt er per jaarlaag gekeken wat (in werkelijkheid) nodig is en vindt uitvoering plaats.

Hierdoor sluiten het oorspronkelijke (theoretische) plan en de begroting/ werkelijkheid niet één op één op elkaar aan.

Renovaties en nieuwbouw

Sportaccommodaties

In 2023 zijn de sporthal Doorwerth en de gymzaal Van Spaenweg gerenoveerd.

Schoolgebouwen

Renovatie Paasberg Oosterbeek (oud deel): opstellen businessplan

In 2023 is door Trivium opdracht gegeven voor het uitwerken van een businessplan voor renovatie van de Prinses Beatrix Renkum.

In 2023 is de planvorming van de nieuwbouw Leerdeel Doorwerth verder uitgewerkt. Met de direct omwonenden is overeenstemming bereikt over situering van het Leerdeel ten opzichte van de omliggende woningen. In april 2024 wordt hiervoor een aanvullend krediet aangevraagd.

Gemeentehuis en gemeentewerf

Zie hiervoor.

Gronden

In 2023 is gestart met een geclusterde aanpak van behandeling van verzoeken tot aankoop van restgroen om op deze wijze de achterstanden in eerdere jaren in te lopen. Dit heeft in 2023 nog niet geleid tot verkopen.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is vastgesteld hoe decentrale overheden om moeten gaan met hun financierings- of treasuryfunctie. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als: *"het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's"*.

De gemeente Renkum heeft de kaders voor het financieringsbeleid vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Renkum". In de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening komen de specifieke voornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van financiering aan de orde.

In deze financieringsparagraaf gaan we in op de uitvoering van het treasurybeleid in 2023. Daarbij zijn allereerst de algemene ontwikkelingen die de financieringsfunctie beïnvloeden weergegeven. Vervolgens wordt kort ingegaan op het treasurybeheer in 2023. Tot slot komt het rentebeleid aan de orde.

Ontwikkelingen

Eén van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden is de renteontwikkeling. We kijken daarbij naar de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg begin 2023 2,2%. Eind 2023 is de 3-maandsrente gestegen naar 3,9%. De 10-jaarsrente noteerde begin 2023 3,2%. Eind 2023 lag deze rente op 2,5%.

De verwachting is dat de 3 maandsrente het komende jaar iets zal dalen. Voor de 10-jaarsrente is de verwachting dat deze stabiel zal blijven op het huidige niveau.

Gezien onze liquiditeitspositie, zijn we er in de meerjarenbegroting vanuit gegaan dat het in 2024 niet nodig zal zijn om financiering aan te trekken. Voor de toerekening van rentekosten aan investeringen is, op basis van de huidige rentekosten, gerekend met 2,00%. Wanneer we in 2025 vreemd vermogen moeten aantrekken, zal dat waarschijnlijk leiden tot een stijging van de rekenrente.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten. Daarnaast willen we renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor is het nodig maatregelen te treffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Risicobeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2023 de toetsing aan de kasgeldlimiet voor de gemeente Renkum plaats. Uit de tabel blijkt dat wij in 2023 hebben voldaan aan de kasgeldlimiet.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang begroting 1-1-2023 (=grondslag)	101.318			
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5			
- in bedrag	8.612			
(2) Omvang vlottende schuld	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	269	251	241	183
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	-269	-251	-241	-183
Toegestane kasgeldlimiet (1)	8.612	8.612	8.612	8.612
Ruimte (1) – (4)	8.881	8.863	8.853	8.795

Tabel A Kasgeldlimiet

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat we maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2023 tot en met 2026 is weergegeven in tabel B. Uit de tabel blijkt dat we in 2023 hebben voldaan aan de renterisiconorm. De verwachting is dat dit de komende jaren opnieuw het geval zal zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2023	2024	2025	2026	2027
(1) Renteherzieningen					
(2) Aflossingen	2.155	2.168	2.180	1.693	1.706
(3) Renterisico (1+2)	2.155	2.168	2.180	1.693	1.706
(4) Renterisiconorm	20.264	22.181	22.816	22.053	22.147
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	18.108	20.013	20.636	20.361	20.441
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)					
Berekening renterisiconorm					
(4a) Begrotingstotaal	101.318	110.903	114.078	110.267	110.737
(4b) Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	20.264	22.181	22.816	22.053	22.147

Tabel B Renterisiconorm

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 31-12-2023
Gemeenten/provincies	zonder	
Overheidsbanken	zonder	
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	3.944
Overige toegestane instellingen	met en zonder	1.870
Totaal		5.814

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Gemeentefinanciering

Financiering

De leningenportefeuille per 31 december 2022 is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2023 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2023	Restant 31-12-2023
40.109.666	5.000	2015	2025	0,56 %	500	1.000
Lening optisport	728	2015	2029	4,96 %	52	312
Lening prv Noord Brabant	8.000	2018	2038	1,35 %	400	6.000
40113864	10.000	2020	2040	0,53 %	500	8.500
Totaal					1.452	15.812
Projectlening Mfc Doelum	5.830	2014	2034	2,87 %	261	4.152
Projectlening Mfc Doelum	9.370	2014	2054	3,22 %	143	8.458
Projectlening scholen Renkum	5.200	2018	2058	1,577%	130	4.550
Projectlening scholen Renkum	300	2018	2038	1,29 %	15	225
Projectlening school Doorwerth	6.200	2022	2062	1,29 %	155	6.045
Totaal projectfinanciering					703	23.430
Totaal					2.155	39.242

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Bedragen x € 1.000	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2023	17.264	0,65 %
Nieuwe leningen		
Reguliere aflossingen	1.452	0,65 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2023	15.812	0,65 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille (excl. projectleningen)

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand per 31-12-2023	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	928	26,2%
Leningen	4.886	1,7%
Totaal	5.814	5,6%

Tabel F Uitgezette gelden

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. Door de invoering van het Schatkistbankieren per 1-1-2014 moeten wij overtollige middelen overboeken naar de schatkist. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt gebruik gemaakt van diverse financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal twee instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering wordt ook voor korte termijn financiering de tarieven van een tweetal instellingen met elkaar vergeleken.

Sinds de invoering van het schatkistbankieren moeten (tijdelijke) overtollige middelen worden gestort in de schatkist van het rijk. Dit geldt tot 1 juli voor alle middelen boven de drempel van 2% van het begrotingstotaal met een minimale drempel van € 1.000.000. In verband met de diverse betaalstromen (salarissen, loonbelasting, uitkeringen en voorschotten sociaal domein, betaalbatches crediteuren) merken wij dat het drempelbedrag soms niet volstaat. Wij dienen, op basis van kortlopende liquiditeitsoverzichten en bezettingsgraad, soms meer saldo op onze lopende rekeningen te hebben, omdat gemeente Renkum maximaal € 1.500.000 per dag kan laten terugstorten. Een hoger bedrag dient minstens 5 werkdagen van te voren worden aangevraagd. Automatisch afroemen bij BNG is dan ook geen optie. De kosten (fte) wegen niet op tegen de baten (0% creditrente).

Rentetoerekening en EMU saldo

Rentetoerekening Realisatie jaar 2023 (bedragen * 1.000)

Omschrijving	Bedrag
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	697
De externe rentebaten	-/- 729
Saldo rentelasten en -baten	-/- 32
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 13
De rente van projectfinanciering	-/- 350
	-/- 363
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-/- 395
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente *)	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente (rente omslag)	0
Verwacht rente resultaat op taakveld Treasury	0

*) negatief rente wordt niet toegerekend aan taakvelden.

Als gevolg van rentebaten in 2023 die ongeveer gelijk is aan de rentelasten is de renteomslag voor de kapitaallasten aangepast van 2% naar 0%.

Bij enkele projecten is sprake van projectfinanciering en is de werkelijke rente gehanteerd die voor de daarvoor aangegane leningen afgedragen is.

EMU saldo 2023

Bedragen x € 1.000

EMU Saldo	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	3.094	-3.723	-760
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	-979	5.590	3.644
3. (+) Mutatie voorzieningen	2.969	773	2.855
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.068	0	273
5. (-) (Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	4.974	-8.540	-1.822

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf wordt verantwoord op welke wijze het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering ter hand worden genomen. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering hangen nauw samen met de in het programma 3 Organisatie genoemde voornemens. Wij beschrijven de in 2023 genomen maatregelen ten behoeve van de verbetering van de uitvoering van de bedrijfsvoeringsprocessen.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet is het verplicht dat alle gemeenten beschikken over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (jan. 2021);
- art. 213: de controleverordening (jan. 2021);
- art. 213a: de verordening over doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (jan. 2021).

Met deze verordeningen formuleert uw raad belangrijke kaders om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid en gemeentelijke processen te waarborgen. In januari 2021 zijn de herziene verordeningen door uw raad vastgesteld.

Verordening doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (*audits*)

Het doel van de auditonderzoeken (en aanvullende auditactiviteiten) is om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de gemeentelijke processen en van de afstemming tussen beleid en uitvoering. De auditcyclus van de gemeente Renkum is ingericht op basis van de kwaliteitscirkel van Deming (Plan-Do-Check-Act). Hiermee ontstaat een cyclisch proces van **leren en verbeteren**.

Conform de verordening "Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Gemeente Renkum", informeren we u in deze paragraaf over de uitvoering van het auditplan 2023. Vervolgens vindt u de verantwoording van de proceseigenaren over de daar uitvloeiende verbeterplannen. In de verbeterplannen geven de proceseigenaren aan welke concrete actie zij ondernomen hebben om de aanbevelingen n.a.v. de uitgevoerde audits op te volgen.

Onderzoeksplan interne audits 2023, stand van zaken ultimo 2023

Audit-activiteiten	Beknopte beschrijving	Status
Afronding lijncontrole Inkoop en aanbesteding	De lijncontrole heeft betrekking op de processen uit de voorgaande audit uit 2012. Het doel hiervan is om na te gaan in hoeverre de geplande verbetermaatregelen daadwerkelijk zijn ingevoerd en of er aanleiding is de desbetreffende processen opnieuw onder de loop te nemen.	De lijncontrole is begin 2023 afgerond. De auditor heeft de rapportage besproken met de manager D&B. De manager heeft de rapportage omarmd en opdracht gegeven aan de regievoerder inkoop om het daar uitvloeiende actieplan op te stellen.
Audit	In de audit wordt onderzocht in	Het college heeft het plan van

Audit-activiteiten	Beknopte beschrijving	Status
Service-normen	hoeverre een dienstverleningsproces per Domein conform de afspraken verloopt. We zullen aandacht hebben voor de processtappen, voor het behalen van de vastgestelde servicenormen en voor good practices, zodat teams van elkaar kunnen leren. Het doel is om het halen van servicenormen en de beheersing van de onderliggende processen te optimaliseren.	aanpak van de audit op 12 juni 2023 vastgesteld. Het uitvoerende onderzoek is eind 2023 afgerond. Het rapport zal begin 2024 opgesteld worden en vervolgens besproken in het MT. Na de vaststelling door het college, zal de raad de rapportage én het daar uitvloeiende verbeterplan ontvangen ter informatie.
Facilitering nieuw verbeterplan inkoop en aanbesteding	N.a.v. de lijncontrole stelt de producteigenaar waar nodig een actieplan op. De auditor verzorgt het format voor het desbetreffende actieplan.	De auditor heeft het format voor het actieplan aangeleverd. De proceseigenaar heeft het actieplan opgesteld. De manager heeft het actieplan vastgesteld.
Monitoring verbeterplannen in uitvoering	De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op de verbeterplannen in uitvoering en is een sturingsinstrument voor het MT.	Bij begroting en jaarrekening is een rapportage ter informatie aan de raad aangeboden.
Auditplan 2024	Jaarlijks inventariseert de auditor onderzoeksonderwerpen binnen de organisatie. Ook vindt afstemming met de accountant, rekenkamer, rekeningcommissie, en concerncontroller hierover plaats. Het college stelt het onderzoeksplan interne audits vast en verzendt het ter informatie aan raad en rekenkamer.	Het onderzoeksplan 2024 is in december 2023 vastgesteld door het college en verzonden aan raad en rekenkamer ter informatie.

Overzicht verbeterplannen n.a.v. uitgevoerde audits, stand van zaken ultimo 2023

N.a.v. uitgevoerde audits hebben de proceseigenaren verbeterplannen opgesteld. In de verbeterplannen geven de proceseigenaren aan welke concrete actie zij ondernemen om de aanbevelingen n.a.v. de uitgevoerde audits op te volgen. De volgende zijn in uitvoering:

Verbeterplan in uitvoering	Jaartal audit	Status
Proceslandschap	2017	Verbeterplan vastgesteld door college; 1 verbetermaatregelen in uitvoering; 2 nog te starten.
Verbonden partijen*	2019 2020	Verbeterplan (deel 1 en 2) vastgesteld door college; Alle maatregelen met één uitzondering (regievoering op De Connectie) zijn uitgevoerd/ingebod.
Grip op verzuim	2021	Verbeterplan vastgesteld door college. Drie maatregelen uitgevoerd, 2 in uitvoering.
Algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning	2022	Verbeterplan vastgesteld door college in 2022. Drie maatregelen afgerond, één bijna afgerond.

*Het verbeterplan verbonden partijen zal begin 2024 worden afgerond. Hierover zal de raad geïnformeerd worden via een raadsbrief (kenmerk 190613).

Inhoudelijke stand van zaken van de verbeterplannen in uitvoering door de proceseigenaar

Verbeterplan Proceslandschap

Strekking openstaande Verbetermaatregel	Stand van zaken december 2023	Verwachte datum realisatie
Benoem een proceseigenaar/ procesmanager die verantwoordelijk is voor de actualisatie van het proceslandschap en voor de cyclus procesoptimalisatie	Het project "Procesoptimalisatie" in samenwerking met NCOD loopt door in 2023. Inmiddels zijn een aantal processen opgepakt en verbeterd, waarbij implementatie en borging de kernvraag vormen. In 2023 is gewerkt aan het proces van de P&C cyclus en de Demand&Supply structuur. Een voorstel met verbeteracties P&C cyclus is in Q3 door het MT vastgesteld. In Q1 2024 zal dit i.s.m. NCOD verder opgepakt worden. De Demand&Supply structuur is ingericht. Voor ieder domein is een demand manager aangewezen. In 2024 wordt verder gewerkt aan de inbedding in de organisatie. Een brede uitrol van Procesoptimalisatie over de hele organisatie, met daarbij een koppeling van proceseigenaren aan processen, wordt niet opgepakt voordat er duidelijkheid is over het toekomstperspectief van de gemeente.	Q3 respectievelijk Q2 2023 2024 2024
Evalueer na een jaar het gebruik en de actualiteit van het proceslandschap	Nog niet aan de orde	Q4 2024
Maak een stappenplan om te komen tot invoering van de cyclus procesoptimalisatie*	Na 2023 zal worden gewerkt aan een uitvoeringsplan om het continu verbeteren van processturing te borgen in de organisatie.	2024

Verbeterplan verbonden partijen

Strekking openstaande verbetermaatregel	Stand van zaken ultimo 2023	Verwachte datum realisatie
Verbeter de beheersstructuur van De Connectie. (Er loopt een verbeterpad governance van De Connectie in regioverband. Bespreek daarin de huidige knelpunten en vertaal de uitkomsten van het verbetertraject naar de gemeentelijke beheersstructuur.)	In uitvoering. Belegd bij afdeling Dienstverlening en Bedrijf	2024

Verbeterplan Grip op verzuim

Strekking openstaande verbetermaatregel	Stand van zaken ultimo 2023	Verwachte datum realisatie
Implementeer brochure en handleiding verzuim. Verzuimacties en gewenst gedrag worden: 1. Vastgelegd 2. Bekend gemaakt 3. Gefaciliteerd (training, tijd, budget) 4. Ingezet door betrokkenen in de praktijk.	<i>1, 2 en 3 zijn uitgevoerd.</i> Het gaat goed met verzuim waardoor in overleg met het MT de focus wordt gelegd op preventie. 4 Op basis van de inventarisatie en verzuimanalyse die in Q1 2024 door Arbo Unie word opgesteld én na een discussiebijeenkomst in april 2024 binnen het MT worden nieuwe acties uitgezet.	Q1 2024
Monitor implementatie en evalueer verzuimbeleid	De OR zal over de nieuwe activiteitenplanning worden geïnformeerd.	Q2 2024

Verbeterplan Algemene Voorziening Huishoudelijke Ondersteuning (AV-HO)

Strekking openstaande verbetermaatregel	Stand van zaken ultimo 2023	Verwachte datum realisatie
Er zijn er 3 opties: 1) Doorgaan met de algemene voorziening en huidige aanpak 2) Afschaffen van de AV en huidige aanpak 3) Handhaving van de AV en wijziging aanpak Gezien de resultaten van het onderzoek bevelen we aan om optie 1 niet in beschouwing te nemen en optie 2 en 3 uit te werken. Maak per optie de voordelen, nadelen en aandachtspunten inzichtelijk.	Opties 2 en 3 worden ambtelijk uitgewerkt. In Q3 wordt de keuze voor één van de twee opties gemaakt.	Q3 2024

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Het college heeft in 2023 een frauderisicoanalyse uitgevoerd. Dit is een belangrijke stap voor het creëren van bewustwording omtrent dit thema. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikken we over een vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. De gemeente beschikt daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamde hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat het management maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de chief information security officer en functionaris gegevensbescherming de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

Organisatie en formatie

Organisatieontwikkeling

In het kader van organisatieontwikkeling zijn en worden gerichte activiteiten op het terrein van arbeidsmarktstrategie ontwikkeld en worden verbeterlagen in de indiensttreding, doorstroom en uitdiensttreding van medewerkers doorgevoerd.

In 2023 zijn we gestart met het programmaplan hybride werken waarin we antwoord geven op de vraag, hoe geven we duurzaam vorm aan hybride werken als gemeente. We willen optimaal werken in de combinatie thuis, op kantoor, bij derde partijen, en in verbinding met elkaar. Daarnaast hebben we een nieuwe impuls gegeven aan het werken met teamplannen.

Arbeidsmarkt en strategisch personeelsbeleid

Gerichte aandacht voor het aantrekken van nieuwe en voor het binden en boeien van zittende medewerkers, o.a. onboardingsprogramma

Aandacht voor het verbinden van medewerkers in de samenwerking en ontmoeting met elkaar, o.a. heropening van het personeelsrestaurant.

Aandacht voor de behoefte om plaatsonafhankelijk te kunnen werken, o.a. organisatieafspraken over thuiswerken (beleid vastgesteld).

Formatieontwikkeling

x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Decentraal formatiebudget	15.933	17.587	17.380	17.210	17.210
Centraal formatiebudget	580	539	579	697	697
Totaal formatiebudget	16.513	18.126	17.959	17.907	17.907
Gemiddelde loonsom	78.336	81.290			
Aantal fte decentraal	203,39	216,35			

De beperkte flexibele ruimte in het formatiebudget 2023 was minimaal nodig om flexibel in te kunnen spelen op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Dit is inclusief een budget voor ziektevervanging. Het beschikbare budget voor ziektevervanging is uiteindelijk voldoende om het ziekteverzuim op te vangen.

Salarissen

De CAO Gemeenten die in april 2023 bekend werd, kende een salarisstijging van eerst 240 euro bruto en daarna een procentuele stijging van 2%.

Ziekteverzuim

Aanscherping van het ziekteverzuimprotocol, gerichte aandacht rondom verzuim aan de medewerkers en focus op het juist uitvoeren van de Wet Verbetering Poortwachter (een verzuimcoach ondersteunt de leidinggevenden met informatie en advies). heeft geresulteerd in een daling van het ziekteverzuim. Het totale ziekteverzuim daalde van 8,23% in 2022 naar 5,13% 2023. verzuimcoach ondersteunt de leidinggevenden met informatie en advies.

Ziekte duur	2019	2020	2021	2022	2023
1-7 dagen	0,74	0,50	0,44	0,78	0,67%
8-42 dagen	0,58	0,72	0,58	0,81	0,63%
43-365 dagen	3,20	5,09	3,28	3,00	2,30%
366 – 730 dagen	1,68	1,49	2,43	1,62	0,57%
Twee jaar en langer*	1,05	1,09	0,77	2,02	0,96%
Totaal	7,25	8,89	7,50	8,23	5,13%

*De CAO Gemeenten kent een 3e ziektejaar waarbinnen een medewerker niet ontslagen mag worden als hij minder dan 80% arbeidsongeschikt is. Dit geldt alleen voor de werknemer waarvan de eerste ziekte dag voor 31 december 2023 was. Voor de werknemer met een eerste ziekte datum na 31 december 2023, geldt geen 3e ziektejaar.

Het verzuimcijfer in 2023 (5,13%) is daarmee lager dan gemiddeld in vergelijkbare gemeenten in 2022 (6,7% volgens de Personeelsmonitor gemeenten 2022).

Waarde(n)vol samenwerken

Alle medewerkers hebben een programma van workshops rondom de organisatiewaarden aangeboden gekregen.

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

De regionale samenwerking met De Connectie, de gemeente Arnhem en de gemeente Rheden is verder geprofessionaliseerd met regionale procesafspraken voor projectmanagement en portfoliomanagement. De wensen op het gebied van de ontwikkeling van onze informatievoorziening zijn regionaal afgestemd en worden zo veel mogelijk gerealiseerd met regionaal geharmoniseerde oplossingen.

Harmonisatie

De harmonisatieopdracht heeft zich in 2023 gericht het realiseren van gestandaardiseerde techniek. Op het gebied van eHRM, zaakstelsel, centraal RMA (archief), software m.b.t. de Omgevingswet, Fixi meldstelsel en telefonie zijn hiervoor projecten uitgevoerd. Eind oktober is Renkum als eerste overgegaan op de nieuwe, geharmoniseerde telefonieoplossing. Rheden is begin november overgegaan en Arnhem staat gepland voor januari 2024.

Om maximaal gebruik te maken van Informatie en om de aansturing van de Informatie kolom in de samenwerking met Arnhem en Rheden in de Connectie te versterken is er opdracht voor centraal opdrachtgeverschap aan De Connectie op het terrein van Informatievoorziening geformuleerd. Hiermee gaat in 2024 een programmamanager aan de slag. Dit programma omvat ook de harmonisatieopdracht Informatievoorziening/ICT.

Informatiebeveiliging en privacy

Op het gebied van borging van informatieveiligheid en bescherming van de privacy van bedrijven en inwoners is in november het nieuwe privacybeleid vastgesteld door de Raad. Daarnaast is er in 2023 binnen de organisatie veel aandacht geweest voor bewustwording.

Informatiebeheer

Een goede informatievoorziening draagt bij aan een goed functionerende organisatie. In dit kader zijn in 2023 de volgende activiteiten afgerond:

- Opschonen lokale wettenbank;
- Actualiseren mandaatregeling;
- Inrichten centrale vindplaats met informatie over interne processen en bedrijfsapplicaties.

Rechtmatigheidsverantwoording

In 2023 is voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. Rechtmatigheid betekent dat we handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving. Voor de jaarrekening moet worden vastgesteld dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dus overeenkomstig met de wet- en regelgeving (Commissie BBV, 2018). De rechtmatigheidsverantwoording gaat over drie aspecten van rechtmatigheid, namelijk:

- het begrotingscriterium: financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
- het voorwaardecriterium: Financiële handelingen passen binnen de nadere eisen die worden gesteld binnen de geldende regelgeving. Denk aan doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur;
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: de interne toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die zijn verstrekt bij het gebruik van overheidsregelingen (=misbruik). De interne toetsing of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (recht)handelingen deden die in strijd zijn met het doel/strekking (=oneigenlijk gebruik)..

In de financiële verordening is het volgende kader meegegeven over de rechtmatigheidsverantwoording:

- de controle en rapportagetoleranties;
- vaststelling van het normenkader;
- rapportagegrens voor begrotingsoverschrijdingen;
- vaststellen van regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Controle- en rapporteringstoleranties

Voor de accountantscontrole zijn de controle- en rapporteringstoleranties vastgesteld op de minimumeisen van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Voor de rechtmatigheidscontrole hanteren we dezelfde toleranties. De totale lasten in de jaarrekening 2023 bedragen € 108.451.000. Dit betekent dat we werken met de volgende toleranties:

	Fouten (1% van de totale lasten)
Goedkeuringstoleranties	1.084.510
Rapporteringstoleranties	108.451

Normenkader

Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld door het college. Op basis van de financiële verordening omvat het normenkader:

- externe wetgeving voor zover die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen;
- verordeningen voor zover die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen;
- andere besluiten van de raad met een kaderstellend karakter die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen.

Collegebesluiten vallen niet onder de rechtmatigheidscontrole, tenzij de controle hiervan verplicht is op basis van hogere regelgeving of raadsbesluiten c.q. verordeningen.

Rapportagegrens voor begrotingsoverschrijdingen

In de financiële verordening staat het volgende over de autorisatie van de begroting door de raad:

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

- 1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per product en de beoogde onttrekkingen en dotaties aan reserves en voorzieningen.
(.....)*
- 3. Het college informeert de raad vooraf als ze verwacht dat de lasten de geautoriseerde lasten of de investeringsuitgaven de geautoriseerde investeringskredieten dreigen te overschrijden of de baten de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijven. Dit gebeurt in ieder geval bij budgetoverschrijdingen groter dan € 100.000 per product of investeringskrediet. De raad geeft vervolgens aan of hij hiervoor een voorstel wil voor wijziging van het budget of een voorstel voor bijstelling van het beleid.*

Op basis hiervan zijn de volgende afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2023 mogelijk onrechtmatig:

- overschrijdingen van de lasten per product of per investeringskrediet groter dan € 100.000;
- onderschrijdingen van de baten per product groter dan € 100.000.

Voor deze afwijkingen van de begroting wordt bepaald of:

- afwijkingen passen binnen het bestaande beleid en/of een openeinde regeling betreffen;
- afwijkingen worden gecompenseerd door bijbehorende hogere baten of lagere lasten.

Naast de afspraken in onze financiële verordening, heeft de commissie BBV uitspraken gedaan over de vaststelling van begrotingsrechtmatigheid. Dit is hierna toegelicht bij de uitkomsten van de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het begrotingscriterium.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Op basis van de financiële verordening is het college verplicht om te zorgen voor het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen. Dit gebeurt niet door middel van een afzonderlijke nota M&O-beleid. In plaats daarvan wordt bij regelingen die gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik expliciet aandacht besteed aan risico-beheersing in de breedste zin van het woord. Daarnaast wordt bij de uitvoering van de audits expliciet aandacht besteed aan de beheersmaatregelen op fraudegevoelige terreinen.

Uitkomsten rechtmatigheidsverantwoording

We gaan achtereenvolgens in op de uitkomsten van rechtmatigheidsverantwoording ten aanzien van het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Begrotingscriterium

Voor het begrotingscriterium hebben we gecontroleerd of financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. In de financiële verordening is vastgelegd dat de raad de begroting vaststelt op productniveau. Waarbij overschrijdingen van de lasten en onderschrijdingen van de baten met meer dan 100.000 per product of per investeringskrediet gemeld dienen te worden. Echter moeten, op basis van een uitspraak van de commissie BBV, alle lastenoverschrijdingen als onrechtmatig worden aangemerkt. Derhalve zijn alle overschrijdingen van de lasten per product meegenomen in de rechtmatigheidsverklaring. Onderschrijdingen van de lasten en de baten en overschrijdingen van de baten kunnen als rechtmatig worden aangemerkt wanneer ze tijdig aan de raad zijn gemeld. Met de rekeningcommissie is afgesproken dat melding in de jaarstukken voor dit jaar als tijdig wordt aangemerkt. Verdere afspraken over tijdigheid moeten worden meegenomen in de aanpassing van de financiële verordening.

Conform de financiële verordening wordt bij een afwijking van meer dan 25.000 op productniveau (gesaldeerd) een toelichting opgenomen in de jaarstukken. Daarnaast is afgesproken op basis van de financiële verordening dat overschrijdingen van de lasten acceptabel zijn wanneer zij passen binnen het bestaande beleid, voortvloeien uit openeinde regelingen en/of worden afgedekt met bijbehorende inkomsten. De toelichting op de overschrijdingen is opgenomen in de verantwoording per product in het jaarverslag en in de toelichting op de restantkredieten.

Daaruit blijkt dat alle geconstateerde onrechtmatigheden passen binnen de door de raad meegegeven kaders en grenzen.

Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door de gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden. Deze voorwaarden liggen vast in de wet- en regelgeving en hebben in het algemeen betrekking op de omschrijving van de doelgroep of het project, de heffing- en/of declaratiegrondslag, normbedragen, de bevoegdheden, het voeren van een administratie, het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken en aan te houden termijnen bij besluitvorming, betaling, declaratie enzovoort. De gemeenteraad stelt vanuit de controlerende rol de norm waaraan het College moet voldoen. Aan de hand van deze norm toetst het college het voorwaardencriterium. De beoordeling van de rechtmatigheid spitst zich enerzijds toe op het handelen zelf en anderzijds op de uitkomsten van het handelen. In het intern controleplan is vastgesteld hoe de controles op het voorwaardencriterium plaatsvinden. Dit betreft controles binnen de volgende processen:

- Uitkeringen gemeentefonds
- Sociaal domein
- Inkoop & aanbesteding
- Salarissen
- Belastingen en heffingen
- Verbonden partijen
- Treasury
- Sisa
- Mutatie reserves
- Mutatie voorzieningen
- Subsidieverlening
- Grondexploitatie

- Leges overig
- Leges omgevingsvergunning

Uit deze controles zijn 2 onrechtmatigheden gekomen boven de rapportagegrens. Dit betreft de volgende constatering:

Jeugdhulp ingezet via foutieve route

Een medewerker van de Gemeente Renkum heeft jeugdhulp ingezet via een 315 bericht (verzoek om toewijzing). Dit is niet de juiste route aangezien alleen een daartoe gerechtigde arts of functionaris uit het rechterlijke domein via deze weg een maatwerkvoorziening inzet op grond van de Jeugdwet. Daarnaast zijn er geen stukken (aanvraag, rapportage met onderbouwing en beschikking) gearchiveerd waardoor ook niet wordt voldaan aan de voorwaarden die in de verordening zijn gesteld. De taakverdeling tussen de medewerker en jeugdconsulent lijkt tevens onvoldoende duidelijk. Er is sprake van een financiële fout. Inmiddels zijn voorstellen gedaan om te voorkomen dat deze foutieve route nog wordt gebruikt. Voor 2023 betreft het € 280.000 aan toewijzingen waarvan ruim € 100.000 ook daadwerkelijk is gedeclareerd. Deze bevinding is opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed

Tijdens de controle is gebleken dat twee inkopen ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. Dit betreft het sportbuurtwerk en de collectieve voorziening voor jeugdwerk. Het gaat om een totaal bedrag van € 229.000 + € 943.000 = € 1.172.000. Deze bevinding is opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. In 2024 worden stappen ondernomen naar een nieuwe juridische constructie voor de collectieve voorzieningen. Ten aanzien van het sportbuurtwerk onderzoeken we of en hoe we deze fout naar de toekomst toe kunnen herstellen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Op basis van de Financiële verordening is het college verplicht om te zorgen voor het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen. Dit gebeurt niet door middel van een afzonderlijke nota M&O-beleid. In plaats daarvan wordt bij regelingen die gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik expliciet aandacht besteed aan risicobeheersing in de breedste zin van het woord. Daarnaast wordt bij de uitvoering van de audits expliciet aandacht besteed aan de beheersmaatregelen op fraudegevoelige terreinen.

De documenten rondom handhaving en controle binnen het Sociaal domein zijn verouderd. Deze moeten worden geactualiseerd om zo het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen te verkleinen. Inmiddels is in regionaal verband het toezicht- en handhavingsskader Wmo en Jeugdwet vastgesteld. Voor de inkomensregelingen moet actualisatie nog plaatsvinden. Daarnaast moet nog aandacht worden besteed aan M&O beleid voor de Wet Inburgering.

Vanuit handhaving zijn in 2023 51 meldingen onderzocht. In 32 gevallen heeft dit geleid tot een ongewijzigde voortzetting van het recht op bijstand, 8 maal was sprake van een beëindiging en 5 keer heeft dit geleid tot een terugvordering. De overige 6 meldingen zijn nog in onderzoek. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat er voor het M&O criterium rechtmatig is gehandeld.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

1. Algemene informatie

Doel	Regionale samenwerking doelgroepenvervoer, aanvullend op OV
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	2015
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	18 gemeenten regio Arnhem en Nijmegen
Financieel belang	Bij reguliere besluiten vertegenwoordigt iedere gemeente 1 stem. Het belang van Renkum is dan 5%. Er geldt een escape procedure voor bijzondere situaties. In dat geval wordt gestemd op basis van (ongewogen) inwoner aantallen. De zeggenschap van Renkum is dan 4%.
Bestuurlijk belang	wethouder Marinka Mulder, bij vervanging wethouder Joa Maouch
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	AVAN verzorgt het vraagafhankelijk vervoer en het routevervoer. In zijn vergadering van 30 januari 2018 heeft het college besloten het leerlingenvervoer nog niet onder te brengen bij AVAN.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In 2023 zijn er geen specifieke zaken te melden voor de BVO DRAN

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

In 2023 zijn de uitgaven onder de prognose gebleven.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	0	0	0	735.515	0

De hierboven getoonde bedragen zijn inclusief de kosten voor het vervoer zelf die door onze inwoners met indicatie worden gemaakt. De kosten die door de BVO worden gemaakt bedragen hiervan ca 15% t.o.v. het budget bedrag 2022. Het verwachte resultaat over 2023 laat nog steeds een incidenteel voordeel zien dat veroorzaakt wordt door het teruglopen van het gebruik van vervoer onder invloed van de Covid-19 crisis. Het gebruik van het vraagafhankelijk vervoer trekt over 2023 licht aan.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

De regelingen die gebruik maken van het AVAN-systeem zijn open-einde-regelingen (Wmo, Jeugdwetvervoer). Dit betekent, dat de kosten kunnen oplopen, naarmate er meer vervoersvragen komen. De deelnemende gemeenten zijn voor hun inwoners verantwoordelijk voor de dekking van die kosten. Voor de Wmo is het risico van overschrijding op sociaal-recreatief vervoer ingeperkt, omdat we met een kilometerplafond werken. Er zijn geen aanvullende maatregelen die substantieel effect hebben.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Zie hiervoor

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking verloopt naar tevredenheid. advies is continueren van de samenwerking.

BVO De Connectie (intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie)

1. Algemene informatie

Doel	Een belangrijke aanleiding voor de gemeente Renkum om de bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie op te richten is dat door het samenwerken met de gemeenten Arnhem en Rheden we onze bestuurskracht kunnen vergroten. We gaan er vanuit dat door het bundelen van de uitvoeringstaken in De Connectie we (voorlopig) een zelfstandige gemeente kunnen blijven. De Connectie vermindert namelijk onze kwetsbaarheid op bedrijfsvoeringsgebied. Ook vergroot De Connectie de kansen voor medewerkers van de drie gemeenten, omdat zij bij de bedrijfsvoeringsorganisatie meer doorgroeimogelijkheden hebben.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	1 maart 2016
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden.
Financieel belang	- De portefeuillehouders bedrijfsvoering van de drie gemeenten vormen het bestuur van De Connectie. De leden van het bestuur hebben ieder één stem. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, met uitzondering van een aantal specifiek in de gemeenschappelijke regeling genoemde situaties. - Het financiële aandeel van de gemeente Renkum bedraagt (op basis van de meerjarenprogrammabegroting) 10,92%.
Bestuurlijk belang	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente Renkum in het bestuur van de Connectie.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	De Connectie voert voor ons de uitvoeringstaken behorende bij ICT, inkoop & aanbesteding, facilitaire zaken & frontoffice, documentaire informatievoorziening, personeels- & salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties en secretariaat.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De belangrijkste voorwaarde voor het financiële succes van De Connectie is het harmoniseren van processen, het standaardiseren van de werkwijze en verregaande digitalisering.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Net als vorig jaar zal het komend jaar in het teken staan van de (uitvoering van de) heroriëntatie van de drie pijlers governance, groeiambitie en financieel perspectief. Groeiende aandacht is er voor de verdere versterking van de samenwerking en verdergaande harmonisering.

Daarnaast wordt een wijziging van de financieringsmethode voorbereid. Die is vanaf de start gebaseerd op inputfinanciering, maar wordt naar verwachting gewijzigd in outputfinanciering. Op die manier betaalt iedere gemeente naar de hoeveelheid werk die wordt afgenomen. Op dit moment wordt dit uitgewerkt en worden de (financiële) consequenties hiervan in beeld gebracht.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	4.073.000	.17.199.000	1.289.000	5.427.000	0

Conform de werkwijze voorgaande jaren worden eventuele resultaatbestemmingen na besluitvorming verwerkt in het opvolgend begrotingsjaar.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandvermogen / risicobeperkende

Ik zie dat er in de paragraaf verbonden partijen nog een oude tekst staat bij de risico's van de Connectie (onderdeel 4.1):

Binnen de Connectie vindt periodiek een inventarisatie plaats van de risico's die zich kunnen voordoen. De Connectie heeft zeer beperkt beschikking over eigen weerstandscapaciteit. Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen, worden de gemeenten hiervoor aangesproken. De laatste risico-inventarisatie binnen De Connectie is uitgevoerd voor de Meerjarenbegroting 2024-2027. De geïnventariseerde risico's tellen op tot een risicoscore van € 5.375.000.

Daarnaast werkt De Connectie aan een systeem voor outputsturing en -verrekening. Deze nieuwe bekostigingssystematiek kan een herverdeling van de bijdragen van de drie gemeenten tot gevolg hebben.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Het afgelopen jaar heeft De Connectie belangrijke stappen gezet ten aanzien van de invulling van het risicomanagement. Zo heeft er een uitgebreide risico-inventarisatie plaatsgevonden. Waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen genomen. De komende jaren gaat De Connectie verder met het door ontwikkelen van het risicomanagement door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

We adviseren om de samenwerking te continueren.

Euregio Rijn-Waal

1. Algemene informatie

Doel	De Euregio Rijn-Waal heeft als doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.
Rechtsvorm	Doordat we onderdeel zijn van de Euregio besluiten we mee over en participeren we actief in grensoverschrijdende projecten die in de Euregio worden uitgevoerd. We dragen daarmee bij aan de versterking van de regionale economie en (economische) infrastructuur. Ook onderstrepen we het belang van de Europese eenwording en vergroten we het bewustzijn daarover.
Datum oprichting	Gemeenschappelijke regeling Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010.

Vestigingsplaats	Kleve
Deelnemende partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas.
Financieel belang	Renkum heeft 3 stemmen in de Euregioraad.
Bestuurlijk belang	Burgemeester Agnes Schaap lid van het dagelijks bestuur van de Euregioraad en voorzitter van de Commissie voor financiën en projecten. Twee raadsleden en de burgemeester vertegenwoordigen Renkum in de Euregioraad.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	In de Regio Rijn-Waal is grensoverschrijdende samenwerking vanzelfsprekend. Er zijn nieuwe, duurzame sociaaleconomische grensallianties gelegd (ook cross-over) waarin overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld informatie uitwisselen en nauw samenwerken. Deze organisaties weten elkaar in alle sectoren grensoverschrijdend te vinden. Zij profiteren van elkaars kennis en netwerken en beantwoorden samen de vraagstukken van de toekomst.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

N.v.t.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Vanaf 2024 wordt de inwonerbijdrage aan de Euregio geïndexeerd. Voor 2024 gaat het om een indexatie van 3,35%.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023				8.300	0

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De Euregioraad besluit over de begroting van de Euregio Rijn-Waal. We ontvangen jaarlijks de jaarverslagen van de Euregio.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Met ons lidmaatschap van de Euregio kunnen we gebruik maken van subsidiemogelijkheden waarmee we onze doelen beter kunnen realiseren. We hebben de afgelopen jaren direct geprofiteerd en profiteren nog steeds van de Euregionale samenwerking in de vorm van projecten gesubsidieerd via de Euregio.

De Euregio draagt verder bij aan diensten waar inwoners, bedrijven, organisaties en (kennis)instellingen uit onze gemeente rechtstreeks zelf gebruik van kunnen maken. Denk hierbij aan het GrensInfoPunt in Kleve waar grenslandelaars en werkgevers worden geholpen; leerlingen uit Renkum die op scholen en ROC's in de regio zitten die samenwerken om het aanbod aan buurttaal- en buurcultuuronderwijs in de Euregio te versterken; en ziekenhuizen, zorginstellingen en patiënten die profiteren van de verbetering van de gezondheidszorg in de grensregio dankzij de samenwerking in het Euregionaal Forum Grensoverschrijdende Gezondheidszorg.

Gelders Archief

1. Algemene informatie

Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland
Financieel belang	Renkum heeft één stem in het algemeen bestuur
Bestuurlijk belang	Burgemeester A. Schaap vertegenwoordigt behalve Renkum ook de gemeenten Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last die uit dezelfde personen bestaat.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Het Gelders Archief is een betrouwbare partner voor het beheren van de collecties (zowel fysiek als digitaal) van en voor zijn publieke en particuliere relaties. Door optimalisering van de toegankelijkheid van de collecties, draagt het bij aan een transparante overheid en aan kennisverspreiding over het verleden van Gelderland. Het Gelders Archief beheert archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. Het Gelders Archief fungeert als inspecteur van onze archieven en controleert of wij op de juiste wijze met documenten (fysiek en digitaal) omgaan en of de bewaaromstandigheden (fysieke archief kelder en digitale opslag) goed zijn.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Door de voortgaande digitalisering van processen en daaruit voortkomende digitale documenten komt de noodzaak tot digitale bewaring ook steeds dichterbij. Het Gelders Archief zal samen met de deelnemers en De Connectie onderzoeken hoe vormgegeven kan worden aan de digitale bewaring.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Door de economische situatie is het mogelijk dat bezuinigingen van de rijksoverheid of deelnemende gemeenten van invloed zijn op de financiële situatie.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	852.027	18.273.747	-59.818	203.390	0

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Het Gelders Archief boekt sinds 2013 een positief resultaat op basis van de structurele lumpsum en inkomsten (uit projecten). Vanaf 2013 wordt er - gelet op dit positieve resultaat - gewerkt aan de opbouw van het weerstandsvermogen. Dit vermogen bedraagt per 1 januari 2023 € 462.852 (betreft 9.5% van de deelnemersbijdragen).

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Om tegenvallers op te kunnen vangen heeft het Gelders Archief in de vorm van een algemene reserve (ca. 5% van de deelnemersbijdragen) weerstandsvermogen. In de statuten is vastgelegd dat deze reserve in enig jaar niet hoger mag zijn dan 10%.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Het Gelders Archief is belast met een deel van de beheerstaken. Eén van de belangrijkste taken is het beheren van de blijvend te bewaren archiefbescheiden in de door het Gelders Archief aangewezen archiefbewaarplaats(en). Daarnaast heeft het Gelders Archief een toezichthoudende en adviserende rol ten aanzien van de overige (vernietigbare) archiefbescheiden. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de archivaris (de directeur van het Gelders Archief). De archivaris houdt als het ware toezicht op het dagelijks (archief)beheer door De Connectie. De archivaris voert daartoe jaarlijks controles uit op belangrijke archiefonderdelen en rapporteert hierover.

Advies: samenwerking continueren

MGR Centraal Gelderland Sociaal Domein

1. Algemene informatie

Doel	Samenwerking en samenhang binnen het sociaal domein op uitvoerend niveau bereiken op inkoop Wmo2015, JW en Participatie, op onderwijs leerplicht, op werkparticipatie binnen de regio Centraal Gelderland.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	2017
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Financieel belang	Op basis van inwonersaantal (Renkum 7%)
Bestuurlijk belang	Wethouder Marinka Mulder, bij vervanging wethouder Joa Maouche
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	De regeling heeft 6 modules. Inkoop sociaal domein, Onderwijs (Regionaal Bureau leerplicht), WgSW (Werkgeverschap sociale werkplaats), WSP (Werkgevers service punt), Beheer. Beheer betreft alle modules (overhead en contractbeheer) en Facilitering overige taken Sociaal Domein. Wij nemen deel aan Inkoop Sociaal Domein en Onderwijs. Beheer en Facilitering zijn automatisch verbonden aan alle modulen.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In 2023 is de regeling aangepast en is de module facilitering ondersteuning SD conform het voorstel toegevoegd.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Er zijn geen specifieke afwijkingen ten aanzien van de begroting.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	714	6.757	0	315	0

De bedragen zijn gebaseerd op de in april 2024 ontvangen jaarrekening

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

De kosten voor de module inkoop worden gevormd door de uitvoering van de inkoop, onderwijs en een relatief deel van de overhead (naar rato verdeeld over de modules). Wijzigingen worden via de bestuurscommissies voorgesteld aan het algemeen bestuur en via de begroting doorgevoerd nadat deze zijn voorgelegd voor een zienswijze aan de raden. De vaststelling is op basis van 3/4 stemmen.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De kosten die zijn gemoeid met de MGR betreffen die van de uitvoering van de opdracht. Er zijn geen middelen voor het volume van de inkoop zorg die naar de MGR vloeien. Via het DB, AB en de BC's en op basis van de Wgr heeft het bestuur invloed op uitvoering en begroting.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking is functioneel. De risico's zijn door de wijze waarop de kostenverdeling is georganiseerd op basis van toerekening de kosten aan de modules van deelname laag. De samenwerking is met name van belang in het kader de Norm voor Opdrachtgeverschap (opdracht vanuit het rijk) waaruit de verplichting voortkomt tot regionale samenwerking onder andere gericht het terugdringen van bureaucratie op het gebied van inkoop SD voor de aanbieders. Advies: continueren.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

1. Algemene informatie

Doel	Uitvoering van de VTH taken bouw en milieu en het juridische deel van de APV taken.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	12 november 2012
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	de Provincie Gelderland en de volgende gemeenten: Zevenaar, Westervoort, Duiven, Rheden, Rozendaal, Doesburg, Overbetuwe, Lingewaard, Arnhem, Renkum
Financieel belang	12 van de 102 stemmen

Bestuurlijk belang	Wethouder Joa Maouche is voorzitter van het DB en het AB, ambtelijk vertegenwoordigd in het partneroverleg.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Onder andere het verlenen van bouw- en milieuvergunningen, het uitvoeren van bouw- en milieutoezicht, bezwaar- en beroepszaken en het uitvoeren van projecten zoals bijvoorbeeld het project energiebesparing.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In 2024 treden de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking. Als gevolg daarvan zal er een overheveling van het bevoegd gezag voor de bodemtaken van provincie naar gemeenten plaatsvinden. Uit een eerste onderzoek blijkt dat de invoering van de Wkb ons ongeveer €50.000 extra kost. De praktijk zal uitwijzen of dit ook daadwerkelijk klopt.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	857.000	1.056.000	voorlopig resultaat 145.000	1.489.000	-

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

N.v.t.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

1. Algemene informatie

Doel	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is opgericht met het doel om slagkracht te organiseren voor de grote opgaven die op de regio afkomen en om te komen tot een transparante en democratisch gelegitimeerde regionale besluitvorming. De samenwerking in de Groene Metropoolregio is opgevegericht. De regionale opgaven - de Verbonden Regio, Productieve Regio, Circulaire Regio, Ontspannen Regio en Groene Groeiregio - zijn gericht op het bereikbaar houden van de regio; het duurzaam, energieneutraal en circulair maken van de regio; en het zorgen voor het behoud van de leefomgeving en de ontspannen leefkwaliteit in de regio.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	1 januari 2021
Vestigingsplaats	Elst
Deelnemende partijen	18 gemeenten: Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Financieel belang	- Het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio bestaat uit 18 leden; iedere gemeente vaardigt een collegelid af. De afgevaardigden hebben een stemverhouding naar rato van het inwonertal van de gemeente. Renkum heeft twee stemmen in het algemeen bestuur. Voor de begroting van het regiobureau (de inwonerbijdrage) is de stemverhouding: de meerderheid van stemmen onder de voorwaarde dat die de meerderheid van de inwoners vertegenwoordigen. - Uitgangspunt van de samenwerking in de Groene Metropoolregio is dat deze opgevegericht is: de regiogemeenten stellen concrete regionale opgaven in een jaarlijks programma vast. Iedere gemeente kan daarbij intekenen op één of meerdere regionale opgaven. We kunnen als Renkum zelf besluiten of we met een opgave willen meedoen, en daarvoor budget en capaciteit beschikbaar stellen.
Bestuurlijk belang	Burgemeester Agnes Schaap vertegenwoordigt Renkum in het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio. Tevens is zij bestuurlijk opdrachtgever van de regionale opgave de Ontspannen Regio. Wethouder Joa Maouche is lid van het bestuurlijk opgaveteam van de regionale opgave de Circulaire Regio. Raadsleden Dorien Firet en Oswald Velthuisen vertegenwoordigen Renkum in de Regioagendacommissie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	We moeten als gemeente in staat zijn om ons aan te passen aan een steeds veranderende omgeving en kunnen aansluiten op de wensen en initiatieven uit onze samenleving. Om wendbaar te zijn moeten we samenwerken waar dat helpt. We kunnen als individuele gemeente grotere uitdagingen/ opgaven niet alleen aan en daarom moeten we samenwerken met de andere overheden in de Groene Metropoolregio.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Na een proces dat was gestart in het voorjaar van 2019 om de regionale samenwerking in de regio Arnhem en Nijmegen te versterken, hebben de gemeenteraden van de achttien regiogemeenten eind 2020 ingestemd met het oprichten van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ter vervanging van het GO Regio Arnhem-Nijmegen.

De verstrekte samenwerking in de Groene Metropoolregio kenmerkt zich door:

- Een nieuwe regionale agenda die aansluit bij de agenda van andere overheden en maatschappelijke partners.
- Met een scherpere profilering en lobby, met een heldere visie en ambitie gericht op kwalitatieve groei en stedelijke ontwikkeling in balans met een groene en ontspannen leefkwaliteit.
- Met een nieuwe transparantie: de individuele raden kunnen zelf beslissen aan welke opgaven ze deelnemen en het budget en mandaat dat daarbij wordt verleend.
- Met een nieuwe slagvaardigheid: een programmatische aanpak, waarin per opgave ruimte en mandaat wordt gegeven om (met maatschappelijke partners) een welomschreven opdracht tot uitvoering te brengen.
- Met een bestuur en een klein regiobureau dat de samenwerking binnen de opgaven regisseert en faciliteert.

Op basis van de Regionale agenda 2023-2024 van de Groene Metropoolregio nemen we in 2023 en 2024 deel aan alle vijf de regionale opgaven.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

De bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de Groene Metropoolregio (het regiobureau) bedraagt voor 2023 €2,57 per inwoner. De bijdrage is met €0,07 per inwoner gestegen ten opzichte van 2022 vanwege een indexering van de kosten van 2,7%. Dit betekent voor Renkum een basisbijdrage van in totaal € 80.721 in 2023. Ook voor de jaren daarna zal de inwonerbijdrage stijgen als gevolg van indexatie van de kosten.

De raad heeft de intentie uitgesproken om deel te nemen aan de regionale opgaven voor de periode 2023-2024. Indien definitief wordt besloten tot deelname, zal inwonerbijdrage voor de opgaven voor Renkum voor 2023 in totaal €153.664 bedragen. De Provincie Gelderland heeft aangegeven de bijdrage van de regiogemeenten aan de regionale opgaven te verdubbelen. Dat betekent dat met meer budget beschikbaar is om de doelstellingen van de vijf regionale opgaven te behalen, zonder dat het ons meer kost.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	183.255	25.000	197.682	234.913	0

In het bovenstaande overzicht is de inwonerbijdrage voor de organisatorische en bestuurlijke basis - en dus niet voor deelname aan de regionale opgaven - opgenomen (op basis van *Concept Jaarstukken 2023* van de Groene Metropoolregio).

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

N.v.t.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is in 2021 van start gegaan. Het is daarom nog vroeg om te beoordelen of de versterkte samenwerking in de regio zijn vruchten afwerpt. Daarnaast is de regio pas vanaf 2022 echt van start gegaan met alle activiteiten in het kader van de regionale opgaven. In het algemeen dragen de regionale opgaven in belangrijke mate bij aan onze eigen beleidsdoelstellingen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

1. Algemene informatie

Doel	Behartiging van de belangen en uitvoering van de hieraan verbonden taken op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	3 maart 2011 (gewijzigd bij raadsbesluit nr 9)
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Financieel belang	Renkum heeft in het AB één stem, net als de andere deelnemers. Besluiten betreffende de begrotingen en de jaarrekeningen worden genomen op basis van gewogen stemrecht.
Bestuurlijk belang	Burgemeester en wethouder Marinka Mulder hebben zitting in Algemeen bestuur (= regionaal college hulpverlening). De bestuurscommissies veiligheid en gezondheid (BOVT en BOPG) kennen grotendeels dezelfde samenstelling als het AB. De burgemeester en de portefeuillehouder zijn in hun kwaliteit van leden van het algemeen bestuur ook lid van deze bestuurscommissies.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) is de wettelijk aangewezen organisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid (GGD) en rampen. VGGM zorgt voor de gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden wat betreft het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen, beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen, het organiseren en coördineren van ambulance-hulpverlening, het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen, het bevorderen van de totstandkoming van collectieve preventie (volksgezondheid) en de continuïteit daarvan, de afstemming tussen preventieve en curatieve gezondheidszorg, de uitvoering van collectieve preventie betreffende infectieziekten en ter zake van de gezondheidsrisico's voor jeugdigen.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Op het gebied van Gezondheid (GGD) zijn de uitgangspunten voor de toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg en algemene gezondheidszorg regionaal geformuleerd.

Op het gebied van bedrijfsvoering is (door)gewerkt aan versteviging de organisatie. Onder andere doordat bedrijfsvoering in het verleden niet meegroeide met de groei in taken van de VGGM en als gevolg van nieuwe eisen aan de organisatie door digitale ontwikkelingen is deze versteviging noodzakelijk.

Voor de brandweer leidt de invoering van de omgevingswet tot een taakaanpassing voor de brandweer op het gebied van brandpreventie.

Op het gebied van crisisbeheersing wordt naar aanleiding van de 'versterking van crisisbeheersing', in opdracht van het ministerie van J&V, de van voorbereiding op crises verstevigd en wordt de inzet bij langdurige crises gewaarborgd.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Ten opzichte van de begroting GGD zijn de uitgaven lager uitgevallen dan geprognostiseerd in de begroting van de VGGM 2023.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	7.579	21.162	1.730	3.038	0

bron: concept jaarrekening 2023 VGGM (bedragen * € 1.000).
exclusief de subsidie die aan de stichting Veilig Thuis wordt toegekend.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Een groot deel van de bijdrage aan VGGM wordt bepaald door de inwonersbijdrage. Afgesproken is dat de VGGM de inwonersbijdrage incidenteel mag verhogen als het weerstandsvermogen van de VGGM onvoldoende hoog is.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De opsomming van beleidsmatige ontwikkelingen is onderverdeeld in twee onderdelen, te weten: wettelijke ontwikkelingen en branche ontwikkelingen. VGGM wil de verschillende kansen en risico's voor gemeenten in beeld brengen om hen zo in staat te stellen hun verantwoordelijkheden te kunnen nemen. De beleidsmedewerkers van de betrokken gemeenten trekken in adviserende zin gezamenlijk op. De beleidsadviseurs veiligheid en de directeur brandweer van de VGGM voeren periodiek overleg. Advies t.a.v. de begroting van de VGGM wordt voorbereid door z.g.n. 'kopgroep', de financiële experts van de grote gemeenten.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking in de veiligheidsregio is bij wet opgelegd (derhalve is uittreden geen overweging). De beleidsdoelen moeten op efficiënte (kosteneffectieve) wijze worden gehaald. De ambtelijke advisering is daarop ingesteld.

Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

1. Algemene informatie

Doel	• Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afvalaanbiedstation • Onderhouden en schoonhouden (deels) van de openbare ruimte
Rechtsvorm	NV
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001
Vestigingsplaats	Ede
Deelnemende partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede, Renswoude, Veenendaal en toetreding Scherpenzeel per 1 januari 2024.
Financieel belang	Renkum heeft net als Wageningen, Ede en Veenendaal drie stemmen in de AvA. Renswoude en Scherpenzeel hebben ieder één stem.
Bestuurlijk belang	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Opdrachtgevende gemeenten, bedrijven en particulieren ontzorgen op het gebied van afval en reinigen en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner De ACV houdt zich met uitvoeringszaken bezig. Afstemming tussen afvalbeleid en –uitvoering is geborgd in het periodieke overleg tussen ACV en gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Renkum heeft in het Afvalbeleidsplan 2021 de ambitie uitgesproken om in 2023 toe te werken naar maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. Deze doelstelling is inmiddels behaald. Voor het jaar 2025 wordt zelfs gemikt op maximaal 80 kg restafval per jaar. Op de langere termijn volgt Renkum de landelijke doelstelling om in 2050 geheel afvalloos te zijn. Deze doelstelling past in wat wordt genoemd de 'circulaire economie', die erop is gericht zoveel mogelijk 'afvalstoffen' als grondstof weer in te zetten.

In het Afvalbeleidsplan 2021 is met een pakket aan maatregelen, verwoord in het Uitvoeringsprogramma 2021-2025, aangegeven op welke manier Renkum toewerkt naar minder afval. Uitgangspunt hierbij is dat de investeringen moeten leiden tot een kostenreductie. Een voorbeeld hiervan is de invoering van een kliko voor pmd in combinatie met een twee- of driewekelijkse inzamelfrequentie. Deze maatregel levert een besparing op waarvan andere deelprojecten uit het uitvoeringsprogramma gefinancierd kunnen worden. Overigens wordt de pmd-kliko pas ingevoerd zodra de aangepaste regelgeving de huidige manier van inzamelen met zakken, financieel onverantwoord maakt. Een ander voorbeeld is dat met het uitbreiden van de scheidingsmogelijkheden bij hoogbouwlocaties minder restafval naar de verbrandingsoven gaat. Hierdoor hoeft minder afval als restafval afgevoerd te worden wat leidt tot een besparing op de verwerkingskosten.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Uitgangspunten voor de operationele begroting worden jaarlijks afgestemd met de opdrachtgever, gevolgd door een financiële vertaling. Daarbij worden tarieven geïndexeerd conform de afspraken, terwijl verwerkingstarieven jaarlijks worden beoordeeld. In 2023 zijn buiten indexatie en de verwerkingskosten geen aanpassingen gedaan in de opdrachten vanuit gemeente Renkum.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	15.025.000	20.074.000	1.083.000	3.380.000	21.735

* 2023 betreft de concept jaarrekening. In juni 2024 wordt de jaarrekening van ACV vastgesteld in de AvA.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Met de toetreding van Scherpenzeel (per 1-1-2024) heeft er naast de uitgifte van 197.003 nieuwe aandelen ook een herverdeling van de bestaande aandelen plaatsgevonden. Hierdoor is het aantal Renkumse aandelen in ACV verlaagd met 24.622 stuks waardoor het totaal aantal Renkumse aandelen nu 699.862 stuks is (het totaal aantal aandelen ACV bedraagt 6.043.006 stuks). Het belang van Renkum in ACV is na de toetreding van Renswoude verlaagd van 12,4% naar 11,58% .

Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend, zijnde 3% over het aandelenkapitaal.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De aandeelhoudende gemeenten hebben periodiek overleg met de bestuurder van ACV. In dit overleg worden de begrotingen, jaarstukken etc. besproken. De portefeuillehouder wordt met de adviezen van de financiële consulenten/ controllers gevoed.

De Raad van Commissarissen is door de aandeelhouders aangesteld als toezichthouder en heeft periodiek overleg met de bestuurder van ACV.

Hiernaast zijn de opdracht gevende wethouders periodiek in overleg met ACV.

Daarnaast is er twee keer per jaar overleg met de commissaris.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

ACV is een goed functionerend en renderend bedrijf, getuige het jaarlijkse positieve bedrijfsresultaat. Geadviseerd wordt om het aandeelhouderschap te continueren.

BNG Bank

1. Algemene informatie

Doel	De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.
Rechtsvorm	NV
Datum oprichting	1914
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen

Financieel belang	0,16 % (89.739 van totaal 55.690.720 aandelen)
Bestuurlijk belang	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Gedurende het begrotingsjaar verwachten wij geen veranderingen in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.) Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt, zien wij ons aandelenbezit in BNG Bank als een duurzame belegging.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 254 miljoen (2022: EUR 300 miljoen). In lijn met het staande beleid heeft BNG Bank 50% van de nettowinst uitgekeerd, gecorrigeerd voor de uitkering op het additioneel Tier1-kapitaal. Dit komt neer op een dividenduitkering van EUR 120 miljoen, EUR 2,16 per aandeel. Voor Renkum komt dat neer op € 193.800 (2022: 224.300). Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst voor komende jaren. Vanwege het moment waarop de dividenduitkering plaatsvindt, wordt deze verwerkt in het jaar van ontvangst. De dividenduitkering over 2022 is verwerkt in deze jaarstukken over 2023. De dividenduitkering over 2023 wordt in 2024 verwerkt.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2023	4.721.000.000	110.819.000.000	254.000.000	0	193.800

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit.

Het door BNG Bank uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

BNG keert jaarlijks een behoorlijk dividend uit. Er is geen reden de aandelen te verkopen.

Advies: aandeelhouderschap continueren.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 31 januari 2024 heeft de raad de nieuwe nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota Grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen de diverse ruimtelijke ontwikkelingen gerealiseerd worden. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren. Grondbeleid is een instrument dat naast andere kan worden ingezet om bepaalde bestemmingen te realiseren. Het blijft niet beperkt tot het via het bestemmingsplan mogelijk maken van bepaalde functies. Het kan ook leiden tot het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen, het verwerven van gronden en het uitgeven van kavels voor o.a. woningbouw. In de ruimtelijke ordening gaat het erom te komen tot een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte over degenen die ruimte vragen ("claims" van bewoners, winkels, sociaal-culturele ruimten, bedrijven, openbaar groen etc.). Grond is schaars, dus in het toekennen van claims worden na afweging van belangen keuzes gemaakt. Het resultaat van die afweging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan.

Voor de (her)ontwikkeling van bouwlocaties worden kosten gemaakt. Het gaat o.a. om kosten voor de verwerving van de grond - als de gemeente aankoopt - en het beheren en het uitgeven van gronden alsmede kosten voor de aanleg van wegen & pleinen, riolering, verlichting en openbaar groen en speelruimte. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten die normaal gesproken uit bouwprojecten voortvloeien. Indien de gemeente het eigendom van de grond heeft, is dat mogelijk via de opbrengsten bij de gronduitgifte. Indien andere partijen echter het eigendom in handen hebben, moet de gemeente zoeken naar andere manieren om haar kosten op de zakelijk belanghebbenden bij het bouwproject te verhalen. Grondbeleid is er mede op gericht de verdeling van de kosten en baten bij de ontwikkeling van bouwlocaties tussen de betrokken partijen te regelen. Daarover moeten tussen partijen duidelijke afspraken worden gemaakt. De Grondexploitatiewet biedt hiervoor een kader.

Financiële positie en resultaatverwachting

Het grondbedrijf is samen met de afdeling financiën bezig de financiële sturing voor ruimtelijke ontwikkelingen te verbeteren. Het doel is om meer inzicht te geven in de kosten en opbrengsten die gemaakt worden bij de ontwikkeling van gronden en de inzet van personeel en middelen.

Bij de jaarrekening 2023 maken we voor de tweede keer een Meerjaren Perspectief Grondbedrijf (MPG). Dit document wordt vertrouwelijk ter inzage gelegd voor de raad. In het MPG wordt per project de stand van zaken en het verloop van de inkomsten en uitgaven weergegeven. Vanaf de jaarrekening 2023 geven we voor het eerst een volledig en integraal overzicht, van zowel grondexploitaties als kostenverhaalallocaties, waarbij MPG en jaarrekening op elkaar aansluiten.

Voor de volgende grondexploitatie project is een exploitatieberekening opgesteld over de hele planperiode:

- 3B4 Woningbouw
- Centrumplan Doorwerth
- Veentjesbrug

Deze projecten wordt op de balans bij voorraden opgenomen.

3b4 Woningbouw

Dit project zit in de afrondende fase en zal in 2024 worden afgesloten.

Centrumplan Doorwerth

Het project Centrumplan Doorwerth heeft een lange voorgeschiedenis. Het is ontstaan vanuit een burgerparticipatieproces dat vertaald is in een masterplan dat door de raad in 2017 is vastgesteld als uitgangspunt voor het project Centrumplan Doorwerth. Het doel van dit project is het realiseren van een kloppend dorpshart voor Doorwerth. Op basis van dat masterplan is het project verder uitgewerkt waarbij de twee bestaande basisscholen en de kinderopvang/naschoolse opvang ondergebracht worden onder één dak op een nieuwe locatie, de realisatie van rond de 60 woningen, de realisatie van een nieuw ontmoetingsdeel en een openbare ruimte die alles bij elkaar moet brengen en het dorp een nieuw hart geeft waar dorpsgenoten elkaar kunnen ontmoeten.

Op basis van de huidige uitgangspunten is het resultaat voor Centrumplan Doorwerth **€ 296.000,- negatief NCW**. In het MPG 2023 was het resultaat NCW ca. € 377.000,- negatief en daarmee is het resultaat met ca. € 41.000,- verbeterd. Deze verbetering wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kosten minder hard zijn gestegen dan oorspronkelijk was verwacht. Daartegenover zijn de grondopbrengsten weer harder gestegen dan was verwacht.

	Boekwaarde	Prognose	Totaal
Kosten	€ 1.377.678	€ 3.978.104	€ 5.355.782
Opbrengsten	€ 0	€ 5.029.309	€ 5.029.309
Nominaal saldo	-€ 1.377.678	€ 1.051.205	-€ 326.473
Inflatie (kosten 5%; opbrengsten 1,5%)			€ 35.298
Rente: 0,61%			-€ 35.844
Eindwaarde (31-12-2027)			-€ 327.019
Netto contante waarde (01-01-2024)			-€ 296.191

Veentjesbrug

De gemeente Renkum wil de kwaliteit van de leefomgeving op en rondom het woon-werk gebied Klingelbeek verbeteren. Essentieel onderdeel van deze transformatie was de verplaatsing van Jansen Recycling & Transport BV (hierna te noemen Jansen) van Klingelbeek naar Veentjesbrug. In 2022 is daarom de ontwikkelstrategie Klingelbeek-Veentjesbrug en de grondexploitatie Veentjesbrug vastgesteld. Daarom heeft de gemeente twee percelen aangekocht op Veentjesbrug.

In 2023 heeft Jansen aangegeven niet te willen verhuizen naar Veentjesbrug waardoor bedrijventerrein Veentjesbrug een 'algemeen' bedrijventerrein is geworden. Door deze wijziging is marktadvies opgevraagd bij een (lokale) vastgoedadviseur om de marktconformiteit van een algemeen bedrijventerrein binnen de gemeente Renkum te toetsen. Verder is de stedenbouwkundige invulling nader geoptimaliseerd.

Momenteel wordt ook onderzoek gedaan naar een mogelijke invulling van de nieuwe gemeentewerf op bedrijventerrein Veentjesbrug. Daarover is eerst besluitvorming noodzakelijk waardoor tijdens het MPG 2024 nog geen rekening is gehouden met deze keuze. Eventuele wijzigingen kunnen pas na besluitvorming worden verwerkt.

Op basis van de huidige en vastgestelde uitgangspunten is het resultaat van Veentjesbrug ca. **€ 490.000,- negatief NCW**. In het MPG 2023 was dit resultaat NCW ca € 406.000, negatief-

waardoor het resultaat verslechtert met ca. € 84.000,-. Deze verslechtering wordt veroorzaakt door lagere grondopbrengsten en hogere kosten voor het bouw- en woonrijp maken. Op basis van het advies van de vastgoedadviseur is de gemiddelde m² kavelprijs naar beneden bijgesteld en de kosten voor het bouw- en woonrijp maken zijn op basis van de nieuwe stedenbouwkundige invulling opnieuw geraamd. Daartegenover is de verwerving van (mogelijk) derde perceel ook opnieuw getaxeerd. Deze getaxeerde waarde ligt lager dan waar tijdens de het MPG 2023 rekening mee is gehouden.

	Boekwaarde	Prognose	Totaal
Kosten	€ 2.177.015	€ 1.656.521	€ 3.833.536
Opbrengsten	€ 0	€ 3.333.363	€ 3.333.363
Nominaal saldo	-€ 2.177.015	€ 1.676.842	-€ 500.173
Inflatie (kosten 5%; opbrengsten 0%)			€ 30.186
Rente: 0,61%			-€ 60.590
Eindwaarde (31-12-2027)			-€ 530.577
Netto contante waarde (01-01-2024)			-€ 490.171

Ten tijde van de actualisatie van het MPG 2024 wordt onderzocht of de nieuwe gemeentewerf gerealiseerd kan worden op Veentjesbrug. Dit kan betekenen dat bepaalde uitgangspunten zoals aantal m² uitgeefbaar, verharding en de invulling in de grondexploitatie Veentjesbrug wijzigen. Een eventuele correctie hiervan kan het resultaat van de grondexploitatie (aanzienlijk) verslechteren. Ten tijde van het opstellen van het MPG is dit nog niet volledig inzichtelijk en de keuze voor het vestigen van de nieuwe gemeentewerf op Veentjesbrug is daarmee ook nog onduidelijk.

Paragraaf 8 Openbaarheidsparagraaf

De gemeente is verplicht om jaarlijks verslag uit te brengen over de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Dit gebeurt via de openbaarheidsparagraaf in de jaarrekening.

In 2023 is een aantal ontwikkelingen geweest ten aanzien van de behandeling van Woo-verzoeken. Een doelstelling was om dit proces te verbeteren. Vanuit de organisatie kwamen signalen naar voren dat dit proces beter ingericht kon worden. Hier is op twee manieren aan gewerkt. Ten eerste is de huidige behandeling van Woo-verzoeken tegen het licht gehouden en is dit proces geoptimaliseerd. De verantwoordelijkheden van verschillende medewerkers in dit proces zijn aangepast, waarbij de Medewerker Wet open overheid (Woo) verantwoordelijk is geworden voor het behandelen van Woo-verzoeken. Ten tweede heeft de gemeente een e-formulier voor Woo-verzoeken aangewezen, zodat Woo-verzoeken op een centrale plek binnenkomen. Hierdoor kan beter overzicht gehouden worden welke Woo-verzoeken behandeld moeten worden. Woo-verzoeken die elektronisch worden ingediend, moeten ook via dit e-formulier verstuurd worden. Naast deze ontwikkelingen is er een aparte website ontwikkeld (www.renkum.nl/woo), waarop documenten vindbaar zijn die openbaar zijn gemaakt bij de behandeling van Woo-verzoeken. Op deze manier is openbare informatie niet alleen inzichtelijk voor de indiener van het verzoek, maar ook vindbaar voor andere belangstellenden.

Een andere doelstelling was om kennis en bewustwording over de Woo te creëren en aandacht voor de Woo te behouden in de organisatie. Daarom is in 2023 ook weer aandacht besteed aan bewustwording van de organisatie. Via o.a. een interne presentatie en de Woo-projectpagina op intranet.

Tot slot worden de landelijke ontwikkelingen, over de gefaseerde inwerkingtreding van de Woo, blijvend gemonitord.

Deel 2 Jaarrekening

Overzicht jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2023. Bij het opstellen van een jaarrekening moeten we voldoen aan de wettelijke regels die daarvoor gelden. Deze regels zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting
- de balans en de toelichting
- verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)
- overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Het *overzicht van baten en lasten* in de jaarrekening bevat (ten minste):

- a. de gerealiseerde **baten en lasten per programma**;
- b. het overzicht van de gerealiseerde **algemene dekkingsmiddelen** (inclusief de gerealiseerde kosten van de overhead en het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting);
- c. het gerealiseerde **resultaat voor bestemming**, volgend uit de onderdelen a en b;
- d. de **werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves**;
- e. het **gerealiseerde resultaat na bestemming**, volgend uit de onderdelen c en d.

Daarnaast bevat het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van de bovenstaande onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

Aan bovenstaande hebben we daarnaast het onderdeel **Resultaatbestemming- en besteding** toegevoegd. Hier is weergegeven op welk wijze het gerealiseerde resultaat na bestemming wordt 'besteed' en 'bestemd'.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat (ten minste):

- a. voor de bovenstaande onderdelen a t/m e een **analyse** van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening;
- b. een overzicht van de aanwending van het bedrag voor **onvoorzien**;
- c. een overzicht van de **incidentele baten en lasten**;
- d. een overzicht van de **structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves**;
- e. de informatie in het kader van de **Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector** (Wnt).

Overzicht van baten en lasten

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting na wijz 2023	Rekening 2023
Lasten				
01 Samenleving	52.598	52.107	62.269	61.033
02 Omgeving	22.360	25.220	25.995	22.902
03 Organisatie	19.383	17.555	19.043	18.890
Totaal programma's	94.341	94.882	107.307	102.825
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	2.242	5.154	2.859	2.407
Totaal lasten	96.583	100.036	110.165	105.232
Baten				
01 Samenleving	13.469	10.809	16.805	18.784
02 Omgeving	14.195	16.400	15.893	13.535
03 Organisatie	1.549	675	675	1.366
Totaal programma's	29.213	27.884	33.373	33.685
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	70.464	68.907	73.069	70.786
Totaal baten	99.677	96.791	106.442	104.471
Saldo van lasten en baten	-3.094	-3.245	-3.723	-760
Mutaties reserves	1.528	3.245	4.500	2.512
Totaal resultaat	4.622	0	778	1.752

De toelichting op de afwijkingen tussen de begroting en de realisatie is per product opgenomen in de programmaverantwoording.

Resultaatbepaling

In dit hoofdstuk gaan we in op de bepaling van het resultaat over het jaar 2023. Allereerst gaan we in op het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Vervolgens komen de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves aan bod en daarop volgend het gerealiseerde resultaat na bestemming. Daarna geven we u op hoofdlijnen inzicht in de mutaties die na het samenstellen van de Najaarsnota 2023 hebben plaatsgevonden en gaan we in op de resultaatbestemming- en besteding.

Gerealiseerde saldo van lasten en baten

Het gerealiseerd resultaat voor bestemming, onderverdeeld in de netto lasten en baten, is als volgt:

Bedragen * € 1.000	2023
Netto lasten	105.232
Netto baten	104.471
Saldo van lasten en baten	-760

Toevoeging en onttrekkingen aan de reserves

Progr/ prod	Bedragen x € 1.000	Bedrag
1	Sociaal Domein	267
1B	Onderwijshuisvesting	-102
1F	Integratie	-213
1H	Beschermd wonen	-577
2E	MUP	-7
2F	Landschapsbasisplan	-46
2P	Wegenonderhoud	449
2P	Herstelkosten sleuven lasgaten	-19
2P	Vervangen openbare verlichting	130
3C	ICT	-595
3D	Onderhoud gebouwen	-199
3D	Kapitaallasten vastgoed	34
alg uitk	Algemene uitkering	6
	Projecten	-75
	Vrije algemene reserve	3.460
	Totaal mutaties reserves	2.512

Voor nadere toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Gerealiseerd resultaat

In de volgend tabel vindt u een overzicht van het resultaat na bestemming.

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2023
Netto lasten	105.232
Netto baten	104.471
Saldo van lasten en baten	-760
Mutaties reserves	2.512
Saldo van lasten en baten	1.752

Het rekeningresultaat is als volgt te specificeren:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Resultaat gemeentebegroting	1.797
Resultaat grondexploitatie	-45
Totaal resultaat	1.752

Analyse rekeningresultaat

In de volgende tabel vindt u een nadere specificatie van de totstandkoming van het rekeningssaldo over 2023. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de programma's.

	Primitief	VJN	NJN	Begroot na NJN	Resultaat JRK	Afwijking t.o.v. NJN
1 Transformatie Sociaal Domein	0	0	0	0	0	0
1A Collectieve voorzieningen	1.344	386	-2	1.728	1.458	270
1B Onderwijs	3.284	44	-86	3.242	2.946	295
1C Sport en bewegen	2.032	109	102	2.244	2.217	27
1D Gezondheid	1.159	65	18	1.242	1.189	53
1E Zorg en Veiligheid	4.011	150	-61	4.101	3.216	885
1F Integratie en participatie nieuwkomers	326	8	74	408	409	-1
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	10.942	241	1.116	12.298	12.940	-641
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	10.321	888	45	11.253	10.999	254
1I Minima	655	1	-150	506	466	40
1J Inkomensvoorziening	6.317	-363	1.636	7.591	6.859	731
Subtotaal	40.391	1.530	2.693	44.614	42.700	1.913
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	575	195	259	1.029	1.025	4
2B Wonen	176	8	0	184	105	79
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsp lannen	550	18	-35	533	527	6
2D Omgevingsvergunning	1.001	22	3	1.026	1.137	-111
2E Verkeer	800	26	26	852	815	38
2F Landschap, natuur en landgoederen	77	-3	3	77	71	6
2G Milieu en duurzaamheid	218	-75	0	144	150	-6
2H Energie en klimaat	436	109	0	545	393	151
2i Dierenwelzijn	19	6	35	60	54	6
2J Ondernemen en bedrijvigheid	384	29	7	420	389	30
2K Recreatie en toerisme	241	7	6	254	255	-1
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	575	5	63	643	681	-38
2M Water en riolering	-1.608	-51	0	-1.658	-1.404	-254
2N Afvalverwijdering en - verwerking	-1.150	0	0	-1.150	-1.107	-43
2O Groenonderhoud	2.167	216	210	2.593	2.591	2
2P Wegen, straten en pleinen	3.801	460	-231	4.030	3.557	473
2Q Bos en natuurbeheer	149	7	0	157	163	-6
Subtotaal	8.411	980	347	9.739	9.404	335
3A Dienstverlening	551	40	106	698	680	18

	Primitief	VJN	NJN	Begroot na NJN	Resultaat JRK	Afwijking t.o.v. NJN
3B Dorpsgericht werken	169	1	-2	168	159	9
3C Organisatie en bedrijfsvoering	14.322	995	-191	15.126	14.838	288
3D Huisvesting / Gemeentehuis	672	188	0	858	831	28
3E Samenwerkingsverbanden	241	31	-10	262	177	84
3F Goed bestuur	1.278	115	12	1.404	1.264	140
Subtotaal	17.233	1.370	-85	18.516	17.949	567
4A Algemene uitkering	-56.925	-60	-4.047	-61.032	-60.266	-766
4B Belastingen	-9.705	224	158	-9.324	-9.230	-94
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	500	-3.249	-543	-3.290	-2.309	-981
4D Onvoorzien	95	0	-95	0	0	0
4E VPB	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	-66.035	-3.086	-4.527	-73.646	-71.805	-1.841
Resultaat	0	-794	1.572	778	1.752	-974

Resultaatbestemming- en besteding

Het BBV gaat uit van een resultaat vóór en een resultaat ná bestemming. Het resultaat vóór bestemming geeft het saldo aan van de baten en lasten. Vervolgens wordt het resultaat bestemd in de zin van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Daarna volgt het resultaat ná bestemming.

Bij de resultaatbestemming wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbestemming in de zin van de reeds geplande mutaties in reserves en de "echte" resultaatbestemming die ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dit laatste wordt het voorstel tot resultaatbesteding genoemd.

De Jaarstukken 2023 sluiten met een voordelig saldo van €1.752.000. Dit saldo bestaat uit een nadelig saldo van €45.000 binnen de grondexploitatie en een voordeel van €1.797.000 binnen de gemeentelijke exploitatie. In de jaarstukken vindt u een toelichting op het resultaat. De afwijking t.o.v. de begroting bedraagt ca. 0,9%.

Vaststelling van deze jaarstukken betekent dat de raad het college decharge verleent voor het in de jaarrekening verantwoorde financieel beheer.

Resumé

Op grond van het voorgaande, wordt het rekeningresultaat 2023 als volgt besteed:

Resultaatbestemming en –besteding jaarrekening	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Saldo van lasten en baten	-760
Mutaties reserves	2.512
Resultaat na bestemming	1.752
Resultaatbesteding	
Overloopposten:	
1J Bijzondere Bijstand	-50
2B Wonen (meldpunt Goed verhuren)	-28
Decembercirculaire gemeentefonds 2023	-60
Subtotaal resultaatbesteding	-138
Resultaat na besteding	1.614
Voorstellen resultaatbestemming	
Lokale teams (in relatie tot hervormingsagenda)	-272
Extra storting in de Weerstandsreserve	-575
Subtotaal resultaatbestemming	-847
Resultaat na resultaatbestemming	767

Voorstellen resultaatbesteding:

Overloopposten: om te voorkomen dat incidentele voorstellen niet meer uitgevoerd kunnen worden in het volgend begrotingsjaar, terwijl uitvoering nog wel wenselijk is, worden deze budgetten via de resultaatbesteding als "overlooppost" meegenomen naar het volgende jaar. Het betreft de volgende overloopposten:

1J Bijzondere Bijstand

Binnen het product 1J Inkomensvoorziening, is mede door het onderdeel Bijzondere Bijstand (ad. € 114.000) in totaal een mooi positief resultaat behaald. Om de uitvoeringskosten van de energiearmoede in 2024 te kunnen dekken willen wij van dit bedrag € 50.000 overhevelen naar 2024.

2B Wonen (meldpunt Goed verhuren)

Eind 2023 is er gewerkt aan het opstellen van het meldpunt Goed verhuren. Door een aantal redenen is het proces vertraagd en zijn de werkzaamheden voor het instellen van het meldpunt doorgeschoven naar 2024. En daarmee ook de bijbehorende kosten. Daarnaast zijn er met het doorontwikkelen van het meldpunt en de uitvoering kosten gemoeid. We kunnen nu echter niet inschatten hoe hoog die zullen zijn, dit is onder meer afhankelijk van het aantal en de aard van de meldingen. Deze middelen zijn ontvangen via het gemeentefonds (taakmutaties bij product 4C overige algemene dekkingsmiddelen).

Daarnaast heeft de gemeente op basis van de wet de mogelijkheid om een vergunningplicht in te voeren. Dit gebeurt door vaststelling van de verhuurverordening. In de verhuurverordening bepaalt de gemeente voor welke categorieën van woon- of verblijfsruimte de vergunningplicht geldt. Met het onderzoek naar het wel of niet invoeren van de vergunningplicht en het daadwerkelijk invoeren daarvan zijn eveneens kosten gemoeid. Er is op dit moment echter geen inschatting te maken van de daadwerkelijke kosten.

Decentralisatie-uitkeringen decembercirculaire 2023

In de decembercirculaire is extra geld ontvangen voor decentralisatie-uitkeringen. Totaal is dit € 60.000. Deze middelen zijn echter niet meer besteed in 2023. We stellen voor deze middelen beschikbaar te houden, zodat we deze in 2024 in kunnen zetten voor genoemde taken.

Het betreft de volgende mutaties:

• Meerkosten Oekraïne sociaal domein	€ 31.000
• Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	€ 15.000
• Maatschappelijke begeleiding statushouders	€ 14.000
• Totaal	€ 60.000

Meerkosten Oekraïne sociaal domein

De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en de Jeugdwet, de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid, ligt ook voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot in omvang dat dit niet als een onderdeel van gebruikelijke fluctuaties gezien kan worden. Daarnaast leidt de opvang van Oekraïense ontheemden tot clustering bij specifieke gemeenten, namelijk in die gemeenten waar opvanglocaties zijn gerealiseerd.

Het kabinet heeft op 25 mei 2022 besloten om gemeenten te compenseren voor de extra kosten die zij ten aanzien van bovengenoemde taken maken.

Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak

Bij de uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied zijn naast het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook medeoverheden betrokken. Gemeenten spelen naast provincies en waterschappen een belangrijke rol bij de totstandkoming van de provinciale gebiedsprogramma's en dat vraagt extra inzet van personeel. Deze decentralisatie-uitkering is een bijdrage in de gemaakte kosten vanuit gemeenten voor hun bijdrage aan gebiedsprogramma's in 2023.

Maatschappelijke begeleiding statushouders

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen een aanvulling op de middelen die zij hiervoor reeds ontvangen hebben.

Lokale teams (in relatie tot hervormingsagenda)

Het resultaat 2023 komt o.a. tot stand door een onverwachte meevaller doordat uitgaven ad. € 272.000 konden gedekt uit door het Rijk beschikbare gestelde IZA middelen (Zie toelichting Tabel van Afwijkingen product 1A). Vanuit de hervormingsagenda ligt er een stevige opdracht om de komende drie jaar toe te werken naar sterke lokale teams. Om deze reden wordt voorgesteld om dit bedrag via een resultaatbestemming over te hevelen naar 2024.

Extra storting in de Weerstandsreserve

Het statisch weerstandsvermogen voldoet niet aan de norm. Het statisch weerstands-vermogen is gedaald doordat de risico's zijn gestegen. Dit gaat met name om de risico's op de inkomensvoorziening en het MFC.

Wij stellen voor het statisch weerstandsvermogen op het gewenste niveau te brengen, door € 575.000 over te hevelen van de vrije algemene reserve naar de weerstandsreserve.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geven we in de jaarstukken inzicht in de incidentele baten en lasten. Op die manier kan vastgesteld worden of de begroting/ jaarrekening sluitend is (in evenwicht is).

Een gemeente voert structurele taken uit en raamt daarvoor structurele baten en lasten in de begroting. Structurele lasten en baten zijn dus de regel, incidentele lasten en baten de uitzondering. Deze uitzonderingen worden in de volgende tabel beeld gebracht.

Incidentele baten en lasten doen gedurende maximaal drie jaar voor en betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Uitgangspunt is dat incidentele lasten zoveel als mogelijk gedekt worden door incidentele baten.

Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn (er is (nog) geen einddatum bekend).

Voor de volledigheid merken we nog op dat in dit overzicht niet is meegenomen wanneer structurele budgetten incidenteel niet uitgegeven zijn.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Jaarrekening
Saldo baten en lasten	-3.245	-3.723	-760
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.245	4.500	2.512
Begrotingssaldo na bestemming	0	778	1.752
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	547	1.683	356
Subtotaal	547	2.461	2.108

Specificatie incidentele baten en lasten

Een specificatie van de incidentele baten en lasten in de meerjarenbegroting is te vinden in de volgende tabel.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot	Begroot na wijziging	Begroot na wijziging	Jaar-rekening	Jaar-rekening
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten
1A	Aanvullend 5 jarig onderhoud 't Middelpunt/ Direct benodigd onderhoud 't Middelpunt		99		140		21
1B	Actualisatie IHP 2021 buiten school Doorwerth		60		20		20
1C	Optimalisatie sportpark Wilhelmina		0		25		25
1C	Proceskosten MFC Doelum		0		150		65

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot	Begroot na	Begroot na	Jaar-	Jaar-
		baten	lasten	wijziging	wijziging	rekening	rekening
				baten	lasten	baten	lasten
1H	Ambulantiseringsplan 2022 + 2023	187	187	187	187	90	90
1J	Energietoeslag		0		2.120		1.771
2A	Omgevingswet		110		110		110
2A	Integrale aspecten leefomgeving: Integrale visie op duurzaamheid, wonen, mobiliteit		63		63		0
2A	Realiseren van woningen: 100 tijdelijke woningen		50		50		27
2A	Realiseren woningen: startgeld Pro persona		100		100		58
2A	Realiseren woningen: vormgeven grondbedrijf		50		50		10
2B	Herzien woonbeleid		50		50		34
2B	Het realiseren van woningen: centrumvisie Oosterbeek		75		75		51
2E	Projectmanagement en vooronderzoek spoortunnel		50		50		50
2E	Binnen dorpen maximaal 30 km per uur -> visie		25		25		0
2E	Parkeeronderzoek, parkeervisie		40		40		10
2H	Energiearmoede	461	461	461	461	267	267
2L	Archeologie		20		0		0
2L	100 jaar gemeente Renkum		70		70		70
2L	Nieuwe visie op cultuur + uitvoering		100		100		59
2O	Aanpassen van de bomenverordening		20		20		0
2Q	Beleid biodiversiteit		25		25		1
3B	Cofinanciering en stimuleringsfonds lokale initiatieven/ Het opstellen van heldere kaders voor participatie van inwoners bij het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid.		125		125		5
3C	Ziektebudget		100		100		100
3C	De Connectie ICT		22		22		22
3C	Juridische mw WEP WOO		20		20		20
3C	Project zaaksysteem		40		40		40

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot	Begroot na	Begroot na	Jaar-	Jaar-
		baten	lasten	wijziging	wijziging	rekening	rekening
				baten	lasten	baten	lasten
3F	Optimaliseren van het raadsinformatiesysteem		15		15		0
	Totaal	648	1.977	648	4.253	357	2.926

Specificatie incidentele baten en lasten reserves

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot	Begroot na	Begroot na	Jaar-	Jaar-
		baten	lasten	wijziging	wijziging	rekening	rekening
				baten	lasten	baten	lasten
1	Uitgaven resp. onttrekking reserve Sociaal domein	187	187	383	383	267	267
1B	Storting resp. bate reserve onderwijshuisvesting (IHP)	-102	-102	102	102	102	102
1B	Storting resp. bate reserve kapitaallasten OHV	177	177	0	0	0	0
1F	Uitgaven resp. onttrekking reserve integratie	0	0	47	47	213	213
1H	Storting resp. bate reserve beschermd wonen	0	0	577	577	577	577
2E	Uitgaven resp. onttrekking reserve MUP (verkeer)	12	12	12	12	7	7
2F	Storting resp. bate reserve LBP	0	0	-10	-10	46	46
2P	Uitgaven resp. onttrekking reserve vervanging OVL	157	157	157	157	130	130
2P	Storting resp. bate reserve lasgaten en -sleuven	0	0	0	0	20	20
2P	Uitgaven resp. onttrekking reserve wegen	0	0	438	438	449	449
3C	Storting resp. bate storting reserve ICT	7	507	-17	483	35	535
div	Uitgaven resp. onttrekking reserve projecten	1.287	1.287	803	803	75	75
div	Uitgaven resp. onttrekking reserve algemene uitkering	21	21	72	72	7	7
	Eenmalige verlaging OZB/ onttrekking vrije algemene reserve	1.036	0	1.036		1.036	0
	Onttrekking vrije algemene reserve i.v.m. eenmalige verlaging OZB	-1.036	0	-1.036		-1.036	0
	Onttrekking vrije algemene reserve i.v.m. correctie raming WOZ-waarde	0	0	360		360	0

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot	Begroot na wijziging	Begroot na wijziging	Jaar- rekening	Jaar- rekening
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten
	Onttrekking vrije algemene reserve i.v.m. resultaatbestemming 2022			780		780	0
	Dekkingsplan onttrekking vrije algemene reserve	1.282	0	1.282		1.282	0
	Totaal	3.028	2.246	4.986	3.064	4.350	2.428

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Jaarrekening
Totale incidentele baten	3.676	5.634	4.998
Totale incidentele lasten	4.223	7.317	5.354
Saldo incidentele baten en lasten	547	1.683	356

*) *incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief*

Toelichting

Voor een toelichting met betrekking tot de reserves verwijzen we u naar het onderdeel toelichting op de balans, onderdeel reserves. Voor een toelichting met betrekking tot de inzet van reserves verwijzen we u daarnaast naar het onderdeel jaarrekening (baten en lasten en toelichting).

De overige incidentele lasten en baten zijn toegelicht in verschillende begrotingen, voor- en najaarsnota's en het onderdeel jaarrekening (baten en lasten en toelichting).

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Conform artikel 28, lid d BBV wordt een overzicht gegeven van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Omschrijving <i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1C. Reserve kapitaallasten kunstgrasveld Wilhelmina	25	0	25	25	0	25	25	0	25
2L. Reserve kapitaallasten concertzaal	8	0	8	8	0	8	8	0	8
3C Airco veentjesbrug	2	0	2	2	0	2	2	0	2
4C. Reserve voorziening gebouwen	0	73	-73	0	37	-37	0	37	-37
Totaal	35	73	-38	35	37	-2	35	37	-2

- De onttrekking (bate) van € 25.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van het kunstgrasveld (eenmalige storting was € 250.000). Vanaf 2019 wordt deze in 10 jaar, jaarlijks € 25.000, uit deze reserve onttrokken om de kapitaallast van het kunstgrasveld gedeeltelijk te dekken.
- De onttrekking (bate) van € 8.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van de Concertzaal.
- De onttrekking (bate) van € 2.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van de Airco Veentjesbrug.
- De storting (last) van € 73.000 heeft te maken dat de voorziening onderhoud gebouwen bij de jaarrekening is opgeheven omdat er geen actueel onderhoudsplan gebouwen was. In plaats van een jaarlijkse dotatie aan deze voorziening is er een storting in de reserve opgenomen. Dit is nodig om dekking te hebben voor de dotatie in de voorziening onderhoud gebouwen op het moment dat weer een nieuw onderhoudsplan gebouwen wordt vastgesteld voor panden die nu nog niet in het onderhoudsplan zit zoals het gemeentehuis.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De WNT is van toepassing op Gemeente Renkum. Het voor Gemeente Renkum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x € 1	Dhr. M.J.J. Wagener	Dhr. J. Cornips
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/05 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0000	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	79.042	82.337
Beloningen betaalbaar op termijn	13.394	12.815
<i>Subtotaal</i>	<i>92.436</i>	<i>95.152</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	148.667	198.225
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	92.436	95.152
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022

bedragen x € 1		Dhr. J. Cornips
Functiegegevens		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		0,8889
Dienstbetrekking?		ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		77.407
Beloningen betaalbaar op termijn		8.577
<i>Subtotaal</i>		85.984
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		192.002
Bezoldiging		85.984

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

		Coesmans P.U.L.M.
Functiegegevens		Gem. secretaris ad interim
Kalenderjaar	2023	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1-1 t/m 26-4	21-6 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4	7
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	544	838,5
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 89.600	€ 193.300
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 274.491	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 58.560	€ 100.620
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 159.180	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	
Totale bezoldiging, exclusief btw	€ 159.180	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

De volgende onderdelen zijn niet van toepassing:

- 1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
- 1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder
- 1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
- 1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
- 1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
- 2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans per 31 december

Bedragen x € 1.000	2023	2022
ACTIVA		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	833	704
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	10.683	11.016
Immateriële vaste activa	11.516	11.720
Materiële vaste activa economisch nut	29.455	26.976
Materiële vaste activa economisch nut met heffing	15.551	14.108
Materiële vaste activa maatschappelijk nut	4.250	4.323
Materiële vaste activa	49.256	45.407
Kap. verstrekking aan deelnemingen	928	928
Leningen aan openbare lichamen	0	0
Overige langlopende leningen	4.886	4.442
Financiële vaste activa	5.814	5.370
Totaal vaste activa	66.584	62.496
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	2.311	2.038
Voorraden	2.311	2.038
Kassaldi	10	47
Banksaldi	151	58
Liquide middelen	161	105
Vorderingen op openbare lichamen	130	1.309
Rekening courant verhouding rijk	13.368	17.954
Overige vorderingen	1.693	2.114
Uitzettingen met rente typische looptijd < 1 jaar	15.190	21.377
Overige nog te ontvangen bedragen	3.205	2.212
Nog te ontvangen Rijk	6.587	7.079
Nog te ontvangen overige overheidslichamen	272	0
Vooruit betaalde bedragen tlv volgend dienstjaar	3.497	2.633
Overige	4	5
Overlopende activa	13.566	11.928
Totaal vlottende activa	31.228	35.449
TOTAAL ACTIVA	97.812	97.945

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2023	2022
PASSIVA		
Algemene reserve	12.362	11.201
Bestemmingsreserve	8.747	7.797
Saldo van de rekening	1.752	4.622
Eigen vermogen	22.681	23.619
Voorzieningen	21.989	19.134
Voorziening	21.989	19.134
Onderhandse leningen	39.242	41.398
Vaste schulden	39.242	41.398
Totaal vaste passiva	84.092	84.151
Overige schulden	9.722	10.335
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan een jaar	9.722	10.335
Vooruit ontvangen bedragen Rijk	3.292	2.774
Vooruit ontvangen overige Nederlandse overheidslichamen	284	436
Vooruit ontvangen bedragen overig	422	248
Overlopende passiva	3.999	3.459
Totaal vlottende passiva	13.721	13.794
TOTAAL PASSIVA	97.812	97.945
Totaalbedrag waarvoor aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	906	625

Verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969: niet van toepassing

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000, tenzij anders aangegeven.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief. Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert. – De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of – indien gedelegeerd – collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde. – De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.

- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 5.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Financiële verordening, zoals laatstelijk vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 27 januari 2021. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire of, in enkele gevallen, annuïtaire methode en starten op het moment van ingebruikname. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel

uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

We hanteren de volgende afschrijvingstermijnen:

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
<u>Immateriële activa</u>	
Kosten onderzoek en ontwikkeling	5 jaar
Rioleringsplannen	5 jaar
Kosten van sluiten van geldleningen	Looptijd lening
Saldo van agio en disagio	Looptijd lening
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Conform verwacht gebruik
<u>Materiële vaste activa</u>	
<u>Gronden en terreinen</u>	
Algemeen	Geen afschrijving
<u>Woonruimten</u>	
Nieuwbouw gebouwen	40 jaar
Levensduurverlengde verbouwingen	Verwachte extra levensduur
Bouwkundige aanpassingen en verbouwingen	Resterende levensduur gebouw, max. 20 jaar
Woonwagen	30 jaar
<u>Bedrijfsgebouwen</u>	
Noodlokalen**)	15 jaar
Overig: zie woonruimten	
<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>	
Aanleg wegen *)	30 jaar
Reconstructie + herstraatwerkzaamheden *)	20 jaar
Aanleg en uitbreiding sportparken	50 jaar
Reconstructie sportvelden	15 jaar
1e aanleg plantsoenen en parken *)	40 jaar
Vrijval rioleringen	60 jaar
Verbeteringsmaatregelen riolering	60 jaar
Randvoorzieningen bouwkundig riolering	60 jaar
Gemalen bouwkundig riolering	45 jaar
Buitengebied bouwkundig riolering	45 jaar
Drukriolering bouwkundig	45 jaar
Groene berging riolering	30 jaar
Aanleg begraafplaatsen	40 jaar
Herstel paden etc. begraafplaatsen	15 jaar
Aanleg woonwagencentra *)	40 jaar

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
Vervoermiddelen	
Hoogwerker	25 jaar
Hoogwerker bomenploeg	20 jaar
Vervoermiddelen algemeen	7 jaar
Machines, apparaten en installaties	
Grafdelfmachine	15 jaar
Tractor	10 jaar
Multiwerktuig begraafplaats en algemeen	10 jaar
Boordcomputer (poolauto)	7 jaar
Machines / apparatuur	10 jaar
Luchtbehandeling en klimaatbeheersing	15 jaar
Inrichting archiefplaats	15 jaar
Beveiligingsmaatregelen	15 jaar
Verkeersapparatuur	10 jaar
Electro-mechanische installaties riolering	15 jaar
ICT apparatuur en software	Economische levensduur (tussen 3 en 8 jaar)
Overige materiële vaste activa	
Openbare verlichting, lichtmasten	40 jaar
Openbare verlichting, armaturen	20 jaar
Abri's	20 jaar
Verkeersborden, -lichten en -zuilen	15 jaar
Vervanging sportvloer sportzalen	25 jaar (of restant verwachte levensduur sportzaal)
Sportinventaris	20 jaar
Meubilair plantsoenen en parken	15 jaar
Inrichting van speelplaatsen	15 jaar
Inventaris / meubilair	15 jaar
Eerste inrichting lokalen	15 jaar
Sanitaire voorzieningen woonwagencentra	20 jaar
Diverse gereedschappen	10 jaar
Onderwijsleerpakketten	8 jaar
Financiële activa	
Kapitaalverstrekkingen aan derden	n.v.t.
Verstekte geldleningen	n.v.t.
Aandelen	n.v.t.
*) Dit betreft een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. De genoemde afschrijvingstermijn betreft de maximaal te hanteren termijn. Onze voorkeur gaat uit naar een kortere afschrijvingstermijn.	
**) Conform bestemmingsplan is het slechts toegestaan een noodlokaal te plaatsen voor 5 jaar. Bij de aanschaf van noodlokalen moet overwogen worden of de boekwaarde na 5 jaar op basis van deze afschrijvingstermijn wel overeenkomen met de marktwaarde op dat moment.	

(Het gebruiksrecht voor onbepaalde duur op) Software is als afzonderlijk actief opgenomen onder de materiële vaste activa als investering met economisch nut.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd). De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op eindwaarde.

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Vooruitbetalingen

De vooruitbetalingen hebben betrekking op bedragen die t.l.v. volgend begrotingsjaar komen en zijn tegen de laatst bekende inkooprijzen gewaardeerd. Voor eventuele risico's op oninbaarheid is een voorziening getroffen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Bro; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde/het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Voorzieningen mogen ook tegen contante waarde worden gewaardeerd. Met uitzondering van de disconteringsvoet voor grondexploitaties, kent het BBV geen voorschriften voor de bepaling van de disconteringsvoet voor voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd. Wel wordt er voor bijvoorbeeld de pensioenvoorzieningen landelijk gebruik gemaakt van het door de DNB vastgestelde rentetermijnstructuur pensioenfondsen. Vanuit eenvoud en begrijpelijkheid is het aan te raden om één van de volgende disconteringsvoeten te hanteren:

- Disconteringsvoet van 2%, conform grondexploitaties
- Disconteringsvoet gelijk aan de gewogen gemiddelde vermogensvoet (dus gelijk aan de omslagrente)
- Disconteringsvoet pensioenvoorzieningen: rentetermijnstructuur pensioenfondsen

De jaarlijkse rentetoevoeging aan de voorzieningen in verband met het waarden tegen contante waarde, dient te gebeuren tegen het percentage waartegen de voorziening contant is gemaakt.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 21-5-2024 door het college is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt op basis van de financiële verordening dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten groter dan € 100.000 onrechtmatig zijn. Ook onderschrijdingen van de baten per product groter dan € 100.000 zijn onrechtmatig. Echter moeten, op basis van een uitspraak van de commissie BBV, alle lastenoverschrijdingen als onrechtmatig worden aangemerkt. Derhalve zijn alle overschrijdingen van de lasten per product meegenomen in de rechtmatigheidsverklaring. Onderschrijdingen van de lasten en de baten en overschrijdingen van de baten kunnen als rechtmatig worden aangemerkt wanneer ze tijdig aan de raad zijn gemeld. Met de rekeningcommissie is afgesproken dat melding in de jaarstukken voor dit jaar als tijdig wordt aangemerkt. Verdere afspraken over tijdigheid moeten worden meegenomen in de aanpassing van de financiële verordening. Voor de geconstateerde onrechtmatige afwijkingen van de begroting wordt bepaald of (1) afwijkingen passen binnen het bestaande beleid en/of een opendeinde regeling betreffen of (2) afwijkingen worden gecompenseerd door bijbehorende hogere baten of lagere lasten. In dat geval past de begrotingonrechtmatigheid binnen de met de raad afgesproken grenzen en kaders. De afwijking wordt toegelicht in het desbetreffende onderdeel van de jaarstukken. In alle andere gevallen is er sprake van een begrotingsonrechtmatigheid die wordt toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid per regeling van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 1 % (zijnde € 1.084.510) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 108.451 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermindering	Bijdragen derden	Afschrijving	Eindstand
Kosten ontwikkeling	704	675	-541	-5	0	833
Bijdragen eigendom derden	11.016	0	0	0	-332	10.683
Bijdragen eigendom derd. Enheff	0	0	0	0	0	0
Totaal	11.720	675	-541	-5	-332	11.516

Kosten onderzoek en ontwikkeling

Voor een aantal projecten worden voorbereidingskosten gemaakt. Zolang deze projecten nog geen grondexploitatieprojecten zijn, worden deze voorbereidingskosten geboekt bij immateriële vaste activa. Dit mag maximaal 5 jaar.

Materiële vaste activa

MVA met economisch nut

Omschrijving	Beginstand	Investing	Desinvestering	Bijdragen derden	Afschrijving	Eindstand
Gronden en terreinen EN	3.472	45	0	0	0	3.518
Woonruimten EN	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen EN	21.700	3.630	0	0	-1.059	24.272
Grond weg water werken EN	0	0	0	0	0	0
Vervoermiddelen EN	539	133	-4	0	-135	533
Machines apparaten en install. EN	314	24	0	0	-47	291
Overig EN	951	0	0	0	-110	841
Totaal	26.976	3.833	-4	0	-1.351	29.454
Economisch nut						
Totaal	26.976	3.833	-4	0	-1.351	29.454

Erfpacht

N.v.t.

MVA Economisch nut met heffing

Omschrijving	Beginstand	Investering	Desinvestering	Bijdragen derden	Afschrijving	Eindstand
Gronden en terreinen ENH	150	0	0	0	0	150
Bedrijfsgebouwen ENH	644	0	0	0	-39	605
Grond weg water werken ENH	12.233	2.211	-222	0	-446	13.776
Machines apparaten en install. ENH	6	0	0	0	-4	2
Overig ENH	1.075	74	-1	0	-130	1.018
Totaal Economisch nut met heffing	14.107	2.285	-222	0	-619	15.551
Totaal	14.107	2.285	-222	0	-619	15.551

MVA Maatschappelijk nut

Omschrijving	Beginstand	Investering	Desinvestering	Bijdragen derden	Afschrijving	Eindstand
Gronden en terreinen MN	0	0	0	0	0	0
Grond weg water werken MN	4.117	1.087	-240	-646	-244	4.075
Machines apparaten en install. MN	191	0	0	0	-31	160
Overig MN	15	0	0	0	-1	15
Totaal Maatschappelijk nut	4.324	1.087	-240	-646	-276	4.249
Totaal	4.324	1.087	-240	-646	-276	4.249

Financiële vaste activa

Omschrijving	Beginstand	Investering	Desinvestering	Eindstand
kap. verstrekkingen aan deelnemingen	928	0	0	928
Overige langlopende leningen	4.442	553	-109	4.886
Totaal	5.370	553	-109	5.814

Vlottende activa

Voorraad

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermindering	Eindstand
Grondexploitatie	4.928	312	-2	5.238
Voorziening t.b.v. grondexploitatie	-2.890	45	-82	-2.928
Totaal	2.038	357	-84	2.311

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermindering	Eindstand
3B4 Renkum				
Grondexploitatie	2.055	13	0	2.068
Voorziening t.b.v. grondexploitatie	-2.070	0	0	-2.070
Totaal 3B4 Renkum	-15	13	0	-2
Doorwerth centrum				
Grondexploitatie	828	166	0	993
Voorziening t.b.v. grondexploitatie	-372	45	0	-327
Totaal Doorw centrum algemeen	456	210	0	666
Veentjesbrug Heelsum				
Grondexploitatie	2.045	134	-2	2.177
Voorziening t.b.v. grondexploitatie	-449	0	-82	-531
Totaal Veentjesbrug Heelsum	1.597	134	-84	1.646
Totaal	2.038	357	-84	2.311

Liquide middelen

Omschrijving	Beginstand	Eindstand
Kassaldi	47	10
Banksaldi	58	151
Totaal	105	161

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

Omschrijving	Stand 31-12-2022	Voorziening oninbaar	Boekwaarde 31-12-2023	Stand 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	1.309	0	130	130
Rekening courant verhouding met Rijk	17.954	0	13.368	13.368
Overige vorderingen	2.114	959	734	1.693
Totaal	21.377	959	14.232	15.190

Schatkistbankieren

Conform artikel 52c BBV dient in de toelichting op de balans het drempelbedrag m.b.t. schatkistbankieren en per kwartaal het liquiditeitssaldo weergegeven te worden.

Regeling schatkistbankieren

Gemeenten zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het rijk. Gemeenten mogen alleen positieve banksaldi voor het betalingsverkeer op eigen bankrekeningen aanhouden. Voor de omvang daarvan geldt het drempelbedrag uit de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden die per 1 juli 2022 is aangepast daar de vorige drempel te krap was vastgesteld en daardoor onnodige administratieve lasten werden veroorzaakt.

Het drempelbedrag bedraagt per 01-07-2022 voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal (lasten, incl. dotatie reserves, begroot na wijziging) tot € 500 miljoen 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen.

Voor gemeenten met een begrotingstotaal van 500 miljoen euro of meer wordt de drempel € 10 miljoen plus 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. Dat hebben de fondsbeheerders met de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen afgesproken.

Als over een periode van 3 maanden de positieve saldi van de bankrekeningen dit drempelbedrag dreigen te overschrijden, dan moet een gemeente het meerdere storten op de rekening bij de schatkist van het rijk.

Doel

Doel van deze regeling is dat door consolidatie de gerapporteerde EMU-schuld van Nederland lager is. Die EMU-schuld hoort volgens het Verdrag van de Europese Unie lager te zijn dan 60% van het bbp. Voor het berekenen van deze EMU-schuld mogen onderlinge schulden en tegoeden van de centrale overheid en de gemeenten (provincies en waterschappen) worden verrekend. Daarnaast lopen gemeenten over de overtollige liquide middelen die bij de schatkist staan, geen risico dat dit geld door een faillissement van een financiële instelling wordt verloren.

Het liquiditeitssaldo wordt bepaald door alle saldi van de bankrekeningen samen te tellen en af te zetten tegen de grenswaarde (drempelbedrag). Hier komt een over- of onderschrijding uit voort. Deze over- en onderschrijdingen worden op kwartaalbasis cumulatief gemaakt. Het gaat er namelijk om dat per kwartaal gemiddeld de grenswaarde niet overschreden wordt. Deze methode

is goedgekeurd door het Ministerie van Financiën. Gezien de geringere geldstromen en bezettingsgraad heeft gemeente Renkum er voor gekozen om in principe wekelijks een kortlopende liquiditeitsbegroting te maken.

Gemeente Renkum

Primitief begrotingstotaal van gemeente Renkum 2023 is € 101.318.000 (afgrond op duizenden). Het drempelbedrag voor gemeente Renkum is dan 2% van € 101.318.000 met een minimum van € 1 miljoen = € 2.026.360

De kwartaalbedragen in de volgende tabel betreffen het gemiddelde bedrag onder of boven het drempelbedrag. In alle kwartalen van 2023 is net als het voorgaande jaar voldaan aan de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Bedragen	Verslagjaar			
Drempelbedrag (2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000)	2.026.360	2.026.360	2.026.360	2.026.360
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	200.239	189.128	157.718	168.767
Ruimte onder het drempelbedrag	-1.826.121	-1.837.232	-1.868.642	-1.857.593
Overschrijding van het drempelbedrag				
Gemiddeld saldo paraplurekening schatkistbankieren	13.928.294	18.860.877	24.887.932	18.806.566

Huidig saldo paraplurekening SKB € 13.368.027 per 31-12-2023.

Saldo per 31-12-2022 € 17.953.659.

In het 1^e tot en met 4^e kwartaal heeft de gemeente gemiddeld € 19.134.319 gestald op de paraplurekening SKB met een maximum van € 27.285.242.

Overlopende activa

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige nog te ontvangen bedragen	2.212	3.205
Nog te ontvangen Rijk	7.079	6.587
Nog te ontvangen overige overheidslichamen	0	272
Vooruit betaalde bedragen die tlv volgend begrotingsjaar komen	2.633	3.497
Overige	5	4
Totaal	11.928	13.566

Vaste Passiva

Reserves

Staat van reserves	Begin stand 2023	Resultaat 2022	Storting	Onttrekking	Eind stand 2023
Algemene reserve	5.662	4.622	0	-3.460	6.824
Weerstandsreserve	5.538	0	0	0	5.538
Algemene reserve	11.200	4.622	0	-3.460	12.362
Sociaal domein	898	0	0	-267	631
Landschap basisplan	60	0	46	0	106
Algemene uitkering	110	0	0	-6	104
ICT	526	0	675	-80	1.121
MUP	345	0	7	0	352
Onderhoud gebouwen	1.743	0	413	-214	1.943
Bedrijventerreinen	37	0	0	0	37
Onderwijshuisvesting	282	0	102	0	384
Wegen	859	0	97	-546	410
Herstelkosten sleuven en lasgaten	30	0	76	-57	50
Openbare verlichting	465	0	0	-130	335
Kapitaallasten vastgoed	265	0	0	-34	231
Kapitaallasten OHV	0	0	0	0	0
Integratie	430	0	232	-19	643
Projecten	1.748	0	1.140	-1.065	1.823
Beschermde wonen	0	0	577	0	577
Bestemmingsreserve	7.798	0	3.365	-2.417	8.746
totaal	18.998	4.622	3.365	-5.877	21.108

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	Het voorzien in dekkingsmiddelen binnen de exploitatie (rentecomponent) en het zo nodig op peil brengen van andere reserves en voorzieningen.
Vorming	Uit de resultaatbestemming.
Hoogte	N.v.t.
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	N.v.t.

	Bedragen * € 1.000	B	W	Afw.
	Per 1-1	5.662	5.662	0
	Resultaat Jaarrekening 2022	4.622	4.622	0
	Resultaatbestemming 2022	-770	-770	0
	Resultaatbestemming 2022: bijdrage bewonersinitiatief speeltoestel	-10	-10	0
	Correctie raming WOZ-waarde	-360	-360	0
	Amendement begroting '22 OZB teruggave	-1.037	-1.037	0
	Aanvulling begrotingstekort 2023	-1.282	-1.282	0
	Aanvulling Weerstandsreserve			
	Totale mutatie	1.163	1.163	0
	Per 31-12	6.824	6.824	0

Weerstandsreserve	
Doel	Het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd.
Vorming	Ten laste van de exploitatie c.q. de vrije reserve wanneer de hoogte dat vereist.
Hoogte	Conform het berekende noodzakelijke weerstandsvermogen
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	N.v.t.

	Bedragen * € 1.000	B	W	Afw
	Per 1-1	5.538	5.538	0
	Per 31-12	5.538	5.538	0

Bestemmingsreserves

Sociaal domein	
Doel	Versterken sociale basis.
Vorming	Vorming uit incidentele middelen uit de exploitatie sociaal domein, welke noodzakelijk zijn voor het genoemde doel.
Hoogte	Afhankelijk van de doelstellingen, te onderbouwen binnen de P&C cyclus
Duur	Onbepaald
Bestedingsraming	Via voorstellen binnen de P&C cyclus

		B	W	Afw
	Per 1-1	898	898	0
1H	Begroting 2023 Ambulantisering beschermd wonen (inzet 2021 tranche) (VJN 2022)	-186	-90	96
1H	Voorjaarsnota 2023 Inzet formatie sociaal domein	-197	-176	21
1H	Najaarsnota 2023 middelen 2022/2023 en 2024	333	333	0
1H	Najaarsnota 2023 Ambulantiseringsmiddelen 2023	244	244	0
	Stand 31-12	515	632	117

Afwijking mutatie reserve

Zie Toelichting afwijkingen product 1H Maatwerkvoorzieningen WMO.

Landschap basisplan	
Doel	Uitvoeren projecten uit het landschapsbasisplan.
Vorming	Storting van beschikbaar budget.
Hoogte	N.v.t.
Duur	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	60	60	0
2F	Conform primitieve begroting 2023	0	0	0
2F	Landschapsbasisplan niet uitgevoerde projecten	10	46	36
	Per 31-12	70	106	36

Algemene uitkering	
Doel	Besteding van door het Rijk via de Algemene uitkering ontvangen middelen waarvan de aanwending door uw Raad is geautoriseerd/ maar nog niet tot besteding in het lopende boekjaar(en) heeft geleid.
Vorming	Uit exploitatie.
Hoogte	Onbepaald
Duur	Afhankelijk van de afwikkeling van de (eventueel incidentele) projecten
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	110	110	0
1C	Conform primitieve begroting 2023	-21	*	21
1C	Combinatiefunctie	-37	*	37
1C	JOGG	-14	-6	8
	Per 31-12	38	104	66

*Op product 1C is vooral vanwege de inzet van de brede spuk minder uitname van de reserve nodig geweest, en is voor deze 3 onderdelen samen afgerond € 6.000.

ICT	
Doel	ICT bestedingen meerjarig te egaliseren.
Vorming	Uit voordelig (jaar)saldo exploitatie.
Hoogte	Onbepaald
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	526	526	0
3C	Begroting 2023	507	507	0
3C	Voorjaarsnota 2023 EHRM projectkosten	-42	-42	0
1H	Najaarsnota 2023 Toegankelijkheid sociaal domein	56	56	0
3C	Najaarsnota 2023 Aanvullende harmonisatie kosten	-38	-38	0
3C	Resultaat 2023	0	112	112
	Per 31-12	1.009	1.121	112

MUP	
Doel	Meerjarig egaliseren van bestedingen binnen het MUP GVVP (MeerjarenUitvoeringsProgramma; Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan).
Vorming	Uit exploitatie wanneer de uitgaven binnen het MUP in enig boekjaar het beschikbare budget onderschrijden, zodat de middelen kunnen worden ingezet in een boekjaar waarin de uitgaven het beschikbare budget overschrijden.
Hoogte	N.v.t.
Duur	Tot realisering M.U.P 2011-2014
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	345	345	0
2E	Conform primitieve begroting	-12	7	19
	Per 31-12	333	352	19

Onderhoud gebouwen	
Doel	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen.
Vorming	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie zolang geen sprake is van een actueel onderhoudsbeheersprogramma.
Hoogte	N.v.t.
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	N.v.t.

		B	W	Afw
	Per 1-1	1.743	1.743	0
1B	Gymzaal van Spaenweg	-95	0	95
1C	Sporthal Doorwerth	-149	0	149
1C	Storting mjop MFC Doelum	0	56	56
1C	Onderhoud MFC Doelum	0	-10	-10
3D	Vrijval kapitaallasten gemeentehuis (prim)	242	242	0
3D	Studie gemeentehuis	-25	-12	13
3D	Noodzakelijk onderhoud gemeentehuis	-217	-188	29
1A	Onderhoud Poort van Doorwerth	-41	78	119
4C	Storting i.v.m. vervallen voorziening (pim)	37	37	0
4C	Sloop Sportlaan 10	-15	-3	12
	Per 31-12	1.480	1.943	463

Bedrijventerreinen	
Doel	Herstructurering bedrijventerreinen.
Vorming	Uit de egalisatiereserve algemene uitkering.
Hoogte	€ 2.000.000
Duur	Tot maart 2020
Bestedingsraming	Conform hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	37	37	0
	Per 31-12	37	37	0

Onderwijshuisvesting	
Doel	Het beschikbaar houden van budgetten binnen het IHP bij uitstel van activiteiten.
Vorming	Reserveren van voordelen die in enig jaar ontstaan zijn ten opzichte van begrote bedragen zodat deze ingezet kunnen worden in kalenderjaren dat er overschrijding t.o.v. de begroting ontstaat. Indien (meerjarige) besluitvorming een uitname niet verhindert.
Hoogte	N.v.t.
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	N.v.t.

		B	W	Afw
	Per 1-1	282	282	0
1B	Begroting 2023	102	102	0
	Per 31-12	384	384	0

Wegen	
Doel	Het onderbrengen van kapitaallasten van uitgestelde investeringen
Vorming	Door kapitaallasten van uitgestelde investeringen
Hoogte	Maximaal € 410.000
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Vaststellen conform meerjarenplanning investeringen

Reserve wegenonderhoud

		B	W	Afw
	Per 1-1	859	859	0
2P	Storting voorziening groot onderhoud wegen	-531	-531	0
2P	Storting reserve wegen	-329	-329	0
	Per 31-12	0	0	0

Reserve wegen

		B	W	Afw
	Per 1-1	0	0	0
2P	Storting reserve wegen uitgestelde kapitaallasten cf beheerplan wegen vjn	329	329	0
2P	Storting kapitaallasten investeringen njn	93	93	0
2P	Storting kapitaallasten investeringen jaarrekening	0	4	4
2P	Storting hoogte reserve bereikt jaarrekening	0	-16	-16
	Per 31-12	422	410	-12

Herstelkosten sleuven en lasgaten

Doel	Doel is om herstelkosten te dekken als gevolg van werkzaamheden aan kabels & leidingen
Vorming	De reserve wordt gevormd met degeneratie inkomsten
Hoogte	Maximaal € 50.000
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	30	30	0
2P	Conform primitieve begroting	0	0	0
2P	Storting jaarrekening	0	76	76
2P	Onttrekking hoogte reserve bereikt jaarrekening	0	-56	-56
	Per 31-12	30	50	20

Openbare verlichting

Doel	Egalisatie van de kosten van vervanging openbare verlichting.
Vorming	Exploitatiesaldo openbare verlichting.
Hoogte	N.v.t.
Duur	Tot realisering vervanging openbare verlichting
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	465	465	0
2P	Conform primitieve begroting	-157	-131	26
	Per 31-12	308	334	26

Kapitaallasten vastgoed	
Doel	Het opvangen van de kapitaallasten van vastgoed.
Vorming	Uit de reserve gebouwen.
Hoogte	Is gelijk aan de kapitaallasten vastgoed die niet binnen de reguliere begroting kunnen worden opgevangen.
Duur	Looptijd van de afschrijvingstermijnen van vastgoed
Bestedingsraming	Verloop van rente en afschrijvingslasten

		B	W	Afw
	Per 1-1	265	265	0
4C	T.b.v. kapitaallasten concertzaal	-8	-8	0
1C	T.b.v. kunstgrasveld Wilhelmina sportpark	-25	-25	0
3D	T.b.v. airco installatie Veentjesbrug	-1	-1	0
	Per 31-12	231	231	0

Kapitaallasten OHV	
Doel	Incidentele opbrengsten onderwijshuisvesting gebruiken om structureel kapitaallasten nieuwbouw voor de volledige looptijd % te dekken
Vorming	Dotatie uit (netto)opbrengst voormalige onderwijspercelen
Hoogte	N.v.t.
Duur	Looptijd nieuwbouw (permanent)
Bestedingsraming	Nader te bepalen

		B	W	Afw
1B	Begroting 2023	177	0	-177
1B	Najaarsnota 2023	-177	0	177
	Per 31-12	0	0	0

Integratie	
Doel	Tegengaan van (nadelige) fluctuatie in de uitvoering van taken ihkv nieuwkomers.
Vorming	Reserveren van voordelen t.o.v. per jaar begrote bedragen. Deze kunnen dan worden ingezet in navolgende jaar/jaren. Ook i.v.m. werkzaamheden die door omstandigheden in een later kalenderjaar tot uitvoering komen.
Hoogte	N.v.t.
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Via voorstellen in de budgetcyclus

		B	W	Afw
	Per 1-1	430	430	0
1B	Landingsprogramma nieuwkomers	-19	-19	0
1F	Versterking inburgering	-78	*	78
1F	Aanpassing meerjarig kader	50	*	-50
1F	Saldo 2023	0	232	232
	Per 31-12	383	643	260

*Zie de uitleg bij 1F; er is vooral een positief resultaat door inbreng van autonome middelen in de wet inburgering.

Projecten	
Doel	Projectbudgetten beschikbaar houden in een volgend kalenderjaar voor verdere uitvoering van het project.
Vorming	Niet bestede projectbudgetten te storten in de reserve.
Hoogte	N.v.t.
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Via voorstellen in de budgetcyclus

		B	W	Afw
	Per 1-1	1.748	1.748	0
1C	Optimalisatie sportpark Wilhelmina	-25	-25	0
1C	Proceskosten MFC Doelum	0	85	85
1E	Plofplek	-15	0	15
1J	Inzet Werk&inkomen voor Werk&inkomen en minima in 2023	-576	-576	0
1J	Project formatie SD uitvoeren in 2023	-100	-100	0
1J	Energietoeslag	0	349	349
2A	Omgevingswet	-70	-35	35
2A	Omgevingswet (ontvangen rijksmiddelen)	200	191	-9
2A	Projecten mbt grondexploitatie	90	113	23
2E	Uitwerking mobiliteitsvisie	20	24	4
2H	Uitvoeringsprogramma klimaat	-107	44	151
2J	Steunpakket ondernemers	59	59	0
2L	Actualisatie archeologiekaarten	20	20	0
2L	Cultuurvisie	0	41	41
2O	Biodiversiteit	0	24	24
2O	Bomenverordening	0	30	30
2P	Civiele kunstwerken	30	40	10
3A	Verkiezingen 2023	-46	-46	0
3B	Dorpsgericht werken	0	120	120
3C	Organisatieontwikkeling	-249	-249	0
3C	Zaaksysteem	-34	-34	0
	Per 31-12	945	1.823	878

Beschermd wonen	
Doel	Ter dekking van investeringen in de sociale basis ten behoeve van de transitie naar beschermd thuis en ter dekking van overschrijdingen op (zorg)kosten in het kader van beschermd wonen als gevolg van de regionale solidariteitsafspraken.
Vorming	Ambulantiseringmiddelen en resterende rijksmiddelen Beschermd Wonen.
Hoogte	N.v.t.
Duur	Tot en met 2027
Bestedingsraming	Conform hoogte van de reserve

		B	W	Afw
	Per 1-1	0	0	0
1H	Conform Najaarsnota 2023	0	577	577
	Stand 31-12	0	577	577

Voorziening

Staat van voorzieningen Bedragen x € 1.000	Beginstand	Vrijgevallen	Toevoeging	Aanwending	Eindstand
Bovenwettelijk verlof	255		521	0	776
Niet actief personeel en wethouders	3.310		35	-320	3.024
Liquidatie Permar	32	-32	0	0	0
Verplichtingen en risico's	3.597	-32	556	-320	3.800
Onderhoud sportparken	101		117	0	218
Groot onderhoud gebouwen	2.417		275	-82	2.610
Groot onderhoud wegen	0		846	0	846
Egalisatie van kosten	2.518		1.238	-82	3.674
Afvalstoffenheffingen	1.329		52	0	1.381
Gemeentelijke rioleringsplan	11.659		1.443	-9.528	3.574
Investering stedelijke vernieuwing	31		0	0	31
Van derden ontvangen middelen	13.019		1.495	-9.528	4.986
Voorziening verv riolering	0		9.528	0	9.528
T.b.v. vervangingsinvesteringen economisch nut met heffing	0		9.528	0	9.528
totaal	19.134	-32	12.817	-9.930	21.989

Verplichtingen en risico's

Bovenwettelijk verlof	
Doel	Opvangen van verplichting ten aanzien van gespaarde bovenwettelijke vakantie-uren.
Vorming	Ten laste van de exploitatie wanneer sprake is van een toename van de gespaarde bovenwettelijke vakantie-uren.
Hoogte	Conform het saldo van de gespaarde bovenwettelijke vakantie-uren per 31-12.
Duur	Zolang het op basis van de CAO mogelijk is om bovenwettelijke vakantie-uren te sparen.
Bestedingsraming	Afhankelijk van de keuzes van medewerkers over de inzet van uren. De bovenwettelijke vakantie-uren verjaren niet.

Prod.		B	W	Afw
	Per 1-1	255	255	0
	Dotatie	223	521	298
	Per 31-12	478	776	298

Niet actief personeel en wethouders	
Doel	Voldoen aan betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders.
Vorming	Ten laste van de exploitatie wanneer de hoogte dat vereist.
Hoogte	N.v.t.
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Volledig bedrag

Prod.		B	W	Afw.
	Per 1-1	3.310	3.310	0
	Storting i.v.m. wachtgeld wethouders	14	34	20
	Onttrekking wachtgeld en pensioenbetalingen	-350	-320	30
	Per 31-12	2.974	3.024	50

Liquidatie Permar	
Doel	Fasegewijs op basis van de realisatie van het liquidatieplan gelden uit deze voorziening beschikbaar te stellen aan het algemeen bestuur van Permar WS.
Vorming	Eenmalige dotatie ten laste van de exploitatie 2016
Hoogte	€ 69.000
Duur	
Bestedingsraming	

		B	W	Afw
	Per 1-1	32	32	0
	Vrijval 2023	0	-32	-32
	Per 31-12	32	0	-32

In 2023 is door de gemeente Ede, die uitvoering geeft aan de liquidatie van Permar, aangegeven dat er geen kosten meer te verwachten zijn. Om deze reden laten wij deze voorziening vrijvallen.

Egalisatie van kosten

Onderhoud sportparken	
Doel	Egaliseren onderhoudskosten sportparken.
Vorming	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie.
Hoogte	Conform onderhoudsplan
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform onderhoudsplan

		B	W	Afw
	Per 1-1	101	101	0
1C	Jaarrekening 2023	117	117	0
	Per 31-12	218	218	0

Groot onderhoud gebouwen	
Doel	Het egaliseren van de kosten voor groot onderhoud gebouwen conform meerjaren onderhoudsplan (vastgesteld door de raad).
Vorming	Conform meerjaren onderhoudsplan
Hoogte	Conform meerjaren onderhoudsplan
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform meerjaren onderhoudsplan

Prod.		B	W	Afw
	Per 1-1	2.417	2.417	0
	Dotatie	275	275	0
	Onttrekking	-287	-82	205
	Per 31-12	2.405	2.610	205

Groot onderhoud wegen	
Doel	Het doel is om fluctuaties bij groot onderhoud wegen op te vangen en de lasten te verdelen over meerdere begrotingsjaren
Vorming	Conform het meerjarenonderhoudsplan
Hoogte	Conform het meerjarenonderhoudsplan
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform het meerjarenonderhoudsplan

Prod.		B	W	Afw
	Per 1-1	0	0	0
2P	Onttrekking reserve wegenonderhoud cf beheerplan	531	531	0
2P	Storting (najaarsnota)	200	200	
2P	Mutatie voorziening groot onderhoud wegen (jaarrekening)	0	115	115
	Per 31-12	731	846	115

Van derden ontvangen middelen

Afvalstoffenheffingen	
Doel	Egaliseren van kosten van afvalverwijdering en -verwerking om ongewenste schommelingen in het tarief voor afvalstoffenheffing te voorkomen.
Vorming	Door middel van dotatie van een voordelig exploitatiesaldo op product afvalverwijdering en verwerking.
Hoogte	Minimum: € 0, maximaal € 500.000
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	N.v.t.

Prod.		B	W	Afw.
	Per 1-1	1.329	1.329	0
2N	Storting conform begroting/ Resultaat jaarrekening	-334	52	386
	Per 31-12	995	1.381	386

Gemeentelijke rioleringsplan	
Doel	Deze voorziening wordt ingezet om het vGRP+ te kunnen realiseren en is een voor derden bekleemd middel.
Vorming	Middels jaarlijkse dotatie van het exploitatiesaldo op het product riolering.
Hoogte	Conform GRP
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform GRP

Prod.		B	W	Afw.
	Per 1-1	11.659	11.659	0
2M	Mutatie voorziening GRP	0	-9.528	-9.528
2M	Storting	399	1.443	1.044
	Per 31-12	12.058	3.574	-8.484

Investering stedelijke vernieuwing	
Doel	Afzonderlijk zichtbaar houden van geormerkte gelden van de provincie voor investering stedelijke vernieuwing (ISV).
Vorming	Dotatie van ontvangen gelden die niet in het lopende jaar worden uitgegeven.
Hoogte	N.v.t.
Duur	Opheffing na uitvoering van het door de provincie beoogde beleid
Bestedingsraming	Conform de hoogte van de voorziening

		B	W	Afw
	Per 1-1	31	31	0
	Mutatie	0	0	0
	Per 31-12	31	31	0

Voorziening vervangingsinvesteringen met een economisch nut

Vervanging riolering	
Doel	Deze voorziening wordt ingezet om het GRP te kunnen realiseren en de daarmee gepaard gaande 60% van de investeringen op te kunnen vangen. Dit om ongewenste schommelingen in het tarief voor Rioolheffing te voorkomen.
Vorming	Conform 60% direct afschrijven van investeringen in GRP. NB Dit betreft ook van derden verkregen middelen (Rioolheffing). Wanneer middelen niet nodig zijn voor vervanging vallen deze in eerste instantie terug naar de voorziening GRP.
Hoogte	Conform GRP
Duur	N.v.t.
Bestedingsraming	Conform GRP

Prod.		B	W	Afw
	Per 1-1	0	0	0
2M	Storting vanuit voorziening gemeentelijk rioleringsplan	0	9.528	9.528
	Per 31-12	0	9.528	9.528

Vaste schulden

De rentelast van alle vaste schulden voor begrotingsjaar 2023 is € 697.000.

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermindering	Eindstand
Onderh. lening banken en fin. instel	34.998	0	-1.755	33.242
OH van openbare lichamen (art 1a We	6.400	0	-400	6.000
Totaal	41.398	0	-2.155	39.242

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige schulden	10.335	9.723
Totaal	10.335	9.723

Omschrijving	Beginstand	Vermeerdering	Vermindering	Eindstand
Overige kasgeldleningen	0	0	0	0
Crediteuren	6.714	-898	0	5.816
Nog te betalen belastingen	89	-29	12	72
nog te beta salaris/soc. Lasten/bel	1.221	50	189	1.460
Cred soza obligp rijk terugv.+verhaa	86	-125	124	84
Betalingen onderweg soza	163	109	-16	256
Soza nog te bet sal/soc l/belasting	-33	139	-98	8
Nog te betalen bedragen	2.096	-244	174	2.026
Diversen	0	-36	36	0
Bedragen buiten rekening	0	0	0	0
Totaal	10.335	-1.034	422	9.723

Overlopende passiva

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. De specificaties van deze post is als volgt:

Omschrijving	Beginstand	Eindstand
Vooruit ontvang bijdr rijk	2.774	3.292
Vooruit ontvang bijdr overig overhei	436	284
Vooruit ontvangen bedragen	248	422
Totaal	3.458	3.999

Specificatie

Onder de overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. De specificaties van deze post is als volgt:

Bedragen x € 1.000	saldo 31-12- 2022	Ontvangen bedragen	Vrij- gevallen bedragen	Terug- beta- lingen	saldo 31-12- 2023
Vooruit ontvangen bedragen Rijk					
OAB periode 2011-2014	260	349	409		198
Clientondersteuning	50		28		22
Energiearmoede	878	307	267		918
Rha	140				140
Onderwijsroute	27	28	10		46
Ohv Oekraïne kinderen	25	25	43		8
Bodemtaken	50	42	26		66
Oekraïne crises	0				
RVO	0				
Reg stimulering verkeersmaatr.	113		65		48
Spuk	677	493	370	410	390
Uitkering regional sportakkoord	85		38		48
Ventilatie scholen	76				76
Wet inburgering 2021	189	327	293		223
Huisv vergoeding statushouders	109		27		82
NPO	96	134	105		123
Brede Spuk 2023		34			34
Spuk En. openbare zw.		338	79		259
Lokale aanpak isolatie		318	21		297
Capaciteit decentr overheid		594	357		237
Kenniswerkplaats		76			76
Totaal	2.774	3.113	2.185	410	3.292
Vooruit ontv bedr overige overheid					
Bedrijventerrein ontv. Provincie Gelderland	194				194
Subsidie woningproductie (KAN)	37		30		7
Besluit woninggebonden subsidie	59				59
Project kwetsbare wijken		26			26
Projecten grondexploitatie		120	120		0
CTB veiligheidsregio	50			50	0
0CTB J&V	91			91	0
Coronabanen	7			7	0
Totaal	436	146	150	148	284

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht gemeenten om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover:

- die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en
- deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost.

Voorbeelden daarvan zijn langlopende huurcontracten en leasecontracten.

Het is niet de bedoeling dat in de toelichting een lange lijst van meerjarig aangegane verplichtingen wordt opgenomen. Het gaat alleen om verplichtingen die politiek-bestuurlijk en financieel gezien van belang zijn.

De Commissie BBV doet de stellige uitspraak om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, in de toelichting op de jaarrekening bij de 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' op te nemen voor het volle bedrag waarover het contract is afgesloten. De accountant betreft de rechtmatigheid van de contractverlening bij de oordeelsvorming over het jaar dat het contract is afgesloten. Een eventuele onrechtmatigheid werkt dan niet door in de controleverklaring gedurende de rest van de looptijd van het contract.

Naam	Contract	Start-datum	Eind-datum	Expiratie-datum	Contract-waarde (in €)	Rest-waarde 31-12-2023 (in €)
Hezelburcht Consultancy	Raam-overeenkomst subsidie-vervangingsdiensten tussen IGSG5 en Hezelburcht	1-1-2021	31-12-2022	31-12-2024	-	Op uurbasis
Driessen	Flexibele arbeidskrachten payroll	1-1-2021	31-12-2023	31-12-2025	-	Op uurbasis
Reijn bv / Haert bv	Flexibele arbeidskrachten payroll	1-1-2021	31-12-2023	31-12-2025	-	Op uurbasis
Sight landscaping bv	Maaien recreatief grasveld	1-1-2022	31-12-2023	31-12-2029	1.924.257	1.137.633
St huis van renkum	Algemene voorzieningen Welzijn - Renkum voor Elkaar	1-5-2016	Onbepaalde tijd		661.292 (o.b.v. 4 jaar)	3.213.114
Stimenz	Algemene voorzieningen Welzijn - Renkum voor Elkaar	1-5-2016	Onbepaalde tijd		1.248.872 (o.b.v. 4 jaar)	3.775.238
Kersten Hulpmiddelen	Wmo Hulpmiddelen	1-7-2020	30-6-2026	30-6-2028	2.045.000	open einde regeling

Naam	Contract	Start-datum	Eind-datum	Expiratie-datum	Contract-waarde (in €)	Rest-waarde 31-12-2023 (in €)
Div. zorgaanbieders WMO en jeugd	Interactief Aankoopstelsysteem Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland	1-7-2020	30-6-2024		open einde regeling	open einde regeling
De groene stroomfabr	Elektriciteit	1-1-2018	1-1-2038		7.683.667	11.051.269
Accountant Flynth	Overeenkomst accountants-diensten	1-12-2019	30-11-2023	30-11-2025	259.920	219.846
Zorg Lokaal	Uitvoering administratie Wmo en jeugdwet	1-1-2022	31-12-2023	31-12-2024	235.880	154.830
Teeuwissen Rioolreiniging	Reinigen en inspecteren riolen	1-6-2020	1-6-2022	1-6-2024	547.844 Contract-waarde betreft een inschrijving op basis van fictieve hoeveelheden	130.810
st beheer gem gelden	Overeenkomst ten behoeve van de ICT Prestatie-Uitvoering en Dienstverlening Gelrepass	1-1-2021	31-12-2023	31-12-2026	open einde regeling	open einde regeling
Headfirst bv	Inhuur personeel	1-4-2021	1-10-2023	2-10-2025	Op uurbasis	Op uurbasis
Eneco Business BV	Gas inclusief kosten energiebedrijf	1-1-2023	1-1-2026	1-1-2030	949.015	949.015

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent

dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen

Oorspronkelijk bedrag van de lening		Saldo begin dienstjaar 01-01-2023		In de loop van het jaar gewaarborgd	Totaal der aflossingen in het dienstjaar	Saldo 31-12-2023		Toelichting
	Aandeel gemeente (%)	Totaal	Gewaarb. door de gemeente			Totaal	Gewaarb. door de gemeente	
(IN)DIRECT LENINGEN & DERIVATEN / Stichting Waarborg Sport								
204.201	100	16.737	16.737		5.376	11.361	11.361	
125.000	50	23.750	11.875		5.938	11.875	5.938	SWS 50%
					5.938			
240.000	50	104.000	52.000		16.000	88.000	44.000	SWS 50%
60.000	50	24.000	12.000		6.000	18.000	9.000	SWS 50%
120.000	50	36.000	18.000		12.000	24.000	12.000	SWS 50%
160.000	50	160.000	80.000		16.000	144.000	72.000	SWS 50%
		364.487	190.612	0	67.251	297.236	154.299	
INDIRECT LENINGEN & DERIVATEN / Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw								
45.745.956	1	20.425.306	204.253		207.784	20.217.523	202.175	Staat 50%
37.652.800	1	27.317.516	273.175		773.935	26.543.581	265.436	Staat 50%
		47.742.823	477.428	0	981.719	46.761.104	467.611	
DIRECT LENINGEN & DERIVATEN / Overige niet uit de balans zijnde verplichtingen								
4.431.523	100	4.236.808	4.236.808		186.637	4.050.171	4.050.171	
200.000	100	200.000	200.000		0	200.000	200.000	
		4.436.808	4.436.808		186.637	4.250.171	4.250.171	

Oorspronkelijk bedrag van de lening		Saldo begin dienstjaar 01-01-2023		In de loop van het jaar gewaarborgd	Totaal der aflossingen in het dienstjaar	Saldo 31-12-2023		Toelichting
	Aandeel gemeente (%)	Totaal	Gewaarb. door de gemeente			Totaal	Gewaarb. door de gemeente	
		52.544.118	5.104.848	0	1.235.607	51.308.510	4.872.080	

Belangrijke gebeurtenis na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenis na balansdatum.

Specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 4.669.912			€ 221.711	€ 0	€ 71.310
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 40.530	€ 5.003.463	€ 7.235.226		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
							Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			7 47	0	3	Ja	Ja	
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024							
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10</i>	
			N.V.T.	Nee			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>
			€ 25.898	€ 154.319			€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>
			€ 2.660	€ 17.860	€ 0	€ 10.404	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/23</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/24</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/25</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/26</i>	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27</i>
			€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 25.898
			Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Besteding (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/04</i>
			1	SUVIS-01213932	€ 0	€ 0	Ja
							Nee

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			2					
			100					
				Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)		
				Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09		
			1	SUVIS-01213932	Nee	Op basis van verleend uitstel is realisatie uiterlijk op 28/2/2025		
			2					
			100					
BZK	C55	Aanpak energiearmoede		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
				Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05
			199		€ 204.323	€ 210.495	0	€ 0
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten		
				Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09		
			14.853		€ 62.257	€ 70.869		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			198	105	0	14	139	25
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 366	Nee				
BZK	C68	Specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van vergunninghouders	Projectnaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/01</i>	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/02</i>	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/03</i>	Besteding (jaar T) van het project – zelfstandige uitvoering <i>Aard controle R Indicator: C68/04</i>	Cumulatieve besteding (jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden <i>Aard controle R Indicator: C68/05</i>	Totale opbrengsten (jaar T) per project– zelfstandige uitvoering <i>Aard controle R Indicator: C68/06</i>
		1 Project huisvesting vergunninghouders Wolfheze		15	15	€ 27.013	€ 143.589	€ 0
		2						
		3						
		4						
		Kopie projectnaam	Cumulatieve totale opbrengsten (jaar T) per project – inclusief uitvoering door derde <i>Aard controle R Indicator: C68/07</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/09</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/10</i>			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			1 Project huisvesting vergunninghouders Wolfheze	€ 0		Ja	Nee	
			2					
			3					
			4					
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 29.177	€ 0	3	58	7	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
			1 LAI23-03522501	€ 21.009	5	0	0	€ 0
			2					
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
			1 € 0	€ 17.710	€ 3.299	Nee		
			2					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		100						
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C209/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C209/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06</i>
			1 RHA2022-03341740	Transformatie oud Rabobank gemeente Renkum	€ 0	€ 0	€ 0	0
			2					
			10					
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09</i>	<i>Aard controle R. Indicator: C209/10</i>		
			1 Transformatie oud Rabobank gemeente Renkum	0	Nee	Ja		
			2					
			10					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11</i>					
			Ja					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024							
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>
			€ 152.757	€ 256.406	€ 0	€ 0	€ 155.491
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>	
		1					
		2					
		100					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>
			€ 105.697	€ 0	€ 0	€ 0	€ 94.777
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	
		1					
		2					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		10						
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting onthemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: D19/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03</i>			
			€ 43.386	€ 43.386	Nee			
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>		
			€ 6.300	€ 738.624	€ 499.507	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>		
			1 101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden aantal in meters	Ja	70			
			2 102 Het aanbrengen van attentieverhogende markeringen aantal in meters	Ja	3			
			3 102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden aantal in st	Ja	1			
			4 102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden aantal in st	Ja	1			
			5 107 Aanleg van een vrijliggend fiets- /bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80	Ja	70			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			km/uur weg aantal in meters					
		6	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg aantal in st	Nee	0			
		7	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg aantal in st	Ja	2			
		8	111 Aanleg van een voetgangsoversteekplaats aantal in st	Ja	1			
		9	112 Inrichten van een schoolzone door snelheidsbeïnvloedende maatregelen aantal in st	Ja	1			
		10	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Ja	300			
		11	111 Aanleg van een voetgangsoversteekplaats aantal in st	Ja	1			
		12	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	1			
		13	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Nee	0			
		14	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0			
		15	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Ja	1			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			16 208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	1			
			17 210 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Ja	1			
			18					
			50					
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
		1	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	€ 24.777	€ 24.777	€ 49.555	€ 49.555
		2	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	€ 14.894	€ 14.894	€ 29.787	€ 29.787
		3	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
		1	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	Nee			
		2	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	Nee			
		3	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			1 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	1-afkoppelen openbare ruimte	Nee		
			2 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	2-groenblauwe structuren	Nee		
			3 060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2021/200143	3-slimme inrichting buitenruimte	Nee		
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01</i>	Beschikingsnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02</i>	Totale besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87B/03</i>	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04</i>	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87B/05</i>	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06</i>
			1 030004 Provincie Overijssel	S2023-0001033	28788	28788	21591	21591
			2					
			10					
			Kopie beschikingsnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08</i>				
			1 S2023-0001033	Nee				
			2					
			10					
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel <i>Aard controle R Indicator: F28/01</i>	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel <i>Aard controle R Indicator: F28/02</i>	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten <i>Aard controle R Indicator: F28/03</i>	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04</i>	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten <i>Aard controle R Indicator: F28/05</i>	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06</i>
			€ 200.527	€ 39.792	€ 106.099	€ 346.417	€ 10.000	€ 10.000
			Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07</i>					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 8.035.052	€ 189.704	€ 585.090	€ 17.669	€ 161.202	€ 5.882
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 60.085	€ 7.905	€ 0	€ 510.872	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024							
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>
			€ 0	€ 7.977	€ 9.368	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)
SZW	G4			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 4.057	€ 72.933
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober	€ 0	€ 0	€ 2.938	€ 0
							€ 4.212
							€ 255

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024							
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 382	€ 1.639
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 830
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 7.377	€ 75.402
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
			6 Totaal	0	0	N.v.t.	
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffair e	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>			
			€ 220.714	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 493.367	€ 684.896				
			Activiteiten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken Aard controle R Indicator: H4/05	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken Aard controle R Indicator: H4/06	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten Aard controle R Indicator: H4/07	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1	1.2 Renovatie	€ 537.396	€ 537.396	€ 0	€ 0	
		2	1.2 Renovatie	€ 174	€ 174	€ 0	€ 0	
		3	1.2 Renovatie	€ 29.607	€ 29.607	€ 0	€ 0	
		4	1.2 Renovatie	€ 4.209	€ 4.209	€ 0	€ 0	
		5	1.3 Onderhoud	€ 10.776	€ 10.776	€ 0	€ 0	
		6	2.1 Aankoop	€ 4.324	€ 0	€ 4.324	€ 0	
		7	2.2. Dienstverlening door derden	€ 7.022	€ 0	€ 7.022	€ 0	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			8 2.3 Beheer en exploitatie	€ 52.248	€ 0	€ 52.248	€ 0	
			9 3.1 Mengpercentage	€ 39.140	€ 0	€ 0	€ 39.140	
			10 3.3 Overig	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1042297	€ 37.716	€ 0	€ 37.716	€ 0	€ 37.716
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1042297	Ja				
			2					
			3					
			4					
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H21/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H21/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05</i>	
			Nee		€ 28.291	€ 28.291	Nee	
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) <i>Automatisch berekend</i>	Totale definitieve exploitatietekort <i>Automatisch berekend</i>	Totale cumulatieve besteding <i>Automatisch berekend</i>	Eindverantwoording	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05</i>	
			1 SPUKIJZ21-22211	€ 72.726	€ 80.193	€ 72.726	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024							
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/10</i>
		1	Optisport Renkum	Nov + dec 2021	€ 56.507	€ 56.507	€ 56.507
		2	Optisport renkum	jan-22	€ 16.219	€ 16.219	€ 16.219
		50					
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 20.163	€ 7.764	€ 4.033	€ 7.764
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 138.816	€ 210.452	€ 0	€ 138.816
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 31.020	€ 31.020	€ 0	€ 31.020
		4	Kansrijke Start	€ 23.265	€ 23.265	€ 0	€ 23.265
		5	Mentale Gezondheid	€ 10.857	€ 10.857	€ 0	€ 10.857
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 27.143	€ 27.143	€ 0	€ 27.143
		7	Valpreventie	€ 79.878	€ 71.244	€ 8.634	€ 71.244
		8	Leefomgeving	€ 15.510	€ 15.510	€ 0	€ 15.510
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.878	€ 3.878	€ 0	€ 3.878
		10	Versterken sociale basis	€ 56.612	€ 56.612	€ 0	€ 56.812
		11	Mantelzorg	€ 15.510	€ 15.510	€ 0	€ 15.510
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 15.510	€ 17.010	€ 0	€ 17.010
		13	Welzijn op recept	€ 8.531	€ 7.060	€ 1.471	€ 7.060
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.878	€ 3.878	€ 0	€ 3.878
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 13.804	€ 2.071	€ 2.761	€ 2.071
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
		1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.				
		2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja				
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.				
		4	Kansrijke Start	N.v.t.				
		5	Mentale Gezondheid	N.v.t.				
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.				
		7	Valpreventie	N.v.t.				
		8	Leefomgeving	N.v.t.				
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.				
		10	Versterken sociale basis	N.v.t.				
		11	Mantelzorg	N.v.t.				
		12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.				
		13	Welzijn op recept	N.v.t.				
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.				
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09					
			Nee					
VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle R Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05	
			SPUKNEAS230085	€ 9.249	€ 9.249	Ja		
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024							
Ver- strek- ker	Uit- kerings- code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01</i>	<i>Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02</i>	<i>Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03</i>		
			MEOZ23168	€ 337.978	€ 78.772		
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H32/06</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: H32/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08</i>
			1 Zwem- en instructiebad Oosterbeek	€ 124.022	€ 51.248	Ja	
			2 Zwembad Doelum	€ 213.956	€ 27.524	Ja	
			20				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>			
			060202 Gemeente Arnhem	€ 274.071			

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	61	1.341	1.280
0.2 Burgerzaken	412	844	432
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	159	506	347
0.4 Overhead	903	16.666	15.764
0.5 Treasury	1.495	697	-798
0.61 OZB woningen	5.914	99	-5.815
0.62 OZB niet-woningen	2.212	0	-2.212
0.64 Belastingen overig	266	652	386
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	59.906	0	-59.906
0.8 Overige baten en lasten	54	219	165
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	5.731	3.220	-2.512
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	0	1.752	1.752
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	17	2.206	2.188
1.2 Openbare orde en veiligheid	20	1.080	1.060
2.1 Verkeer en vervoer	531	5.335	4.804
2.2 Parkeren	25	44	19
2.5 Openbaar vervoer	41	69	28
3.1 Economische ontwikkeling	0	262	262
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	7	75	69
3.4 Economische promotie	788	239	-549
4.2 Onderwijshuisvesting	399	2.073	1.674
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	548	1.526	977
5.1 Sportbeleid en activering	186	333	147
5.2 Sportaccommodaties	193	2.381	2.189
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	13	576	562
5.4 Musea	0	131	131
5.5 Cultureel erfgoed	6	30	23
5.6 Media	29	800	771
5.7 Openbaar groen en recreatie	104	2.473	2.369
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	5.852	7.283	1.432
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzienin	128	1.046	918
6.3 Inkomensregelingen	9.455	14.197	4.743
6.4 WSW en beschut werk	451	2.503	2.053

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
6.5 Arbeidsparticipatie	10	1.107	1.097
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6	1.192	1.187
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	0	105	105
6.71b Begeleiding (WMO)	0	8.253	8.253
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	459	459
6.71d Overige maatwerkarrangementen	289	0	-289
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	1.764	1.764
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	4.652	4.652
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	266	266
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf over	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	394	394
6.73b Gezinsgericht	0	657	657
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.257	2.257
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zond	0	1.739	1.739
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	0	369	369
6.74c Gesloten plaatsing	0	313	313
6.81a Beschermd wonen (WMO)	870	507	-363
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenop	20	123	103
6.82a Jeugdbescherming	0	370	370
6.82b Jeugdreclassering	0	124	124
7.1 Volksgezondheid	284	1.436	1.152
7.2 Riolering	5.587	4.178	-1.408
7.3 Afval	4.492	3.385	-1.107
7.4 Milieubeheer	821	1.660	839
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	295	481	185
8.1 Ruimte en leefomgeving	76	918	841
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	556	748	192
8.3 Wonen en bouwen	992	2.090	1.098
Totaal	110.203	110.203	0

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves voor fouten en is daarmee vastgesteld op € 1.084.510.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Desalniettemin vindt het college dat zij, met uitzondering van de onrechtmatigheden met betrekking tot het voorwaarden criterium, wel binnen de kaders en grenzen is gebleven die met de raad zijn afgesproken in de financiële verordening. Dit is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten producten	€ 1,3 mln
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 1,5 mln
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0,0 mln
3. Onderschrijding van baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	€ 0,0 mln
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden (bruto)</i>	€ 2,8 mln
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd, vastgelegd in de financiële verordening gemeente Renkum 2021	€ 2,8 mln
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (netto)	€ 0,0 mln
Voorwaardencriterium	
Jeugdhulp ingezet via foutieve route	€ 0,1 mln
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 1,2 mln
M&O criterium	€ 0,0 mln
Totaal van onrechtmatigheden	€ 4,0 mln

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Deel 3 Bijlagen

Bijlage 1 Kredieten

1B Onderwijs (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
School Doorwerth	4.464.969	624.773	3.840.196
Kindpartners Doorwerth	1.507.656		1.507.656
Onderdeel inv.School DW sloop	220.000	411	219.589
Tijd.uitbr. Utr.weg 7 Vaart Vier	261.534	261.534	
Renovatie gymzaal Spaenweg bouw	326.440	199.952	126.488
Renovatie gymzaal Spaenweg install	147.060	158.902	-11.842
Renovatie gymzaal W.van Arnhemweg	25.000	1.990	23.010
Totaal	6.952.659	1.247.562	5.705.097

Omschrijving	Toelichting
School Doorwerth	In 2023 is gewerkt aan het ontwerp. Het definitief ontwerp is gereed. Op basis van het definitief ontwerp wordt in april 2024 een raadsvoorstel aangeboden voor aanvullend krediet.
Kindpartners Doorwerth	Het onderdeel voor de kindpartners is integraal meegenomen bij het ontwerp van het Leerdeel. Op basis van het definitief ontwerp is ook inzichtelijk gemaakt welke aanvullende investeringen nodig zijn voor de kindpartners. Dit vormt onderdeel van het voorstel voor aanvullend krediet dat in april 2024 wordt aangeboden.
Onderdeel inv.School DW sloop	Voor de sloop van de gymzaal aan de Mozartlaan zijn de eerste voorbereidingen getroffen en is een slooemelding gedaan. De werkzaamheden zijn gepland in het tweede kwartaal van 2024. De sloop van de school De Atlas vindt plaats na oplevering van het nieuwe Leerdeel.
Tijd.uitbr. Utr.weg 7 Vaart Vier	Uitbreiding met 2 lokalen van de De Vaart en Vierbeek College locatie Utrechtseweg 312 in Oosterbeek. Realisatie werkzaamheden zijn ultimo 2023 afgerond.
Renovatie gymzaal Spaenweg bouw	Uitvoering is gereed en in gebruik, m.u.v. diverse kleine opleverpunten.
Renovatie gymzaal Spaenweg install	Uitvoering is gereed en weer in gebruik. Er zijn nog wel diverse opleverpunten m.b.t. de installaties
Renovatie gymzaal W. v Arnhemweg	Verwachting is dat 15.000 niet nodig is maar een bedrag van ca. 5.000 voor optimaliseren toegangscontrole, CCTV en software updates.

1C Sport en bewegen (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Kantplank Bilderberg 2021	20.263	15.421	4.842
Toegangscontrole systeem MFC Doelum	20.000	24.049	-4.049
Optimalisatie Wilhelmina Sportpark	100.000	24.398	75.602
Verbouwing sporthal Doow.bouw	1.918.730	2.094.312	-175.582
Verbouwing sporthal Doorw.install.	1.318.870	745.404	573.466
Totaal	3.377.863	2.903.584	474.279

Omschrijving	Toelichting
Kantplank Bilderberg 2021	
Toegangscontrole systeem MFC Doelum	De kapitaallast heeft betrekking op de investering die is gedaan voor een nieuw toegangscontrolesysteem dat is aangebracht. Deze investering levert een besparing op in de exploitatie waarmee al rekening is gehouden. Het tekort is ontstaan omdat de BTW niet compensabel is.
Optimalisatie Wilhelmina sportpark	
Verbouwing sporthal Doow. bouw	Het project is opgeleverd. Eindafrekening moet nog plaatsvinden. De kredieten voor de gymzaal en sporthal zijn gesplitst naar bouwkundig en installaties. Dit wordt gedaan op basis van een standaard verdeling. Bij de werkelijke kosten valt het aandeel bouwkundig wat lager uit en de installaties hoger. Per saldo blijven de investeringen binnen het krediet.
Verbouwing sporthal Doow. install	Het project is opgeleverd. Eindafrekening moet nog plaatsvinden.

1E Zorg en Veiligheid (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Mitsubishi Eclips Cross	37.242	37.960	-718
Brandweerpost Wolfheze bouw	858.693	625.075	233.618
Brandweerpost Wolfheze install	541.962	317.757	224.205
Totaal	1.437.897	980.791	457.106

Omschrijving	Toelichting
Mitsubishi Eclips Cross	
Brandweerpost Wolfheze bouw	Project is in 1 perceel aanbesteed. Project is voor 95% uitgevoerd, maar nog niet alles is gefactureerd. Als alle facturen zijn geboekt wordt intern de splitsing maken tussen bouw en installaties. E.e.a. heeft te maken met de verschillende afschrijvingstermijnen nl. 40 bouw en 20 jaar installaties.
Brandweerpost Wolfheze install	Project is qua installaties nog niet geheel gereed en niet alles is gefactureerd.

02 Omgeving (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Bram Streeflandweg Renkum			
Riolering A4	150.000	106.960	43.040
Bram Streeflandweg Renkum	150.000	106.960	43.040
Buurt Talud Oosterbeek			
Wegen	4.328.137	-22.727	4.350.864
Riolering A4	2.533.563	2.004.955	528.608
HWA H4	951.500	-169.697	1.121.197
Buurt Talud Oosterbeek	7.813.200	1.812.531	6.000.669
Dennekamp			

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Wegen	108.000	182.712	-74.712
HWA H4	129.250	50.692	78.558
Dennekamp	237.250	233.404	3.846
Groenendaalseweg Renkum			
Wegen	344.732	494.116	-149.384
Riolering A4	151.717	84.027	67.690
HWA H4	64.718	21.968	42.750
Groenendaalseweg Renkum	561.167	600.112	-38.945
Renkum West			
Reconstructie Renkum West	25.000	34.568	-9.568
Renkum West	25.000	34.568	-9.568
Stationsweg Oosterbeek			
Wegen	175.000	151.724	23.276
Stationsweg Oosterbeek	175.000	151.724	23.276
Totaal	8.961.617	2.939.299	6.022.318

Omschrijving	Toelichting
Bram Streeflandweg	Het voorlopig ontwerp is gereed en is middels een drietal bijeenkomsten met de buurt gedeeld. De input wordt waar mogelijk verwerkt in een definitief ontwerp waarna de contractstukken worden opgesteld. De verwachting is dat de werkzaamheden half 2024 gestart kunnen worden. Deze start is afhankelijk van de planning van de werkzaamheden van de nutspartijen. Hier vindt momenteel afstemming over plaats.
Buurt Talud Noord Oost Oosterbeek	De uitvoeringswerkzaamheden zijn in 2023 gestart. In 2024 wordt het riool in de Stortweg, Reuvensweg, Van Ewijkweg en een nog een deel van de Veritasweg vervangen. Daarnaast is een tijdelijke parkeerplaats aangelegd in de hoek van de Schelmseweg met het spoor. Naast het vervangen van het riool wordt ook direct de openbare ruimte opnieuw ingericht. In de straten waarvan in 2023 de riolering is vervangen wordt in 2024 de beplanting aangebracht.
Dennenkamp park	De werkzaamheden zijn afgerond. Op dit moment vinden afrondende administratie en financiële werkzaamheden plaats waarna het project kan worden afgerond.
Groenendaalseweg	De werkzaamheden zijn afgerond. Het project kan worden afgesloten.
Reconstructie Renkum West	Het project Renkum West bestaat uit een elftal straten waar de riolering en de wegen vervangen gaan worden. Hierbij wordt de openbare ruimte integraal beoordeeld en ingericht. Dit in overleg met interne en externe stakeholders. Op dit moment vindt de selectie van een ingenieurs- en adviesbureau plaats waarna een planning wordt opgesteld en een start kan worden gemaakt met de ontwerpwerkzaamheden.
Stationsweg (rehabilitatie)	Het definitief ontwerp is vastgesteld en de aanbestedingsleidraad is opgesteld en gepubliceerd. Geïnteresseerde aannemers hebben zich aangemeld. De aanvragen worden beoordeeld waarna 5 aannemers worden uitgenodigd om in te schrijven. In het tweede kwartaal 2024 starten de werkzaamheden.

2E Verkeer (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Spoorwegonderdoorgang Wolfheze			
Bruto uitgaven	14.329.000	746.580	13.582.420
Bijdrage derden	11.103.000	1.003.000	10.100.000
Totaal netto	3.226.000	-256.420	3.482.420

Omschrijving	Toelichting
Spoorwegonderdoorgang	Als gevolg van kostenstijgingen in de markt en het feit dat een verzoek tot Europese subsidie in het kader van het CEF-programma niet is gehonoreerd, is het beschikbare budget onvoldoende en is er sprake van een kostenoverschrijding. Om de voortgang te borgen hebben de samenwerkende, financierende partijen besloten om de uitgangspunten ten aanzien van onnauwkeurigheden en onzekerheden in de kostenraming aan te passen. Dit betekent dat er sprake is van een relatief beperkt dekkingstekort en een groter risico op overschrijding van het budget wordt geaccepteerd. Op basis van de eerder overeen gekomen risicoverdeling, leveren Rijk en gemeente Renkum elk een extra bijdrage van € 225.000 voor de dekking van de kostenoverschrijding. In januari 2024 is opnieuw een aanvraag ingediend voor subsidie in het kader van het CEF-programma. Begin juli 2024 zal er duidelijkheid zijn of deze aanvraag gehonoreerd is. De aanbestedingsprocedure is eind 2023 gestart. Het werk zal naar verwachting in juli 2024 worden gegund.

2M Water en riolering (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Vervangen put gemaal Wolfhezerweg	15.000	15.800	-800
Div renovatiewerkz Uiterwaarden	270.000	232.453	37.547
Div locaties groot onderhoud hwa	130.000	91.745	38.255
Vervangingen hoofd- en minigemalen	100.000	34.734	65.266
Relinen div locatie gemeente breed	10.000	4.924	5.076
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	330.000	40.500	289.500
Renovatie deel riolering Hoofdlaan Oosterbeek	50.000	29.789	20.211
Totaal	905.000	449.945	455.055

Omschrijving	Toelichting
Vervangen put gemaal Wolfhezerweg	De werkzaamheden zijn afgerond. Het project kan worden afgesloten.
Diverse renovatiewerkzaamheden Uiterwaarden	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Op dit moment vinden afrondende administratie en financiële werkzaamheden plaats waarna het project kan worden afgesloten.
Diverse locaties groot onderhoud hwa	Op basis van een uitgebreide inventarisatie van de hwa voorzieningen heeft in 2023 bij een aantal voorzieningen, gemeentebreed, groot onderhoud plaatsgevonden. Deze werkzaamheden zijn gereed. Het project kan worden afgesloten.

Omschrijving	Toelichting
Vervangingen hoofd- en minigemalen	Vanuit de reguliere inspecties is naar voren gekomen dat enkele voorzieningen deels of geheel vervangen dienen te worden. Een onderdeel van deze werkzaamheden is het vervangen van het gemaal aan de Hartenseweg te Renkum. Deze werkzaamheden worden in het tweede kwartaal van 2024 afgerond.
Relinen diverse locatie gemeente breed	Op dit moment wordt een raamovereenkomst opgesteld voor het renoveren van diverse onderdelen in het vrijvervalstelsel. Hierbij valt vooral te denken aan putten en leidingen. Naar verwachting zal de aanbesteding in maart of april plaatsvinden waarna de uitvoering opgestart kan worden.
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	De herstelwerkzaamheden aan bak Z (zuivering) zijn in 2023 gestart en worden voor de zomer van 2024 afgerond. Aan bak H (Hover) wordt in 2024 groot herstel uitgevoerd. Dit herstel bleek noodzakelijk op basis van de inspectie en uitgevoerde werkzaamheden in 2023.
Renovatie deel riolering Hoofdlaan Oosterbeek	De werkzaamheden zijn afgerond. Het project kan worden afgesloten.

2N Afvalverwijdering en -verwerking (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
GF E Zuilen 2023	2.600	2.580	20
Ondergrondse containers	18.516		18.516
Extra aanpassingen (afval)	8.667		8.667
Totaal	29.783	2.580	27.203

Omschrijving	Toelichting
Ondergrondse containers	Het restant budget is gereserveerd voor de plaatsing van een nog te plaatsen ondergrondse container in Wolfheze.
Extra aanpassingen (afval)	Eventuele aanpassingen aan de ondergrondse containers of gf+e zuilen worden uit dit krediet betaald.

2O Groenonderhoud (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Peugeot e partner	46.313	41.564	4.749
Volkswagen transporter V-693-RD	34.979	21.950	13.029
Natuurbegraafplaats	247.281	-40.281	287.562
Totaal	328.573	23.233	305.340

Omschrijving	Toelichting
Peugeot e partner	Het voertuig is aangeschaft en afgeleverd. Het resterende bedrag is voor het inbouwen van kasten en aanschaf benodigd gereedschap.
Volkswagen transporter V-693-RD	Dit voertuig is aangeschaft ter vervangen van het oude voertuig. Het betreft een jong gebruikt voertuig waardoor de aanschafkosten lager uitvallen dan begroot.

Omschrijving	Toelichting
Natuurbegraafplaats	Bij de uitvoering van de Perspectiefnota 2018 is besloten de landgoederen Hemelse berg en Pietersberg te verkopen aan Geldersch landschap en kastelen (GLK). Bij deze overdracht heeft Gemeente Renkum een stuk grond in eigendom gekregen voor de realisering van een natuurbegraafplaats, waarvan de aanleg en ontwikkelingskosten zou worden gefinancierd uit de verkoopopbrengst van de landgoederen. Wij starten op 19 februari 2024 met de aanleg van de begraafplaats en medio mei 2024 met het natuurdeel op begraafplaats Harten. In de najaarsnota van 2023 is het investeringskrediet opgehoogd. Inmiddels zijn alle aanbestedingen grotendeels afgerond. Door de sterk gestegen prijzen van grondstof en arbeid is het huidige investeringskrediet niet toereiken. In de voorjaarsnota ontvangt u een prognose van dit tekort.

2P Wegen, straten en pleinen (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Brug Kerkweg	310.000	4.057	305.943
Ford Transit straatploeg	25.000	27.700	-2.700
Totaal	335.000	31.757	303.243

Omschrijving	Toelichting
Brug Kerkweg	Op dit moment worden diverse onderzoeken uitgevoerd en wordt de opdracht voor het ontwerp en voorbereiding van de brug geformuleerd. In begin 2025 is de start van de uitvoering van het werk gepland.
Ford transit straatploeg	Het voertuig is aangeschaft en geleverd conform begroting.

3D Huisvesting / Gemeentehuis (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Vorbereidingskrediet Nieuwbouw Veentjesbrug	375.000	31.379	343.621
Totaal	375.000	31.379	343.621

Omschrijving	Toelichting
Vorbereidingskrediet gemeentewerf	Voor het projectmanagement is een aanbesteding geweest waarbij de opdracht is gegund. Er is gewerkt aan een Programma van Eisen en is gestart met de architectenselectie.

Projecten (krediet)

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Talsmalaan		754.102	-754.102
Bram Streeflandweg scholenstrip	522.750	579.684	-56.934
A. Schweitzerschool Renkum (plankosten)	87.250	192.925	-105.675
Herontwikkeling Wilhelmina park	297.567	32.386	265.181
Klooster Renkum	170.000	158.036	11.964

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Maatweg Renkum	50.000	93.243	-43.243
Don Boscoweg Heelsum	500.000	-247.907	747.907
A. Schweitzerschool (boekwaarde voormalige school)	246.167	246.167	
Totaal	1.873.734	1.808.635	65.099

Omschrijving	Toelichting
Talsmalaan	In 2022 is gestart met de eerste onderzoeken voor de tender van deze locatie. Stikstof blijkt een probleem. In 2023 nadere mogelijkheden verkend om hier omheen te werken, blijkt complex. Begin 2024 vindt een marktconsultatie plaats om mogelijk programma te toetsen. Hierna moet blijken of er een haalbaar plan is binnen gestelde kaders. Zo niet, dan ligt het voor de hand (een deel van) de boekwaarde van deze locatie af te boeken.
Bram Streeflandweg scholenstrip	In totaal is een voorbereidingskrediet aangevraagd van € 522.750. De verwachting is dat in 2024 de grondexploitatie wordt geopend. Verder zal de voorlopige gunning van in juni 2024 plaatsvinden en dan is het (voorlopige) grondbod ook bekend.
A. Schweitzerschool Renkum (plankosten)	De verwachting is dat in 2024 een grondexploitatie wordt geopend en wordt vastgesteld. Dit zal gebeuren nadat een definitieve beslissing is genomen over een mogelijke maatschappelijke invulling in het plan. De tenderprocedure van de verkoop van de grond zal in 2024 opstarten.
Herontwikkeling Wilhelmina park	Juli 2023 is er een voorbereidingskrediet vrijgegeven ter hoogte van €297.567,00. De eerste stap is een brede verkenning van de mogelijkheden, daarvoor is een bedrag van € 85.632,- geraamd. De reeds uitgevoerde verkenning zal naar alle waarschijnlijkheid in maart/april 2024 de raadsprocedure doorlopen en daarbij onderlegger zijn voor een aantal door de raad vast te stellen kaders voor het ontwerp- en participatieproces.
Klooster Renkum	In 2023 is onderzoek gedaan naar de planoptimalisatie is samenwerking met de beoogde ontwikkelaar. Verder is het onderzoek gestart naar de aanbestedingen die hebben plaatsgevonden. Voor 2024 wordt verwacht dat de gunning definitief wordt.
Maatweg Renkum	In 2024 zal een (uitbreiding van) voorbereidingskrediet worden aangevraagd. Verwachting is dat in 2024 de kaderstelling gereed zal zijn en in 2025 de grondexploitatie geopend kan worden. Project bevindt zich inhoudelijk in een fase waarin de ambities geprioriteerd worden d.m.v. een keuze uit 3 ontwikkelscenario's (financieel, woonprogramma, duurzaamheid).
Don Boscoweg Heelsum	In 2024 zal een IHP-bijdrage (220.000) worden overgedragen. De resterende werkzaamheden zullen gedekt worden uit het positieve resultaat van de MVA.
A. Schweitzerschool Renkum (boekwaarde voormalige school)	Zie toelichting bij Albert Schweitzer plankosten.